

Republika e Kosovës
Republika Kosova- Republic of Kosovo
Qeveria- Vlada- Govenrment

Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve
Ministarstvo za Finansije, Rada i Transfera
Ministry of Finance, Labour and Transfers

Korniza Afatmesme e Shpenzimeve 2022-2024

Prill 2021

Lista e shkurtesave

AAP	Arsim dhe Aftësim Profesional
AKKVP	Agjencia Kosovare për Krahësim dhe Verifikim të Pronave
AKP	Agjencia Kosovare e Privatizimit
AKP	Agjencia Kosovare e Pronave
APRK	Agjencia për Punësim e Republikës së Kosovës
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
ATK	Administrata Tatimore e Kosovës
BAKT	Bruto të Ardhurat Kombëtare të Disponueshme
BB	Banka Botërore
BE	Bashkimi Evropian
BERZH	Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim
BPV	Bruto Produkti Vendor
BQK	Banka Qendrore e Kosovës
BRE	Burimet e Ripërtëritshme të Energjisë
ERA	Agjenda për Reforma Evropiane
EUROPOL	Agjencia e Bashkimit Evropian për Bashkëpunim në Zbatim të Ligjit
FAK	Forcat e Armatosura të Kosovës
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
FSK	Forca e Sigurisë së Kosovës
IAL	Institucionet e Arsimit të Lartë
IÇK	Indeksi i Çmimeve të Konsumit
IFACCA	Federata Ndërkombëtare e Këshillave të Artit dhe Agjencive të Kulturës
IFN	Institucionet Financiare Ndërkombëtare
IHD	Investimet e Huaja Direkte
INTERPOL	Organizata Ndërkombëtare e Policisë
IPA	Instrumenti për Asistencë Para-Anëtarësimit
IPSHESH	Institucionet Jo Përfutuese në Shërbim të Ekon. Shtëpiake
KASH	Korniza Afatmesme e Shpenzimeve
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau
KTD	Korporatat Tjera Depozituese
LFPL	Ligji për Financat e Pushtetit Lokal
LMFPP	Ligji për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë
MASHT	Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë
MFPT	Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve
MFSK	Ministria e Forcës së Sigurisë së Kosovës
MPMS	Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale
MSA	Marrëveshja e Stabilizim Asociimit
MSH	Ministria e Shëndetësisë
NATO	Organizata e Traktatit të Atlantikut Verior
NP	Ndërmarrjet Publike
NVM	Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme
PKRE	Programi Kombëtar për Reforma në Ekonomi
PKZMSA	Programi Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit

PRE	Programi i Reformave Ekonomike
RSSS	Rishikimi Strategjik i Sektorit të Sigurisë
RTK	Radio Televizioni i Kosovës
SISH	Sistemi Informativ Shëndetësor
SKZH	Strategjia Kombëtare Zhvillimore
SMIA	Sistemi i Menaxhimit të Informatave në Arsim
SMIL	Sistemi Informativ për Menaxhimin e Lëndëve
SHSKUK	Shërbimi Spitalor, Klinik Universitar i Kosovës
TI	Teknologjia Informative
TIK	Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit
TVSH	Tatimi mbi Vlerën e Shtuar
UNESCO	Organizata e Kombeve të Bashkuara për Arsim, Shkencë dhe Kulturë
USAID	United States Agency for International Development
WEO	World Economic Outlook

PËRMBAJTJA

HYRJE	6
PJESA E PARË	7
1. DEKLARATA E PRIORITETEVE AFATMESME TË QEVERISË 2022-2024	7
PJESA E DYTË	20
2. KORNIZA MAKRO-FISKALE	20
2.1. KORNIZA MAKROEKONOMIKE	20
2.1.1 AMBIENTI I JASHTËM EKONOMIK	20
2.1.2 ZHVILLIMET E FUNDIT EKONOMIKE NË KOSOVË	23
2.2. KORNIZA FISKALE 2022-2024	32
2.2.1. TË HYRAT DHE SHPENZIMET QEVERITARE	32
2.2.1.1. TË HYRAT DHE SHPENZIMET NË VITIN 2021	32
2.2.1.2. PARASHIKIMI I TË HYRAVE PËR PERIUDHËN 2022-2024	33
2.2.1.3. PARASHIKIMI I SHPENZIMEVE PËR PERIUDHËN 2021-2023	35
2.2.2. DEFICITI BUXHETOR DHE RREGULLA FISKALE	37
2.2.2.1. NIVELI I BORXHIT SHTETËROR, ZHVILLIMET DHE PERSPEKTIVA PËR VITET NË VIJIM	37
2.3. RREZIQET AFATMESME 2022-2024	40
PJESA E TRETË	
3. KORNIZA E SHPENZIMEVE SEKTORIALE 2022-2024 – QEVERIA QENDRORE	63
PJESA E KATËRT	81
4. NIVELI KOMUNAL	81

HAPËSIRË INFORMUESE 2. KRAHASIMI I PARASHIKIMIT MAKROEKONOMIK PËR KASH-IN 2021-2023 ME INSTITUCIONET E TJERA 32

HAPËSIRË INFORMUESE 3. KRAHASIMI I PARASHIKIMEVE BUXHETORE DHE AKTUALEVE PËR VITIN 2019 35

HAPËSIRË INFORMUESE 4. DEVIJIMET KRYESORE NDËRMJET KASH-IT 2021- 2023 DHE 2020- 2022 PËR VITET 2021 DHE 2022.....

Tabela 1 Çmimet në tregjet ndërkombëtare
Tabela 2 Borxhi i Përgjithshëm.....
Tabela 3 Borxhi ndërkombëtar përfshirë edhe borxhin e zotuar e të padisbursuar sipas 31.07.2020
Tabela 4 Analiza e ndjeshmërisë së buxhetit ndaj luhatjeve të variablave makroekonomike për periudhën tre-vjeçare 2021- 2023.....

Tabela 5 Detyrimet e papagura	
Tabela 6 Pagesat bazuar në vendimet gjyqësore (milion Eur).....	
Tabela 9 Shpërndarja e Grantit të Përgjithshëm nëpër komuna 2021-2023	
Tabela 10 Shpërndarja e Grantit shtesë për financimin e Kryeqytetit 2021-2023	
Tabela 11 Shpërndarja e grantit specifik për arsim, për vitin 2021-2023	
Table 12 Granti specifik për Shëndetësi primare, për vitin 2021-2023.....	
Tabela 13 Financimi për shërbime rezidenciale për vitin 2021-2023	
Tabela 14 Financimi për Teatro për vitin 2021	
Tabela 15 Projektionet e të hyrave vetanake komunale për vitin 2021-2023	
Tabela 16 Përmbledhje e financimit komunal për vitin 2021-2023 (mil. euro).....	
 Grafiku 1 Rritja ekonomike në vendet e tjera	
Grafiku 2 Bilanci i llogarisë rrjedhëse	
Grafiku 3 Tregu i Punës.....	
Grafiku 4 Kreditë, depozitat dhe kreditë jo-performuese	
Grafiku 5 BPV-ja reale dhe kontribuesit kryesorë.....	
Grafiku 6 Struktura e të hyrave në të hyrat e përgjithshme.....	
Grafiku 7 Struktura e shpenzimeve buxhetore	36
Grafiku 8 Trendi i Borxhit të Përgjithshëm dhe si përqindje e BPV-së	
Grafiku 9 Rritja ekonomike reale, v-m-v, %.....	
 ANEKS 1	48
ANEKS 2.....	58

Hyrje

Korniza Afatmesme e Shpenzimeve 2022-2024 paraqet dokumentin kryesor mbi bazën e të cilit do të hartohet Buxheti Vjetor për vitin 2022. Qëllimi kryesor i KASH-it është që të ofrojë një analizë të bazuar të mjedisit makroekonomik në vend, për të vendosur kështu bazën për planifikimet buxhetore për vitet që vijnë në përputhje me prioritetet strategjike të Qeverisë.

Qeveria vazhdon të ketë si objektiv kryesor forcimin e mëtutjeshëm të pozitës së saj fiskale dhe menaxhimit të përgjegjshëm të financave publike. Në këtë kontekst, planifikimi dhe ekzekutimi i buxhetit do të bëhet në linjë me rregullën fiskale të vendit në lidhje me deficitin buxhetor dhe bilancing bankar. Duke pasur parasysh se këto rregulla paraqesin kufizime kur konsiderojmë nevojat e Kosovës për projekte të mëdha zhvillimore, implementimi i ‘Klauzolës për Investime’ i mundëson Qeverisë të financojë projekte kapitale me interes të gjerë publik, mbi limitin e deficitit të lejuar, me kusht që këto projekte financohen nga Institucionet Financiare Ndërkombëtare dhe Agjencitë Zhvillimore.

Prioritetet e reformave ekonomike për periudhën afatmesme burojnë nga Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Programi për Reforma në Ekonomi 2022-2024, i cili rrjedh nga procesi i dialogut për qeverisje ekonomike ndërmjet Kosovës dhe BE-së. Në të njëjtën kohë, situata e krijuar nga pandemia COVID-19, ka shtyrë që prioritet e qeverisë të drejtohen drejt tejkalimit të krizës dhe rimëkëmbjes ekonomike.

KASH 2022-2024 përmbledh këto prioritate kyçe të qeverisë në Deklaratën e Prioriteteve Afatmesme dhe pastaj në kapitujt përkatës, që mbulojnë të gjithë sektorët buxhetorë, duke përshkruar qasjen se si do të sigurohen fondet për zbatimin e tyre nga buxheti i Kosovës dhe asistencat financiare ose huatë nga partnerët zhvillimorë.

KASH 2022-2024 është e strukturuar në katër pjesë kryesore. Pjesa e parë përmban “**Deklaratën Afatmesme të Prioriteteve**”, e cila ofron një përmbledhje të gjerë të prioriteteve të Qeverisë në përputhje me Programin Qeverisës, Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Programin e Reformave në Ekonomi. Në pjesën e dytë është **korniza makro-fiskale** bazuar në parametrat e përgjithshëm të zhvillimit ekonomik. Në pjesën e tretë dhe të katërt janë paraqitur **parashikimet fiskale** të cilat përcaktojnë kufijtë e përgjithshëm të shpenzimeve mbi bazën e të cilave përgatitet më vonë Buxheti Qendror dhe ai Komunal.

PJESA E PARË

1. DEKLARATA E PRIORITETEVE AFATMESME TË QEVERISË 2022-2024

Objektivat e Përgjithshme dhe Korniza Fiskale

Korniza Afatmesme e Shpenzimeve 2022-2024 paraqet dokumentin kryesor mbi bazën e të cilit do të hartohet buxheti vjetor për vitin vijues 2022. Qëllimi kryesor i përcaktimit të prioriteteve është që të bëhet ndërlidhja, duke u bazuar në analizën gjithëpërfshirëse të mjedisit makroekonomik në vend dhe planifikimeve buxhetore për vitet vijuese, me një perspektivë 3 (tre) vjeçare në përputhje me objektivat strategjike të Qeverisë.

Prioritetet e Qeverisë për periudhën e ardhshme 3 vjeçare do të fokusohen në menaxhimin e pandemisë COVID 19, me theks të veçantë në programin për imunizimin e plotë të popullatës, dhe mbështetjes së sistemit shëndetësor për përballjen me këtë situatë. Krahas nevojës për adresimin e dëmeve ekonomike të shkaktuara nga pandemia, në terme afatgjata reformat janë të nevojshme në sektorin e drejtësisë, shëndetësisë, arsimit dhe ekonomisë në përgjithësi. Objektivat strategjike të Qeverisë janë përcaktuar nëpërmjet Programit të Qeverisë, Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe strategjive sektoriale, si dhe dokumentet që rrjedhin nga procesi i integritetit evropian sikurse Programi për Reforma në Ekonomi dhe Programi Kombëtar për Zbatimin e MSA-së. Duke marrë parasysh strukturën aktuale ekonomike të Kosovës dhe pengesat e shumta ndaj rritjes ekonomike, në veçanti situatën e krijuar si pasojë e pandemisë globale COVID 19, është i domosdoshëm orientimi i reformave strukturore që kanë për qëllim rimëkëmbjen e ekonomisë në përgjithësi.

Korniza Afatmesme e Shpenzimeve 2022-2024, përmbledh këto prioritete kyçe të Qeverisë së Kosovës në Deklaratën e Prioriteteve Afatmesme dhe pastaj në kapitujt përkatës, që mbulojnë të gjithë sektorët buxhetorë, duke përshkruar qasjen se si do të sigurohen fondet për zbatimin e tyre nga buxheti i Kosovës dhe asistenca financiare ose huat nga partnerët zhvillimorë.

Dy kapitujt e parë të Deklaratës së Prioriteteve Afatmesme paraqesin kornizën e përgjithshme fiskale për tri vitet e ardhshme dhe parimet themelore mbi të cilat bazohet ajo. Kapitulli i tretë paraqet një përmbledhje të prioriteteve të Qeverisë bazuar në dokumentet kryesore planifikuese, dhe që është paraqitur ngjashëm me strukturën e sektorëve të KASH-it.

Prioritetet kryesore do të udhëzojnë të gjitha organizatat buxhetore në përgatitjen e propozimeve të tyre buxhetore për vitin 2022. Sipas këtyre prioriteteve, organizatat buxhetore mund të përfshijnë propozime për finalizimin ose racionalizimin e programeve ekzistuese në mënyrë që të mundësohen fondet për ato programe që paraqesin prioritet të lartë, me theks të veçantë menaxhimin e pandemisë dhe zbatimin e masave për rimëkëmbje ekonomike.

1.1 Korniza e përgjithshme fiskale për prioritzim

Programi i Qeverisë 2021-2025, Strategjia Kombëtare për Zhvillim, Programi për Reforma në Ekonomi 2021-2023, si dhe Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit ndërmjet Kosovës dhe BE-së janë dokumentet kryesore që përcaktojnë orientimin dhe zhvillimin e politikave qeveritare dhe që sigurojnë bazën për përcaktimin e prioriteteve të politikave të përfshira në Kornizën Afatmesme të Shpenzimeve 2022-2024.

Zbatimi i prioriteteve të këtyre dokumenteve do të përbëjnë pjesën më të madhe të kornizës buxhetore që qeveria do të ndërmerr me qëllim të rimëkëmbjes ekonomike, forcimit të pozicionit fiskal të vendit si dhe krijimit të vendeve të reja të punës. Për të arritur këto qeveria do të fokusohet në krijimin e një mjedisi sa më të favorshëm fiskal, përmirësimin e politikave tregtare dhe

integrimin në ekonominë globale, duke përfshirë përmirësimin e mjedisit biznesor, vazhdimin e projekteve ekzistuese për modernizimin e infrastrukturës, si dhe politikat qeveritare në sektorin e energjisë dhe përkrahjen e vazhdueshme të bujqësisë dhe zhvillimit rural.

Sistemi i përshtatshëm tatimor dhe mjedisi i favorshëm biznesor janë shtyllat më të rëndësishme për zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit privat në vend. Prandaj, përmirësimi i vazhdueshëm i sistemit tatimor dhe përputhshmërisë tatimore janë prioritetet themelore të Qeverisë së Kosovës. Në kontekstin tatimor, do të ketë zhvillim të mëtejshëm të automatizimit të shërbimit të tatimpaguesve, komunikim më të ulët të drejtpërdrejtë midis tatimpaguesve dhe zyrtarëve tatimorë, zbatim i një qasjeje të bazuar në rrezik. E gjithë kjo do të përmirësojë cilësinë e shërbimit, inkurajimin e bizneseve për të vepruar në sektorin zyrtar duke thjeshtuar procedurat e deklarimit të tatimeve dhe duke rritur përfitimet e operimit në sektorin zyrtar si dhe rritjen e pajtueshmërisë vullnetare dhe uljen e joformalitetit, rishikimi i legjislacionit tatimor që do të ndikonte në përmirësimin e mbledhjes së TVSH-së së brendshme.

Qeveria e Kosovës do të kujdeset për kthimin gradual në kufirin bazë të rregullës fiskale për deficitin si dhe bilancit të shfrytëzueshëm bankar në përputhje me nenin 22A të Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë.

1.2 Parimet themelore

Procesi i përgatitjes së parashikimit të shpenzimeve për periudhën 2022-2024 udhëhiqet nga parimet e mëposhtme:

- Përputhje më të madhe me politikat prioritare të Qeverisë, të dhënat në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim (SKZH) 2016-2021, Programin e Reformave Ekonomike (PRE) 2021-2023, Programin Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit si dhe Programin e Qeverisë 2021-2025.
- Alokimin e shpenzimeve të cilat janë më efektive në realizimin e objektivave të politikave të Qeverisë;
- Arritjen e vlerës më të madhe për fondet e shpenzuara duke realizuar synimet specifike prioritare, nëpërmjet zhvendosjes së fondeve drejt prioritetëve të nivelit të lartë;
- Ndërlidhjen me financimin e jashtëm të ofruar përmes IPA dhe kanaleve të tjera.

1.3. Fushat prioritare

Qeveria e Kosovës paraqet deklaratën e mëposhtme të prioritetëve në lidhje me KASH 2022-2024. Prioritetet janë paraqitur në mënyrë specifike duke konsideruar nevojën e ri-orientimit të politikave prioritare me qëllim të sigurimit të menaxhimit të situatës me pandeminë, masave për rimëkëmbjen ekonomike dhe nevojës për të prioritetizuar reformat në drejtësi, shëndetësi, arsim dhe ekonomi.

Gjatë përgatitjes dhe dorëzimit të kërkesave të tyre buxhetore për vitin 2022 me parashikimet për periudhën afatmesme (2022-2024), nga organizatat buxhetore pritet të tregojnë se si plani i tyre buxhetor i përgjigjet prioritetëve të Qeverisë të paraqitura më poshtë. Prioritetet janë paraqitur për të gjithë sektorët e Qeverisë, duke adresuar kështu çështjet më të rëndësishme që Qeveria duhet të fokusohet gjatë periudhës së ardhshme tri vjeçare. Kundrejt prioritetëve të dhëna, organizatat buxhetore inkurajohen që të përmirësojnë efikasitetin në shpenzime përmes rialokimit brenda kufijve ekzistues.

1.3.1. Qeverisja dhe administrata publike

Qeveria do të vazhdojë me prioritet të lartë të zbatoj reformën e administratës publike dhe qeverisjen lokale. Duke vazhduar zbatimin e reformave të deritanishme, Qeveria me prioritet do të trajtojë modernizimin e administratës përmes dixhitalizimit për të ofruar shërbime më të mira. Në këtë kuadër prioritetet e qeverisë përfshijnë:

- **Planifikimi, politikëbërja, llogaridhënia dhe transparencja** – fokus kryesor është përmirësimi i planifikimit strategjik, rritja e cilësisë së planifikimit sektorial me tregues të performancës. Zhvillimi i politikave të bazuara në të dhëna do të mbështetet duke aplikuar metodologjinë për vlerësimin e ndikimit rregullativ. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet ngritjes së kapaciteteve institucionale për të zhvilluar statistika të besueshme, në përputhje me praktikën dhe standardet evropiane. Këto do të mbështeten gjithashtu duke rritur transparencën, përfshirjen e qytetarëve, mediave, shoqërisë civile dhe sektorit privat në zhvillimin e politikave. Qeveria do të mbështes procesin e *zvogëlimit të barrës administrative, duke eliminuar burokracitë e tepërta, thjeshtësimin, eliminimin ose bashkimin e lejeve dhe licencave dhe reformën e inspektimeve*.
- **Menaxhimi i financave publike** – në përputhje me kornizën strategjike dhe obligimet në kuadër të agjendës së integritetit evropian, do të sigurohet zbatimi i prioritetëve në kuadër të një politike të gjithanshme makrofiskale, që siguron qëndrueshmëri dhe rritje ekonomike. Me qëllim të ruajtjes së qëndrueshmërisë së politikave fiskale do të punohet në rritjen e transparencës dhe llogaridhënies, rishikimin e kornizës ligjore dhe strategjike për reformën e menaxhimit të financave publike.
- **Modernizimi i administratës**– Qeveria synon të avancoj reformën e administratës publike duke kompletuar kornizën **publike** ligjore për paga dhe zyrtarët publikë si dhe procedimin e ligjeve për racionalizimin e agjencive. Qeverisja elektronike është një prioritet në të cilin duhet të investojmë vazhdimisht për të mundësuar ofrim më të shpejt të shërbimeve, dhe rritje të efikasitetit të administratës.
- **Qeverisja lokale** – me anë të mbështetjes financiare në bazë të vlerësimit të performancës së komunave si dhe ngritjen e kapaciteteve profesionale do të synohet të përforcohet qëndrueshmëria ekonomike e komunave. Me digjitalizimin e shërbimeve komunale do t'u mundësohet qytetarëve llogaridhënie, qeverisje të hapur dhe transparente nga ana e institucioneve lokale. Që të kemi komuna me mundësi për të gjithë do të punohet për përfshirje sa më të madhe të grupeve të marginalizuara brenda institucioneve komunale.
- **Komunitetet jo shumicë** - Qeveria do të punojë në hartimin dhe zbatimin e legjislacionit për të promovuar dhe mbrojtur të drejtat e komuniteteve dhe anëtarëve të tyre, përfshirë të drejtën për t'u kthyer, në përputhje me standardet ndërkombëtare. Do të krijohen mekanizma për integrimin e barabartë të të gjitha komuniteteve me qëllim të përfshirjes sociale dhe ekonomike të tyre në Kosovë me qëllim të përmirësimit të kushteve të jetesës.

1.3.2. Politika e jashtme dhe integrimi euro-atlantik

- **Politika e jashtme dhe diplomacia** – prioritetet do të fokusohen në fuqizimin e marrëdhënieve diplomatike me SHBA, BE dhe partnerët strategjikë, përcaktimin e fushave specifike të bashkëpunimit me vendet që e kanë njohur Republikën e Kosovës, si dhe do të përcaktohen prioritetet për anëtarësim në institucione dhe organizata ndërkombëtare. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet pesë vendeve të BE-së që ende nuk e kanë njohur Kosovën, dhe do të punohet në drejtim që të hapen dyert e komunikimit me shtetet me peshë si Brazili, Indonezia, Nigeria, Meksika, Kenia, Kili, etj. Për të fuqizuar shërbimin e jashtëm diplomatik dhe konsullor, Qeveria synon të rishikoj kornizën ligjore përkatëse, si dhe për ngritjen e kapaciteteve në misionet diplomatike Qeveria do të bëjë verifikimin e gradave dhe vlerësimin e aftësive profesionale të stafit të MPJD-së.
- **Integrimi euro-atlantik** -përfshirja në Partneritetin për Paqe, si instrument i rëndësishëm për forcimin e bashkëpunimit me NATO-n dhe kontributin e drejtpërdrejtë për paqen dhe sigurinë, është prioritet afatmesëm i Republikës së Kosovës. Anëtarësimi në NATO është qëllim strategjik i Kosovës. Qeveria do të angazhohet për shtrirje të përfaqësimit ushtarak në selinë e NATO-s dhe vendet anëtare, si dhe pjesëmarrje aktive, me kapacitetet e veta të specializuara ushtarake dhe civile, në mbështetje të paqes, stabilitetit dhe sigurisë kudo nëpër botë.
- **Agjenda e integritit evropian do të jetë pjesë integrale e agjendës qeveritare** - integrimi evropian do të jetë në sinkron të plotë me agjendën e zhvillimit të gjithmbarshëm të vendit; do të intensifikohen përpjekjet për reforma për të përmbushur obligimet që rrjedhin nga MSA dhe ERA duke përfshirë edhe procesin e liberalizimit të vizave si një ndër prioritetet e larta të Qeverisë.
- **Fqinjësia e mirë dhe bashkëpunimi rajonal** - Qeveria synon të ndërtojë marrëdhënie të mira me të gjithë vendet fqinje dhe ato të rajonit, dhe të marrë pjesë e të kontribuoj në nismat e ndryshme rajonale. Kosova është e përkushtuar të thellojë më tutje partneritetin strategjik me Shqipërinë, duke siguruar bashkëpunim të ndërsjellë në fushën e ekonomisë dhe energjetikës, arsimit, artit, kulturës, politikës së jashtme dhe sigurisë, sportit dhe turizmit. Dialogu me Serbinë do të zhvillohet si proces ku Serbia dhe Kosova do të trajtohen si palë të barabarta, mbi baza të reciprocitetit të plotë dhe në respektim të plotë të së drejtës ndërkombëtare.
- **Mërgata** - Qeveria do të punojë në angazhimin e ekspertëve dhe studiuesve nga mërgata, për të mundësuar angazhim e tyre në agjendën zhvillimore; fuqizimin e shkollës shqipe kudo nëpër botë, zhvillimi i aktiviteteve kulturore me qëllim të ruajtjes dhe zhvillimit të identitetit të pjesëtarëve të diasporës. Do t'u mundësohet diasporës që përmes votimit në misionet diplomatike të jenë pjesë e proceseve politike në vend si dhe qeveria do të sigurojë mbështetje të vazhdueshme për investimet nga mërgata.

1.3.3. Mbrojtja dhe siguria

Qeveria do t'i trajtojë me prioritet mbrojtjen dhe sigurinë dhe do të rrisë buxhetin për këto fusha. Në këtë drejtim, do të mbështetet rritja e kapaciteteve të institucioneve të vendit për mbrojtje dhe

siguri, përmirësohet korniza ligjore, si dhe do të zhvillojë politikat e sigurisë dhe mbrojtjes duke i përcaktuar parimet dhe drejtimet kryesore të Qeverisë në këtë fushë.

- Qeveria e Republikës së Kosovës është e përkushtuar në rritjen e kapaciteteve për mbrojtje dhe siguri, në mënyrë që në kohë paqeje dhe krize, autoritetet ushtarake dhe civile të bashkëpunojnë në mbrojtjen e interesave të Kosovës.
- Qeveria do të angazhohet që forcat e armatosura të jenë pjesëmarrëse në stërvitjet e përbashkëta ushtarake me shtetet anëtare të NATO-s. Do të vazhdojë mbështetjen për profesionalizimin dhe sigurimin e pajisjeve ushtarake sipas standardeve të NATO-s, duke u bazuar në Planin Gjithëpërfshirës të Tranzicionit.
- Gjithashtu, Qeveria ka për prioritet ngritjen e profesionalizmit dhe kapaciteteve për mbrojtje nga sulmet eventuale hibride dhe kibernetike që vijnë nga brenda dhe jashtë vendit.

1.3.4. Rendi, ligji dhe siguria publike

Për funksionim të shtetit të së drejtës, mbrojtjes së lirisë, zhvillimit ekonomik dhe barazisë para ligjit, Qeveria do të trajtoj me prioritet përmirësimin e mëtutjeshëm të kornizës ligjore dhe institucionale, infrastrukturën e nevojshme dhe fuqizimin e kapaciteteve.

- **Rendi dhe siguria publike** - prioritet i Qeverisë është forcimi i kapaciteteve policore për luftimin e të gjitha formave të krimit, shtimit të hetimeve të integruara financiare dhe modernizimit të pajisjeve të policisë. Me theks të veçantë, do të mbështetet forcimi i kapaciteteve për parandalimin dhe luftimin e terrorizmit, trafikimit me njerëz, narkotikëve dhe angazhimi në zbatimin e konceptit për menaxhimin e integruar të kufirit. Mes tjerash, prioritet i Qeverisë është rishikimi i plotë i kornizës strategjike për rendin dhe sigurinë publike.
- **Të drejtat e njeriut, barazia gjinore dhe komunitetet** - Qeveria ka prioritet krijimin e mundësive të barabarta dhe jo-diskriminuese, respektimin e të drejtave të njeriut, fuqizimin e mekanizmave për barazi gjinore, mbrojtjen nga dhuna në familje, ndihma juridike falas, kompensimin e viktimave të krimeve të luftës, integrimin e grupeve të marginalizuara dhe lirinë e shprehjes. Gjithashtu, fokus i veçantë do t'i kushtohet krijimit të mekanizmave për identifikimin e krimeve të luftës në Kosovë.
- **Rishikimi i sistemit të drejtësisë** - ndër prioritetet tjera në sektorin e drejtësisë është edhe rishikimi i sistemit të drejtësisë, respektivisht hartimi i strategjisë sektoriale për drejtësi. Gjithashtu prioritet është krijimi i Gjykatës Komerciale, fuqizimi i profesioneve të lira, miratimi i Kodit Civil, rregullimi i çështjeve pronësore, fuqizimi i Avokaturës shtetërore, rishikimi i legjislacionit penal dhe themelimi i qendrës për evidencën penale. Do të miratohet Ligji për kontrollin dhe konfiskimin e pasurisë së pajustificueshme. Do të hartohen politikat dhe legjislacioni për vetting.
- **Luftimi i krimit të organizuar dhe korrupsionit** - është prioritet tjetër kryesor i Qeverisë, i cili do të mbështetet duke rritur kapacitetet e institucioneve, fuqizimin e mekanizmave ekzistues. Në kuadër të llogaridhënies institucionale prioritet i Qeverisë është kompletimi i legjislacionit për mbrojtjen e sinjalizuesve dhe ngritja e kapaciteteve për trajtimin e rasteve të sinjalizuara.

1.3.4. Çështjet ekonomike

Zhvillimi ekonomik do të jetë një prej prioritetëve kryesorë të qeverisë ku do të punohet në kthimin e jetës ekonomike në normalitet, duke ndryshuar mënyrën e të bërit biznes, në mbështetje të sektorit privat, aty ku ka më shumë prodhim e më shumë eksport, më shumë punësim të qëndrueshëm dhe dinjitoz, e më shumë respektim të të drejtave të punëtorit dhe pa monopole, dhe një reformë të thellë në ndërmarrje publike që të mund të operojnë suksesshëm. Një zhvillim ekonomik ku komuna fuqizohet dhe vendosë vet për prioritetet e saj.

Për të siguruar zhvillim të qëndrueshëm dhe uljen e dëmeve nga pandemia COVID 19, Qeveria do të punojë në rishikimin e kornizës ligjore për politikën fiskale, do të punojë për futjen në funksion të grantit të katërt komunal dhe luftimin e ekonomisë jo-formale. Gjithashtu, do të fuqizojmë Fondin Kosovë për Garanci Kreditore, do të themelojmë fondin sovran dhe ndihmë përmes komuniteti të donatorëve dhe kredidhënësve ndërkombëtarë.

Në këtë drejtim, Kosova gjithashtu do të ketë një orientim të qartë strategjik afatgjatë të zhvillimit, ku vendosen prioritetet zhvillimore dhe kornizat e politikave ekonomike, fiskale e buxhetore dhe të borxhit publik që tejkalojnë një mandat qeverisës.

Transporti dhe telekomunikimi

- **Infrastruktura** – do të vazhdohet me investimet në infrastrukturën rrugore dhe hekurudhore me rëndësi nacionale dhe ndërkombëtare, gjithashtu do të punohet për ndërtimin e infrastrukturës me rëndësi nacionale që lidhin rajonet e Kosovës dhe ato që sigurojnë rritje ekonomike. Për një infrastrukturë të qëndrueshme, qeveria do të punojë në një plan strategjik afatgjatë, ku përcaktohen prioritetet kryesore infrastrukturore dhe gjithashtu për rritjen e nivelit të sigurisë në trafikun rrugor duke përmirësuar planifikimin dhe programimin e punëve për mirëmbajtjen e rrugëve përmes Sistemit Inteligent të Transportit (SIT). Qeveria gjithashtu do të punojë edhe zhvillimin e aviacionit civil duke funksionalizuar Aeroportin e Gjakovës dhe aplikimin për marrjen e kontrollit të hapësirës ajrore. Aplikimi për anëtarësim të Kosovës në organizata ndërkombëtare të transportit rrugor, hekurudhorë dhe aviacionit civil do të jenë pjesë e prioritetëve të kësaj qeverie.
- **Teknologjia e Informimit dhe Komunikimit (TIK)** – investimet në infrastrukturën e TIK përbëjnë një parakusht të rëndësishëm për transformimin dixhital të vendit. Krahas me investimet në infrastrukturë, është me rëndësi priorizimi i dixhitalizimit në sistemin arsimor, si në kuptimin e infrastrukturës, ashtu edhe në shkathtësi, sipas trendëve dhe kërkesave të tregut të teknologjisë. Me qëllim të zbatimit të masave të rimëkëmbjes, do të mbështeten institucionet e teknologjisë, kompanitë e reja si dhe ato ekzistuese që merren me teknologji. Për një transformim të gjithanshëm, Qeveria synon të zhvillojë politika stimuluese për mbështetjen e teknologjisë së informimit dhe komunikimit, sidomos në rastin e kompanive të reja (“start-up”) dhe atyre ekzistuese duke zhvilluar Qendrën e ekselencës në ITP – Prizren, përfunduar parkun e teknologjisë digjitale në Bërnice.

Energjia dhe minierat

- **Sigurimi i furnizimit të qëndrueshëm me energji elektrike** mbetet prioritet i Qeverisë, dhe kjo do të adresohet fillimisht përmes rehabilitimit të kapaciteteve ekzistuese dhe diverzifikimit të energjisë në mënyrë që të rris kapacitetet e reja gjeneruese, duke përfshirë burimet e

ripërtërishme të energjisë. Liberalizimi i plotë i tregut të energjisë elektrike është prioritet i Qeverisë për të mundësuar një treg konkurrues, transparent dhe i orientuar drejt konsumatorit. Gjithashtu, do të punohet për integrimin në tregun rajonal që mundëson optimalizim të sistemeve Kosovë-Shqipëri, si hap i parë drejt integritit të Kosovës në tregun rajonal të energjisë elektrike dhe qasja e Kosovës në rrjetet e furnizimit me gaz.

- **Ulja e konsumit të energjisë përmes masave të efijencës** - Qeveria do të vazhdoj të mbështes investimet në efijencën e energjisë si komponentë esenciale e planifikimit dhe orientimit strategjik për zhvillimin ekonomik të Kosovës dhe në zbatimin e rrjeteve të ngrohjes qendrore në qytetet e Kosovës; kompletimin e kornizës ligjore dhe tre politikave për efijencën e energjisë; dhe rritjen e stimuljeve në sektorin privat dhe ekonominë familjare.
- **Shfrytëzimi i resurseve minerare** – është me rëndësi të vendoset një qasje strategjike në zhvillimin e minierave bazuar në mekanizma të tregut dhe partneriteteve. Do të punohet në mihjen e re të linjtit për të siguruar furnizim të sigurt me linjit të kapaciteteve ekzistuese. Do të kompletohen analizat e nevojshme për të përmbyllur studimin e fizibilitetit, duke përfshirë vlerësimin e aseteve dhe përgjegjësiwe/detyrimeve të Trepçës dhe minierave të tjera në Kosovë, si dhe valorizimin e rezervave minerale përmes ekspertizës vendore dhe ndërkombëtare. Rritja e afarizmit/prodhimit industrial të mëtejme të Trepçës do të bëhet duke u mbështetur në alternativën më të arsyeshme ekonomike, teknologjike, sociale dhe mjedisore.

Zhvillimi i balancuar rajonal

- Do të punohet në drejtim të konceptit të zhvillimit të balancuar rajonal, duke u fokusuar në ngritjen e kapaciteteve të komunave që kanë potencial ekonomik për të siguruar konvergjencë ekonomike dhe sociale. Është e nevojshme të ndërmerren masa për të rritur konkurrencën ndërmjet rajoneve zhvillimore/zonave të ndryshme të Kosovës, në mënyrë që të arrihen nivele më të larta të produktivitetit, punësimit, mirëqenies dhe barazisë. Prioritetet kryesore do të fokusohen në zhvillimin e instrumenteve për të nxitur konkurrencë më të madhe midis rajoneve dhe në adresimin e pabarazisë rajonale në aspektin e zhvillimit socio-ekonomik.

Mbështetja për industrinë dhe biznesin

- **Bujqësia dhe zhvillimi rural** - politikat e Qeverisë në sektorin e bujqësisë dhe zhvillimit rural do të fokusohen në mbështetjen e sektorit bujqësor, duke filluar nga prodhimtaria primare, ruajtja, përpunimi dhe tregtimi si produkte finale. Orientimi i qeverisë do të jetë që politikat e zhvillimit të bujqësisë të përafrohen me Politikën e Përbashkëta Bujqësore të BE-së.

Qeveria do t'u ofroj fermerëve dhe agrobizneseve mundësi të investimeve përmes skemave të granteve dhe subvencioneve duke rritur fondin për subvencione dhe grante për kulturat me potencial për eksport. Do të ndërmerren masa që sa më parë të funksionalizohen sigurimet bujqësore për të evituar humbjet e papritura të fermerëve. Ruajtja e tokës bujqësore do të përcillet me zbatimin rigoroz të infrastrukturës ligjore dhe masat stimuluese për prodhuesit në mënyrë që ata ta shohin interesin e ruajtjes së sipërfaqeve të punueshme.

- **Infrastruktura e bujqësisë** - do të investohet intensivisht në sistemet e ujitjes së tokave bujqësore. Duke përdorur të dhënat e regjistrimit të tokave bujqësore, do të mundësohet planifikim i saktë i shtrirjes së rrjetit të ujitjes dhe përdorimin e tij në formë sa më efijente.

Në këtë drejtim, do të punohet në funksionalizimin (rehabilitimin) e kanaleve ekzistuese të ujitjes dhe në zgjerimin e dy sistemeve kryesore të ujitjes: Ibër-Lepencit për mbulimin me sistem të ujitjes të fushave në Rrafshin e Kosovës, dhe Radoniqit për mbulimin me sistem të ujitjes të fushave në Rrafshin e Dukagjinit.

- **Siguria e ushqimit** - me prioritet të lartë do të fuqizohet një sistem funksional i sigurisë ushqimore dhe mbrojtjes së konsumatorit në përputhje me standardet e BE-së. Për këtë qëllim do të zbatohen masa të përshtatshme të bazuara në konceptin “Prej fermës në tryezë”, duke siguruar funksionimin efektiv dhe të sigurt të zinxhirit të prodhimit dhe tregtimit.
- **Politikat industriale dhe zhvillimi i sektorit privat** - Qeveria do të lehtësojë të bërit biznes dhe do të fuqizojë sektorin privat si gjenerator i punësimit; Do të mbështetet avancimi i politikave industriale në përgjithësi dhe sigurimi i infrastrukturës së cilësisë, ngritjen e standardeve të prodhimit si dhe fuqizimin e të drejtave të pronësisë industriale.
- **Zhvillimi i turizmit** – me prioritet do të trajtohen edhe projektet për përmirësimin e infrastrukturës (infrastrukturës rrugore, rregullimi i shtretërve të lumenjve dhe shtigjeve turistike) që mundësojnë zhvillimin e turizmit, dhe rivalorizimin e potencialit turistik përmes partneritetit publiko privat, bazuar në standardet ndërkombëtare.
- **Nxitja, promovimi dhe përkrahja e investimeve të huaja** - do të adresohet duke eliminuar pengesat për investimet e huaja; duke bërë përmirësimin e kornizës ligjore; Do të zhvillohen kapacitete për promovim dhe mbështetje të investitorëve strategjikë dhe të huaj, në veçanti tek ata me orientim eksportues. Do të zhvillohet një paketë e veçantë për promovim të investimeve nga diaspora.
- **Politikat tregtare** – në kuadër të këtyre politikave, prioritet është angazhimi i zbatimit të obligimeve në kuadër të bashkëpunimit rajonal, përmirësimit të legjislacionit, ngritjen e cilësisë së produkteve, mbrojtjen e konsumatorit, dhe pronësisë intelektuale, si dhe fushat relevante që rezultojnë në rritjen e prodhimit, përmirësimin e bilancit tregtar, inovacionit dhe zhvillimin ekonomik të Kosovës në përgjithësi. Prioritet do t'i kushtohet edhe zhvillimit të procedurave për anëtarësim në organizata rajonale dhe ndërkombëtare, negocimit të marrëveshjeve tregtare me vendet rajonale dhe vendet tjera.

Hulumtimi, zhvillimi dhe inovacioni

- Qeveria e Kosovës synon që të përmirësoj mjedisin për kërkime dhe inovacion si dhe inovacionin shkencor në drejtim të zhvillimit ekonomik të vendit është një nga prioritetet tona në këtë fushë. Këtë synojmë ta bëjmë duke siguruar financim të qëndrueshëm për veprimtarinë kërkimore-shkencore nëpërmjet themelimit të Fondit për Shkencë, më pastaj themelimin e Këshillit Kombëtar të Shkencës dhe Këshillit për Inovacion si dhe hartimin e Programit Kombëtar të Shkencës. Po ashtu, synojmë që Kosovën ta integrojmë në Hapësirën Kërkimore Evropiane (European Research Area-REA) si dhe të marrim statusin e asociuar në Horizon Europe dhe të anëtarësohemi në European Innovation Scoreboard; krijimin e fondit të veçantë për bashkëfinancimin e projekteve kërkimore dhe përgatitjen e projekteve të bashkëpunimit

shkencor ndërkombëtar. Të gjitha këto do të mbështeten duke bërë kompletimin e kornizës legislative për Hulumtim dhe Zhvillim.

Tregu i punës dhe punësimi

- Qeveria synon të adresojë efektet në fushën e tregut të punës dhe punësimit, të shkaktuara nga pandemia COVID-19, duke dizajnuar një skemë të kthimit në vendet e punës për ata që kanë humbur vendet e punës. Gjithashtu, do të mbështetet kreditimi për bizneset dhe amvisëritë, si dhe mbështetje për bizneset që investojnë në trajnimin dhe ngritjen e kapaciteteve të të punësuarve.
- Gjithashtu, Qeveria do të fokusohet edhe në përmirësimin e të drejtave të punëtorëve dhe garantimin e standardeve minimale për sigurinë dhe shëndetin në punë; trajnim i vazhdueshëm në shkollat profesionale për profesione që kërkohen në tregun e punës; promovimi i praktikës në punë në sektorin privat si formë e përgatitjes profesionale dhe praktike të praktikantëve, si dhe subvencionimi i pagave për praktikë në punë; mbështetje me grante për start-up biznese për ndërmarrësit e rinj; modernizim i infrastrukturës së qendrave për aftësim profesional.

1.3.5. Mjedis

Kosova ka nevojë për sanim dhe përmirësim të gjendjes së mjedisit. Qeveria do t'i fokusojë politikat e saj në avancimin e ruajtjes dhe mbrojtjes së mjedisit, avancimin e menaxhimit të ujërave dhe përmirësimit të infrastrukturës, dhe zhvillimin e politikave për avancimin e planifikimit hapësinor, përmirësimin e menaxhimit të mbeturinave dhe ujërave, shfrytëzimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, mbrojtjes së biodiversitetit dhe peizazheve natyrore.

- **Avancimi i ruajtjes dhe mbrojtjes së mjedisit** për të siguruar këtë Qeveria e Kosovës do të bëjë rishikimin dhe zbatimin e politikave për përmirësimin e cilësisë së ajrit; ruajtjen e biodiversitetit; mbrojtjen dhe zhvillimin e qëndrueshëm të mjedisit. Të gjitha këto politika duhet të trajtohen në mënyrë horizontale në sektorë të tjerë për të siguruar tranzicionin e gjelbër, sipas marrëveshjes së gjelbër të Bashkimit Evropian (green deal).
- **Avancimi i menaxhimit të ujërave dhe ngritja e infrastrukturës** – do të adresohen sfidat kryesore në menaxhimin e ujërave, duke përfshirë këtu qasjen shtetërore sa i përket akumulimit të ujërave, hidrosistemet e reja, dhe infrastrukturën mbrojtëse përgjatë lumenjve. Uji i pijshëm do të jetë prioritet dhe si objektiv do të jetë përfshirja e gjithë popullsisë në furnizimin me ujë të pijshëm. Sa i përket ujërave të ndotura, do të ndërtohen impiantet në disa komuna të vendit dhe do të mbrohen edhe liqenet akumuluese që përdoren për ujë të pijshëm. Do të zgjerohen sistemet e ujitjes së tokave bujqësore, duke zgjeruar dy sistemet kryesore, Ibër-Lepencit dhe Radoniqit, si dhe projektimi dhe ndërtimi i sistemeve të reja të ujitjes duke shfrytëzuar edhe një pjesë të madhe të lumenjve.
- **Mbrojtja dhe valorizimi i resurseve pyjore** - për qëllime mjedisore, prodhuese dhe qëllime të tjera, prioritet do të jetë mbrojtja nga degradimi i resurseve pyjore dhe pyllëzimi i sipërfaqeve të reja; do të intervenohet me programe të pyllëzimit të sipërfaqeve të reja, si një nevojë urgjente. Do të rishikohet legjislacioni ekzistues që do të mundësojë shfrytëzim racional të pyjeve, krahas pyllëzimit të vazhdueshëm të sipërfaqeve të reja.

- **Zhvillimi i politikave për avancimin e planifikimit hapësinor** – sa i përket zhvillimit dhe avancimit të planifikimit hapësinor, Qeveria planifikon hartimin e planit hapësinor të Kosovës dhe Hartës Zonale të Kosovës; rishikimin e Planit Hapësinor të Parkut Kombëtar "Sharri"; Planit Hapësinor të Parkut Kombëtar "Bjeshkët e Nemuna"; si dhe funksionalizimin dhe avancimin e sistemit SPAK për nevojat e MMPHI-së.

1.3.6. Shëndetësia

Fokusi i Qeverisë do të jetë në luftimin dhe menaxhimin e pandemisë. Kjo do të bëhet nëpërmjet vaksinimit të popullatës dhe vënies në kontroll të pandemisë. Synojmë që të vaksinojmë 70% të popullatës sipas Planit Shtetëror për vaksinim kundër COVID-19; do të rrisim kapacitetet spitalore si dhe ato njerëzore; do të krijojmë dhe funksionalizojmë sistemin elektronik për mbikëqyrje të COVID-19, si dhe do të ofrojmë shërbime të shëndetit mendor për të prekurit nga COVID. Krahas kësaj, reformat dhe prioritetet e Qeverisë për shëndetësi do të fokusohen në:

- Riorganizimi i sektorit shëndetësor dhe ruajtjes së shëndetit të popullatës—nëpërmjet përmirësimit të cilësisë shërbimeve shëndetësore, me fokus edhe për grupet e cënueshme të shoqërisë; plotësim-ndryshimit të kornizës ligjore; funksionalizimit të kujdesit paliativ si dhe fuqizimit të kapaciteteve të inspektimit dhe monitorimit; shtrirjes dhe funksionalizimit të sistemit unik dhe të integruar të informimit shëndetësor; rritjes së BNJ në shëndetësi dhe përmirësimit të infrastrukturës dhe pajisjeve mjekësore si dhe hartimit të politikave shëndetësore të bazuara në evidencë; avancimi i konceptit të mjekësisë familjare, rrjetëzimin e mjekëve kosovarë në mërgatë dhe ndërlihdja me organizatat dhe odat e profesionistëve shëndetësorë; fuqizimi i kapaciteteve për të luftuar sëmundjet ngjitëse, jongjitëse dhe sëmundje të rralla; bashkëpunimi regjional dhe ndërkombëtar si dhe hartimi dhe zbatimi Planit për adresimin e rekomandimeve të ECDC bazuar në vlerësimin për zhvillimin e kapaciteteve, qeverisjen shëndetësore, mbikëqyrjen, gatishmërinë dhe përgjigjen në fushën e sëmundjeve ngjitëse në Kosovë.

Sigurimi i financimit të qëndrueshëm shëndetësor - ky prioritet ka për qëllim reformën e financimit të sektorit të shëndetësisë përmes funksionalizimit të **Fondit të Sigurimit Shëndetësor nëpërmjet Skemës së Sigurimeve Shëndetësore duke bërë plotësim ndryshimin e Ligjit për Sigurim Shëndetësor si dhe duke filluar me mbledhjen e premieeve.**

1.3.7. Rinia, kultura dhe sporti

Në kuadër të politikave afatmesme, Qeveria do të vazhdojë të mbështesë zhvillimin dhe promovimin e kulturës, rinisë dhe sporteve. Prioritetet për këtë periudhë afatmesme janë:

- Në fushën e rinisë do të bëhet plotësimi i kornizës ligjore në harmoni me politikat e Bashkimit Evropian; hartimi dhe zbatimi i Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Rininë; rritjes së përfshirjes aktive të të rinjve në tregun e punës përmes edukimit jo-formal, politikave aktive, ofrimit të shërbimeve të punësimit dhe lehtësimit të qasjes në financim për ndërmarrësi, si dhe në vendimmarrje publike në nivelin qendror dhe lokal, duke fuqizuar këshillat e veprimit rinor dhe funksionalizimi i Këshillit Qendror; promovimi i punës vullnetare; qasje në informacion për të drejtat, liritë dhe mundësitë e të rinjve në Kosovë dhe diasporë; krijimi i mundësive që fuqizojnë bashkëpunimin e të rinjve në Kosovë me të rinjtë e mërgatës; rritje e numrit të

programeve që dedikohen për të rinjtë në grupe të marginalizuara me fokus gratë e reja, komunitetet minoritare dhe personat me aftësi të kufizuara.

- Në fushën e kulturës do të bëjmë menaxhimin efikas të trashëgimisë kulturore nëpërmjet rishikimit të kornizës ligjore (primare dhe sekondare) për mbrojtjen dhe menaxhimin e trashëgimisë kulturore në përputhje me Konventat Evropiane dhe Kartat Ndërkombëtare; funksionalizimi i mekanizmave të menaxhimit dhe monitorimit sistematik të gjendjes së monumenteve të trashëgimisë kulturore; rregullimit të statusit të mbrojtjes së përhershme për të gjitha kategoritë e trashëgimisë kulturore si dhe përmirësimin e gjendjes fizike të monumenteve të trashëgimisë kulturore në rrezik dhe funksionalizimi i tyre; Promovimi i trashëgimisë shpirtërore; ngritja e kapaciteteve në fushën e kulturës dhe artit si dhe ngritjen e vetëdijes në fushën e trashëgimisë kulturore dhe natyrore.
- Sa i përket sportit do të ndërmarrim konsolidimin e politikave kombëtare për sport dhe plotësimi i kornizës ligjore sportive në harmonizim me standardet e organizatave ndërqeveritare dhe organizata botërore sportive; zbatimin e parimeve të qeverisjes së mirë si dhe ngritja e kapaciteteve njerëzore dhe kuadrove me njohuri profesionale; zhvillimi i mjekësisë sportive; fuqizimin e edukimit fizik si pjesë integrale e sistemit arsimor përmes sportit shkollor dhe sportit universitar (në koordinim me MASHTI); përfshirja aktive e komunitetit në aktivitete sportive rekreacionale dhe shëndetësore; zhvillimi i sportit elitare dhe rritja e rezultateve kulminante sportive në arenën ndërkombëtare; përmirësimi i infrastrukturës publike fizike sportive si dhe i bashkëpunimit me nivelin lokal për shfrytëzimin fleksibil të hapësirave ekzistuese sportive dhe hapësirave tjera publike dhe fuqizimin e dialogut për komercializimin e fushës së sportit.

1.3.8. Arsimi dhe shkenca

Qeveria në tri vitet e ardhshme, krahas masave të parapara për adresimin e efekteve të shkaktuara nga Pandemia COVID-19, do të fokusohet në rritjen e cilësisë në arsim në të gjitha nivelet si dhe ndërlidhjen e shkathtësive të fituara në sistemin arsimor me nevojat e tregut të punës. Rol më i madh do t'i kushtohet edhe shkencës duke fuqizuar mekanizmat dhe kornizën përkatëse të politikave. Prioritetet e Qeverisë për arsim për tre vitet e ardhshme do të fokusohen si në vazhdim në:

- Edukimin në fëmijërinë e hershme – rritja e përfshirjes së fëmijëve në edukimin parashkollor të moshës 0-5 vjeç nëpërmjet zgjerimit të rrjetit të institucioneve në edukimin parafillor dhe parashkollor duke ndërtuar çerdhe të reja dhe adaptuar hapësirat ekzistuese për nevojat e këtij niveli arsimor, ofrimin e kushteve preferenciale të pagesës ose lirimin nga pagesa për familjet në nevojë; dhe rishqyrtimin e standardeve të edukimit në fëmijërinë e hershme.
- Menaxhim dhe cilësi më e mirë e mësimdhënies në arsimin fillor dhe të mesëm – synohet të arrihet nëpërmjet: ndërtimit të një sistemi efektiv për menaxhimin e shkollës, sigurimin e cilësisë në institucionet e arsimit parauniversitar, me anë të ngritjes së kapacitetit të Inspektoratit të Arsimit dhe vlerësimeve të jashtme si dhe forcimin e rolit të koordinatorëve të cilësisë; rishikimit të roleve të agjencive vartëse të MASHT-it dhe ristrukturimit të ministrisë; avancimin e politikave dhe legjislacionit në fushën e arsimit; krijimin e mjediseve të sigurta

dhe miqësore për fëmijët në shkolla duke përmirësuar kushtet higjienike-sanitare dhe ndërtuar sistemin për identifikimin dhe parandalimin e dhunës dhe reagim ndaj dhunës në shkolla; ofrimi i mundësive për zhvillimin profesional të mësimeve përfshirë edhe atë në AAP dhe ngritja e sistemit efektiv për licencimin e mësimeve; zbatimi i plotë i kurrikulës së bazuar në kompetenca; punë efektive me nxënësit me prirje të veçanta; rritjen e besueshmërisë së rezultateve të testeve kombëtare dhe shfrytëzimi i tyre për politikëbërje; rritja e bashkëpunimit me Ministrinë e Arsimit të Republikës së Shqipërisë dhe institucionet vartëse në drejtim të harmonizimit të kurrikulave të arsimit parauniversitar dhe shkëmbimit të përvojave dhe materialeve arsimore; pjesëmarrje më e madhe e të rriturve në mësimin gjatë gjithë jetës; rishikimi i metodologjisë dhe formulës së financimit të arsimit parauniversitar si dhe vendimmarrja në arsim e bazuar në të dhëna duke avancuar sistemin SMIA; digjitalizimi i të dhënave, proceseve dhe shërbimeve në funksion të ngritjes së cilësisë së arsimit dhe transparencës e llogaridhënies.

- Harmonizimi i arsimit dhe aftësimit profesional me kërkesat e tregut të punës nëpërmjet ndërlidhjes së kurrikulave me tregun e punës; funksionalizimit dhe ngritjes së kapaciteteve të KAAPARr-së; finalizimi i kurrikulës bërthamë për AAP dhe ofrimi i trajnimeve për personelin mësimor për zbatimin e saj; rishikimi i kurrikulave të AAP dhe zhvillimi i programeve të nivelit KKK/EQF 5; zhvillimi i standardeve të profesionit si dhe i një programi njëvjeçar master për mësimeve të AAP; kushte adekuate për zhvillimin e punës praktike duke ofruar të mësuarit në vendin e punës, pajisjen e shkollave me punëtori dhe mjete të nevojshme për punë praktikë; zhvillimin dhe implementimin e një modeli të orientimit dhe këshillimit në karrierë në AAP si dhe kryerja e studimeve gjurmuese (tracer studies) në nivel kombëtar dhe në nivel shkolle.
- Cilësi dhe menaxhim më i mirë në arsimin e lartë – kjo synohet të arrihet duke përmirësuar cilësinë e arsimit të lartë nëpërmjet përshtatjes së programeve me kërkesat e tregut të punës dhe profilizimit të institucioneve publike të arsimit të lartë; angazhimit e stafit akademik nga Mërgata; duke siguruar qasje në literaturën bashkëkohore; përmirësuar infrastrukturën akademike dhe duke aplikuar standardet më të larta të sigurimit të cilësisë sipas ESG; rishikimin e sistemit të financimit të institucioneve publike; rritja e integritetit dhe transparencën nëpërmjet aplikimit të kontrollit anti-plagjiaturë dhe publikimin e të dhënave dhe dokumenteve të IAL-ve; përmirësimin e kushteve për studentët; praktikë profesionale në institucionet publike dhe private; bursa për studentët dhe lirimi i studentëve nga pagesa e tarifave në sektorin publik.

1.3.9. Mbrojtja sociale

Qeveria konsideron se shteti i mirëqenies së përgjithshme shoqërore dhe i solidaritetit ndër-shoqëror, i ngritur mbi parimet e dialogut social në mes pjesëmarrësve kryesorë dhe mbi bazat e tregut të lirë, do të jetë parimi bazë i ndërtimit dhe i zbatimit të politikave sociale të Qeverisë.

Nëpërmjet rishikimit të kornizës ekzistuese ligjore, ristrukturimit të skemave ekzistuese dhe prezantimit të atyre të reja, Qeveria synon të luftojë varfërinë dhe të përmirësojë mirëqenien sociale. Kjo do të bëhet gjithashtu, duke përmirësuar të dhënat për skemat sociale, duke synuar krijimin e

një sistemi të integruar informativ, regjistrin social dhe digjitalizimin e të dhënave për skemat sociale dhe pensionale.

Pandemia COVID-19 ka vënë në pah rëndësinë e shëndetësisë në veçanti dhe ndikimin që mund të ketë në zhvillimin socio-ekonomik. Prandaj, është e nevojshme që të vazhdohen investimet në shëndetësi, të sigurohen politika efikase për mbrojtjen sociale, uljen e varfërisë dhe formave të ndryshme të diskriminimit në të ardhura.

PJESA E DYTË

2. KORNIZA MAKRO-FISKALE

Korniza Afatmesme e Shpenzimeve 2022-2024 është ndërtuar mbi një skenar makroekonomik që parasheh rimëkëmbje të rritjes ekonomike në vend nga kriza e krijuar nga pandemia COVID-19, në vitin 2021, për t'u ndjekur nga një tendencë normalizimi drej niveleve historike në dy vitet e tjera pasardhëse.

Rritja ekonomike mbështetet në një kombinim të rritjes së kërkesës së brendshme dhe asaj të jashtme. Megjithatë, ekzistojnë shumë pasiguri dhe rreziqe të zhvendosura në kahun e poshtëm gjatë periudhës afatmesme, të cilat më së shumti ndërlidhen me kohëzgjatjen dhe magnitudën e situatës aktuale të pandemisë, dinamikës së vaksinimit në Kosovë dhe në vendet e tjera, dhe të masave apo politikave të ndërmarra nga autoritetet përkatëse për të luftuar këtë situatë dhe dinamikë.

Qeveria e Republikës së Kosovës është në vazhdimësi e orientuar drejt stabilitetit makro – fiskal, dhe në periudhën afat-mesme parashihet që niveli i deficitit të rikthehet brenda rregullave fiskale. Megjithatë vlen të theksohet që kriza e shkaktuar nga COVID-19 e ka bërë të domosdoshme ndryshimin e përkohshëm të rregullave fiskale në mënyrë që të tejkalohet kjo krizë. Sipas Vendimit të Qeverisë, Nr. 03/02, datë 05.06.2020, është miratuar kërkesa për tejkalim të përkohshëm të kufirit të deficitit buxhetor deri në 6.5% të BPV-së dhe ulja e kufirit të bilancit të shfrytëzueshëm bankar deri në 3% të BPV-së, për shkak të përqesimit të parametrave makrofiskalë nga situata e pandemisë globale COVID-19.

Në këtë kontekst, objektivat fiskale afatmesme të Qeverisë synojnë ballafaqimin me krizën e krijuar nga pandemia COVID-19 dhe rimëkëmbjen e ekonomisë pas pandemisë.

2.1. KORNIZA MAKROEKONOMIKE

2.1.1 Ambienti i jashtëm ekonomik

Ka kaluar më shumë se një vit prej kur ka filluar kriza ekonomike e shkaktuar nga pandemia COVID-19. Për arsye se kjo krizë globale, ndryshe prej krizës globale financiare të vitit 2008, ka patur dhe vazhdon të ketë ndikim të ndjeshëm në ekonominë tonë, mjedisi i jashtëm ekonomik gjatë kësaj periudhe meriton vëmendje dhe analizë më të hollësishme duke qenë se janë disa kanale përmes të cilave mund të barten efektet e krizës nga jashtë në vendin tonë, sikurse: tregtia, remitencat, investimet e huaja direkte dhe eventualisht sektori financiar.

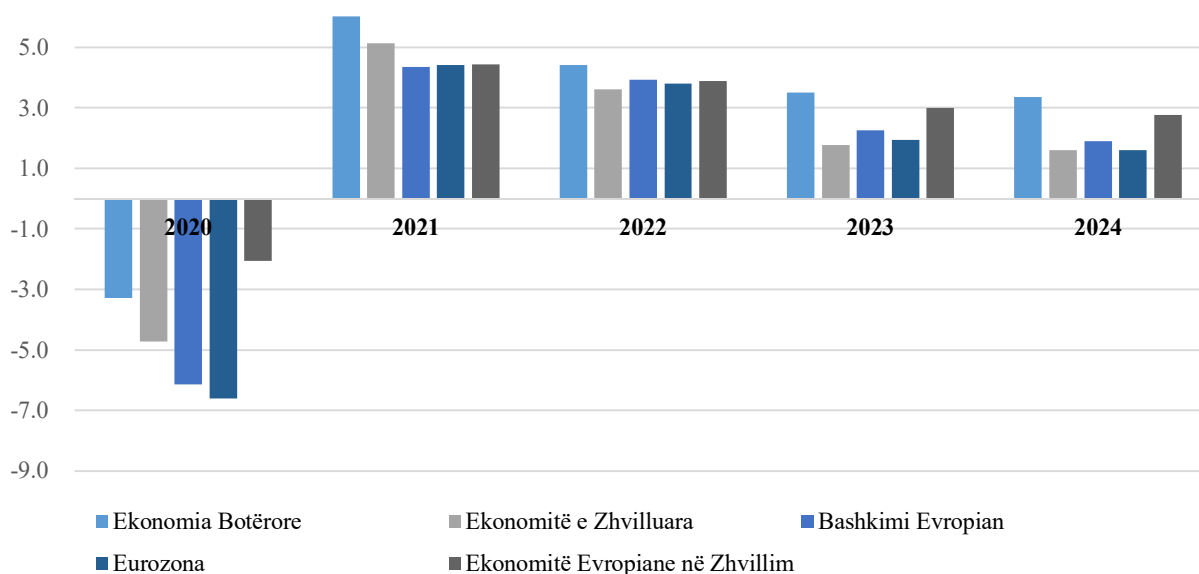
Pasiguria dhe paqartësitë vazhdojnë të jenë pjesë e ekonomisë globale, mirëpo së fundi janë zhvendosur në një rrafsh tjetër – përderisa deri tani kishte paqartësi se sa mund të zgjasin mbylljet dhe deri në çfarë niveli do ndikonte kriza ekonomike, tashmë ka më shumë paqartësi rreth rimëkëmbjes: përkatësisht, sa shpejtë dhe në çfarë niveli do të jetë rimëkëmbja.

Gjithsesi, sinjalet e fundit në nivel global janë pozitive. Këto sinjale pozitive vijnë si rezultat i zbulimit të vaksinave dhe vaksinimit, si dhe efekti i disa pakove fiskale (sidomos nga SHBA). Kjo

do të thotë se rimëkëmbja do të jetë më e shpejt se ç'pritej fillimisht. Për t'i ilustruar më mirë pritjet rreth rimëkëmbjes, vlen të përmenden shifrat e rritjes globale reale prej fillimit të pandemisë deri më tani. Në prill të 2020 (gjithnjë sipas publikimeve të WEO) rritja globale gjatë 2021 pritej të arrinte shifrën 5.8 përqind.¹ Nga publikimi i tetorit 2020, kjo shifër u zvogëlua në 5.2 përqind. Ndërsa tani, sipas publikimit të prillit 2021, pas sinjaleve pozitive të lartpërmendura, kjo shifër është 6.0 përqind – më e larta nga të gjitha publikimet. Në periudhën afatmesme (2022- 2024) – rritja globale mesatare pritet të jetë mesatarisht 3.8 përqind.

Rritja ekonomike gjatë kësaj periudhe në BE do të jetë mesatarisht 2.7 përqind. Ndërsa grupi i shteteve evropiane në zhvillim pritet të kenë rritje ekonomike mesatare prej 3.2 përqind gjatë po të njejtës periudhë. Siç është cekur më parë – kriza ekonomike e shkaktuar nga COVID-19 ka ndikuar edhe në rënien e BPV-së potenciale, dhe tani FMN rekomandon politika ekonomike më gjithpërfshirëse, të cilat synojnë zhvillim të qëndrueshëm pa e degraduar ambientin në mënyrë që të rimëkëmbet dhe të rritet BPV-ja potenciale.

Grafiku 1 Rritja ekonomike në vendet e tjera (v-m-v)

Sa i përket inflacionit, në bazë të projeksioneve të publikuara në WEO të prillit 2021, në ekonomitë e zhvilluara pritet të jetë 1.6 përqind gjatë 2021 dhe mesatarisht 1.8 përqind gjatë periudhës afatmesme. Në anën tjetër, në ekonomitë në zhvillim, inflacioni nga 4.9 përqind në 2021, pritet të bjerë në bie në mesatarisht 4.1 përqind gjatë periudhës afatmesme. Ndërsa në Bashkimin Evropian, gjatë vitit 2021 si dhe gjatë periudhës afatmesme pritet një inflacion mesatar prej 1.6 përqind. Çmimet në përgjithësi kanë pasur trend rënës gjatë vitit 2020. Indeksi i çmimeve të të gjitha mallrave bazë (*‘commodities’*) ka rënë për 6.2 përqind (v-m-v) gjatë 2020. Çmimi i naftës ka pësuar

¹ Publikimi i World Economic Outlook – prill 2021; gjendet në: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/03/23/world-economic-outlook-april-2021>

rënie tejet të theksuar, me 29.4 përqind (v-m-v) gjatë 2020. Ndërsa, çmimet e ushqimit dhe pijeve kanë pasur ngritje prej 3.7 përqind (v-m-v) gjatë 2020. Së fundi, sa i përket nikelit², çmimi i tij gjatë 2020 është ngritur për 2.3 përqind krahasuar me 2019.³

Ndërsa, sa i përket parashikimit të çmimeve gjatë periudhës afatmesme – pritjet të ketë trend rritës në çmimet e energjisë dhe metaleve bazë; ndërsa, çmimet e mallrave bazë (duke përfshirë energjinë) pritjet të zbresin (ushqimi, pijet, etj.).

Tabela 1 Çmimet në tregjet ndërkombëtare⁴

Parashikimi i indeksit të çmimeve të mallrave bazë (2010=100) – në terma realë (USD)	2020	2021	2022	2023	2024
Energjia	51.6	55.6	61.2	62.7	64.2
Mallërat bazë pa energjinë	83.4	83.5	83.3	83.1	82.9
Ushqimi	90.9	90.7	90.6	90.3	90.1
Metalet bazë	79.2	80.3	80.5	80.7	80.8

Siç u cek më lartë, disa kanale përmes të cilave mund të barten efektet e krizës nga jashtë në vendin tonë janë: tregtia, remitencat, investimet e huaja direkte dhe eventalisht sektori financiar.

Deri më tani nuk ka ndonjë sinjal se **sektori global financiar** ka pësuar ndonjë goditje që mund të përcillet në vendin tonë. Gjithashtu, edhe sektori jonë financiar qëndron solid pas një viti pandemik.

Ndërsa sa i përket kanaleve tjera – sinjalet pozitive të cilat u lartëpërmenden ndikojnë që efektet negative potenciale, të cilat mund të kalojnë përmes këtyre kanaleve në vendin tonë të jenë më të zbutura. Mirëpo, duhet cekur se shpesh ndodh që efektet negative apo pozitive të **kanalit të remitencave** të barten në vitin vijues të krizës ekonomike (viti 2021 në rastin tonë), edhe pse gjatë vitit 2020 remitencat drejt Kosovës u rritën.

Tregtia, duke qenë se pas fillimit të vaksinimit gjithandej në botë, vështirë që do të rëndohet, meqenëse çakordimi i furnizimit që ka ndodhur gjatë vitit që lamë pas (2020), ka gjasa të vogla të përsëritet sepse nuk parashihen mbyllje të mëtutjeshme (të nivelit që kanë ndodhur gjatë vitit të kaluar).

Së fundi, sa i përket **investimeve të huaja** – dihet se investimet si variabël makroekonomike janë më të vështirat për të parashikuar – duke qenë se varen shpesh prej treguesve të tjerë, të cilët janë vështirë të kuantifikueshëm (siç janë: sentiment i tregut, diskrecioni i investitorëve, etj.). Rrjedhimish, ky kanal mund të ketë paqartësi gjatë vitit 2021 e ndoshta edhe gjatë periudhës afatmesme.

² Më shumë se 35% të eksporteve të Kosovës janë brenda kategorisë ekonomike të ‘Metaleve bazë dhe artikujve prej tyre’ – kategori e cila dominohet nga eksporti i nikelit.

³ Databaza e çmimeve të mallrave të FMN-së; gjendet në: <https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices>

⁴ Publikim i Bankës Botërore – Commodity Markets Outlook (tetor 2020); gjendet në: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34621/CMO-October-2020.pdf>

2.1.2. Zhvillimet e Fundit Ekonomike në Kosovë

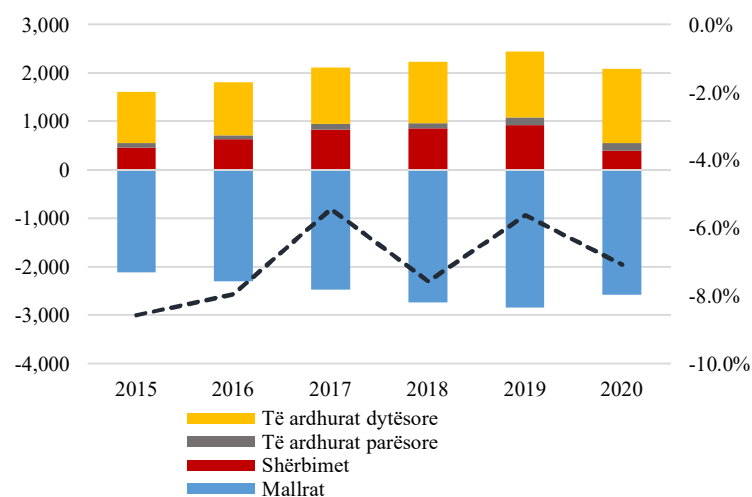
Sipas të dhënave preliminare tremujore nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK), BPV-ja reale gjatë vitit 2020 ka pësuar rënie prej me 3.94% krahasuar me vitin paraprak.

Sipas të dhënave preliminare për 2020, **konsumi** vlerësohet të ketë pasur kontribut pozitiv në aktivitetin ekonomik prej 6.7 p.p., duke shënuar rritje prej 6.5% në terma realë në krahasim me vitin e kaluar, kjo rritje vjen si rezultat i rritjes së konsumit privat me 7.2% dhe atij publik me 2.3%. Rritja më e përshpejtuar në konsumin privat reflekton rritjen e të hyrave primare (2.3% v-m-v) dhe të hyrave sekondare (13.5% v-m-v), me theks të veçantë rritjen e remitencave të cilat shënuan rritje prej 15.4% (v-m-v) krahasuar me vitin paraprak. Kontribut në rritjen e konsumit privat vlerësohet të ketë patur edhe tërheqja nga qytetarët e 10 përqind të vlerës së kursimeve nga Trusti Pensional, si pjesë e ligjit të rimëkëmbjes ekonomike. Në anën tjetër rritja e konsumit publik i atribuohet shpenzimeve qeveritare në kuadër të pakos emergjente fiskale dhe ligjit për rimëkëmbje ekonomike. **Investimet** gjatë 2020-ës kanë shënuar rënie prej 18.8% (v-m-v), duke pasur kontribut negativ prej 5.7 p.p.. Kjo rënie mbështetet kryesisht në pasiguritë e krijuara për shkak të pasigurive dhe masave kufizuese të shkaktuara nga situata e krijuar nga pandemia COVID-19, por edhe për shkak të situatës politike në vend. Këta faktorë luajtën një rol kryesor në uljen e investimeve totale, veçanërisht investimeve private.

Eksporti neto gjatë 2020-ës, shënoi rritje vjetore prej 17.6%, ndërsa në aktivitetin ekonomik kishin një kontribut negativ prej 4.7 p.p.

Inflacioni i matur me ndryshimet vjetore në indeksin e çmimeve të konsumit, është rritur mesatarisht me 0.2% në vitin 2020, duke shënuar një rënie drastike nga një normë pozitive prej 1.5% në janar në një normë negative mesatarisht prej -0.13% në tremujorin e fundit të vitit. Kontributi kryesor pozitiv gjatë këtij viti erdhi nga kategoria “Shëndetësia”, “Komunikimi” dhe “Ushqime dhe Pije Jo-alkoolike”, ndërsa kategoria “Transport” (veçanërisht shërbimet e transportit) ka pasur një kontribut të rëndësishëm negativ në inflacion duke qenë në përputhje me zhvillimet e çmimit të naftës në tregjet ndërkombëtare gjatë kësaj periudhe dhe rënien e aktivitetit ekonomik.

Grafiku 2 Bilanci i llogarisë rrjedhëse

Bilanci i llogarisë rrjedhëse gjatë vitit 2020 vlerësohet të jetë -7.1% e BPV-së⁵, ndërsa deficitit tregtar i mallrave dhe shërbimeve rreth 32.0% e BPV-së. Të dy këta tregues paraqesin përkeqësim në krahasim me vitin e kaluar. Eksporti i mallrave dhe shërbimeve shënoi rënie vjetore prej 29.5%. Krahasuar me vitin paraprak, eksporti i mallrave ishte 21.4% më i lartë, ndërsa eksporti i shërbimeve shënoi rënie prej 41.4%, me rënien më të madhe të regjistruar në

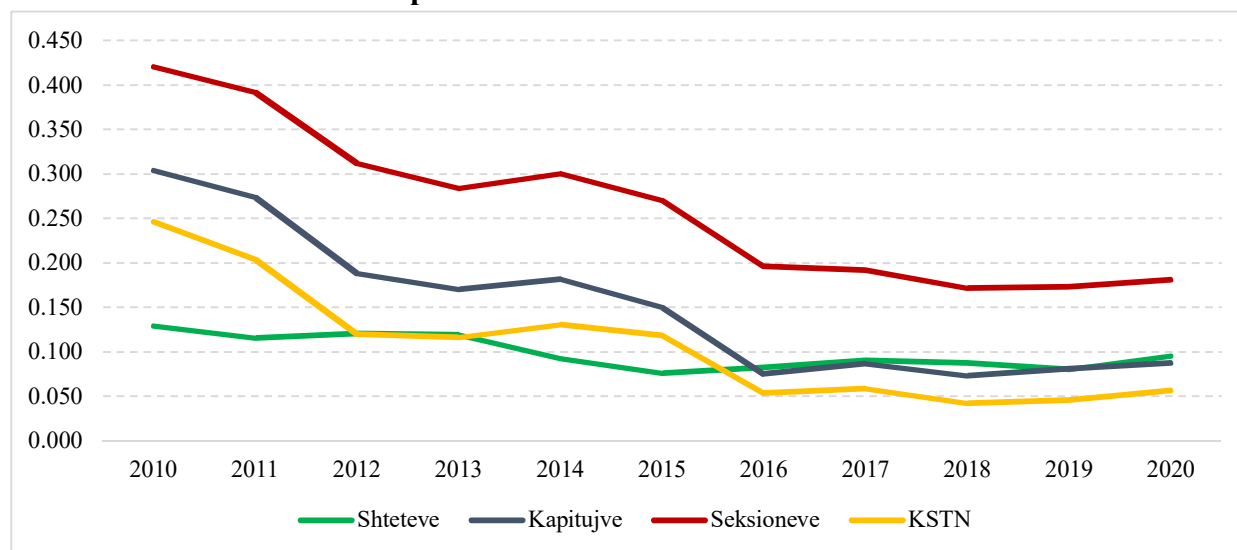
kategorinë e udhëtimit (52.5%). Eksportet e mallrave drejt vendeve të CEFTA përbëjnë 44.4%, ndërsa eksportet drejt vendeve anëtare të BE-së përbëjnë rreth 37.6% të të gjitha eksporteve. Ndërsa, nga eksportet drejt vendeve tjera përveç BE-së dhe CEFTA, pjesëmarrje më të madhe kishin ato drejt Zvicrës me 8.2% dhe SHBA-ve me 5.0%.

Diversifikimi i eksporteve⁶ është një mënyrë e mirë për të siguruar qëndrueshmërinë e eksporteve, duke kontribuar kështu në përmirësimin e bilancit tregtar të vendit. Struktura e eksportit të Kosovës aktualisht ende është e përqendruar në eksportin e metaleve bazë, të cilat përbëjnë 36.6% të të gjitha eksporteve të mallrave. Megjithatë, siç mund të shihet në Grafikon 3, përqendrimi i strukturës së eksporteve po zvogëlohet gradualisht me kohën. Sektorë të rëndësishëm me një rritje të qëndrueshme gjatë dy viteve të fundit janë sektori i plastikës dhe gomës si dhe sektori i ushqimeve të përgatitura, të cilat përbëjnë rreth 12.0% dhe 9.2% respektivisht.

⁵ Vlera preliminare e BPV-së për vitin 2020, bazuar në të dhënat tremujore të ASK-së.

⁶ Për të paraqitur diversifikimin e eksporteve është përdorur indeksi Herfindal Hirschman sipas katër dimensionëve të ndryshme për eksportin e mallrave dhe eksportin e shërbimeve.

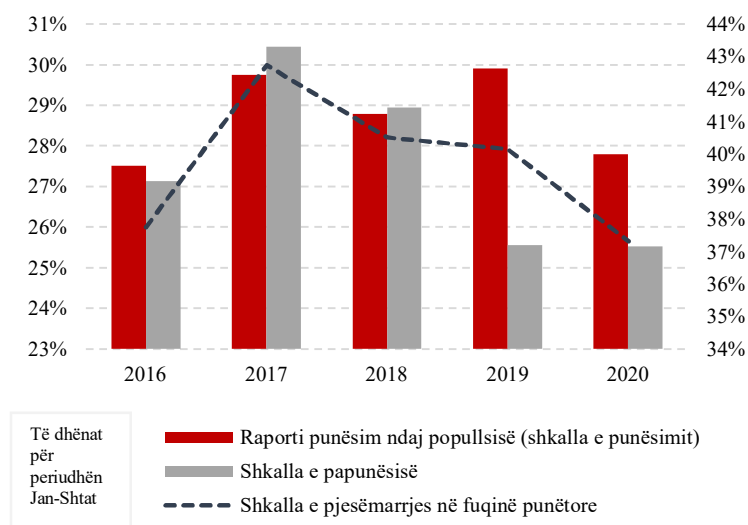
Grafiku 3. Diversifikimi i eksporteve

Importi i mallrave dhe shërbimeve shënoi rënie vjetore prej 6.9%, ku importi i mallrave shënoi rënie prej 3.8% ndërsa importi i shërbimeve shënoi rënie prej 19.9%. Importi i mallrave nga vendet e BE-së përbën rreth 46.7% të importeve totale, ku 27.8% dominohet nga Gjermania, pasuar nga Italia me 12.1%. Ndërsa, importet nga vendet anëtare të CEFTA përbëjnë rreth 18.7% të totalit të importeve, ato nga Turqia 12.4% dhe ato nga Kina 9.8%. Bilanci i mallrave gjatë vitit 2020 shënoi rënie vjetore prej 9.4%, ndërsa bilanci i shërbimeve gjatë vitit 2020, ka shënuar rënie prej 57.7%. Edhe përkundër rënies së konsiderueshme gjatë vitit 2020, shërbimet e udhëtimit vazhdojnë të dominojnë me një pjesëmarrje prej rreth 63.2% të totalit të shërbimeve të eksportuara dhe rreth 34.2% të totalit të shërbimeve të importuara.

Bilanci i të ardhurave parësore shënoi një rritje vjetore prej 2.3% të shtyra kryesisht nga kategoria e kompensimit të punëtorëve (kontribut prej 3.3 p.p. dhe rritje prej 2.0%). *Bilanci nga të ardhurat dytësore* kishte një rritje vjetore prej 13.5%. Rol të rëndësishëm në këtë rritje kishin neto remitencat të cilat shënuan rritje prej 15.4% dhe kishin një kontribut pozitiv prej 9.4 p.p..

Grafiku 4. Tregu i punës

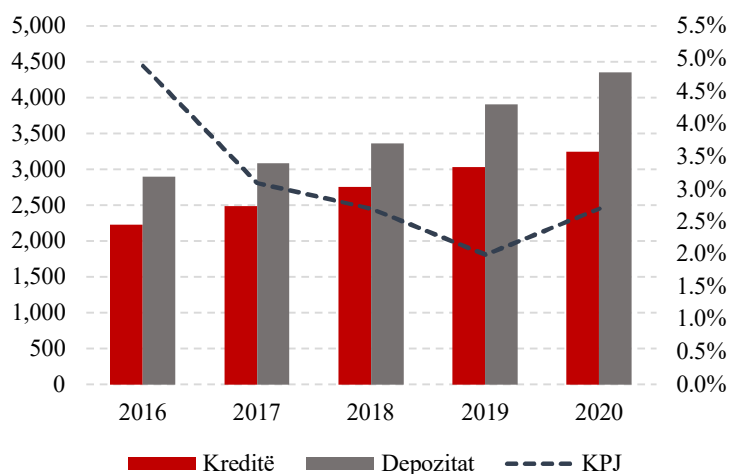

Të dhënat e fundit të **tregut të punës** tregojnë se shkalla e punësimit gjatë periudhës janar-shtator të vitit 2020 ishte 27.8%. Shkalla e punësimit ka shënuar përkeqësim sidomos në tremujorin e dytë, kur regjistroi vlerën 24.1%, duke shënuar një përkeqësim prej 2.1 p.p. krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit 2019. Shkalla e pjesëmarrjes në fuqinë punëtore gjatë kësaj periudhe (janar-shtator 2020) ka shënuar rënie në 37.3% nga 40.2% sa ishte në

periudhën e njëjtë të vitit 2019. Si rezultat, shkalla e papunësisë për këtë periudhë është 25.5%, duke mbajtur nivel pothuajse të njëjtë me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar.

Punësimi sipas nivelit arsimor gjatë periudhës janar - shtator të vitit 2020 ka pësuar ndryshime. Punësimi i të pashkolluarve, atyre me arsim fillor dhe me arsim të mesëm profesional ka rënë, ndërsa punësimi me shkollë të mesme gjimnaz dhe ai me arsim terciar është rritur në krahasim me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar. Struktura e punësimit sipas aktiviteteve mbetet pothuajse e njëjtë me vitet e kaluara, ku prin punësimi në aktivitetet e tregtisë, ndërtimtarisë, prodhimit dhe arsimit.

Grafiku 5. Kreditë, depozitat dhe kreditë jo-performuese

Sektori bankar vazhdon të ketë rritje të kreditimit. Në fund të vitit 2020, stoku i kredive arriti vlerën prej rreth 3.246 miliardë Euro duke shënuar kështu një rritje prej 7.1% në krahasim me vitin paraprak. Kreditë e ndërmarrjeve janë rritur me 7.2% ndërsa ato të ekonomive familjare me 7.1%. Në fund të vitit 2020 totali i depozitave arriti vlerën prej rreth 4.359 miliardë Euro, duke shënuar kështu një rritje vjetore

prej 11.5%, nga të cilat depozitat e ndërmarrjeve kanë shënuar rritje për 10.9% (v-m-v), ndërsa ato të ekonomive shtëpiake kanë shënuar rritje vjetore prej 12.9%. Gjithashtu, niveli i kredive joperformuese është përkeqësuar duke arritur në 2.7% në fund të vitit 2020 nga 2.0% sa ishte në fund të vitit 2019. Norma mesatare e interesit të kredive gjatë vitit 2020 ishte 6.0%, rreth 0.4 p.p.

më e ulët se në vitin e kaluar. Ndërsa, norma mesatare e interesit në depozita ishte 1.5%, duke shënuar rënie prej 0.1 p.p.

Hapësirë Informuese 1. Krahاسimi i parashikimeve fillestare makroekonomike në KASH-et e mëhershme me aktualet

Figura 1 paraqet krahasimin ndërmjet parashikimeve të treguesve kryesorë makroekonomikë të paraqitur në KASH-et e mëhershëm dhe performancës së tyre aktuale gjatë periudhës 2014-2019⁷ dhe ndihmon për të identifikuar nëse ka anim sistematik (qoftë për lartë apo për poshtë) në projeksione.

Siç është paraqitur në Figurën 1, norma e parashikuar e rritjes së BPV-së nominale për dy vitet e para (2014 dhe 2015) është më e lartë se të dhënat aktuale për shkak të rritjes më të madhe të konsumit, eksporteve dhe rritjes më të vogël të importeve; përderisa në vitin 2016 ky dallim zvogëlohet dukshëm ku BPV e parashikuar ishte shumë afër vlerave aktuale. Në vitin 2017, parashikimet për BPV-në ishin më konservative, duke qenë më të ulëta se sa performanca aktuale. Ndërsa në vitin 2018, BPV-ja nominale e projektuar është më e lartë se aktualja, edhe pse hendeku ndërmjet të dyjave është më i ngushtë se në të kaluarën. Vlen të theksohet se hendeku ndërmjet projeksioneve të eksportit total dhe inflacionit është në nivele afër zeros gjatë vitit 2018.

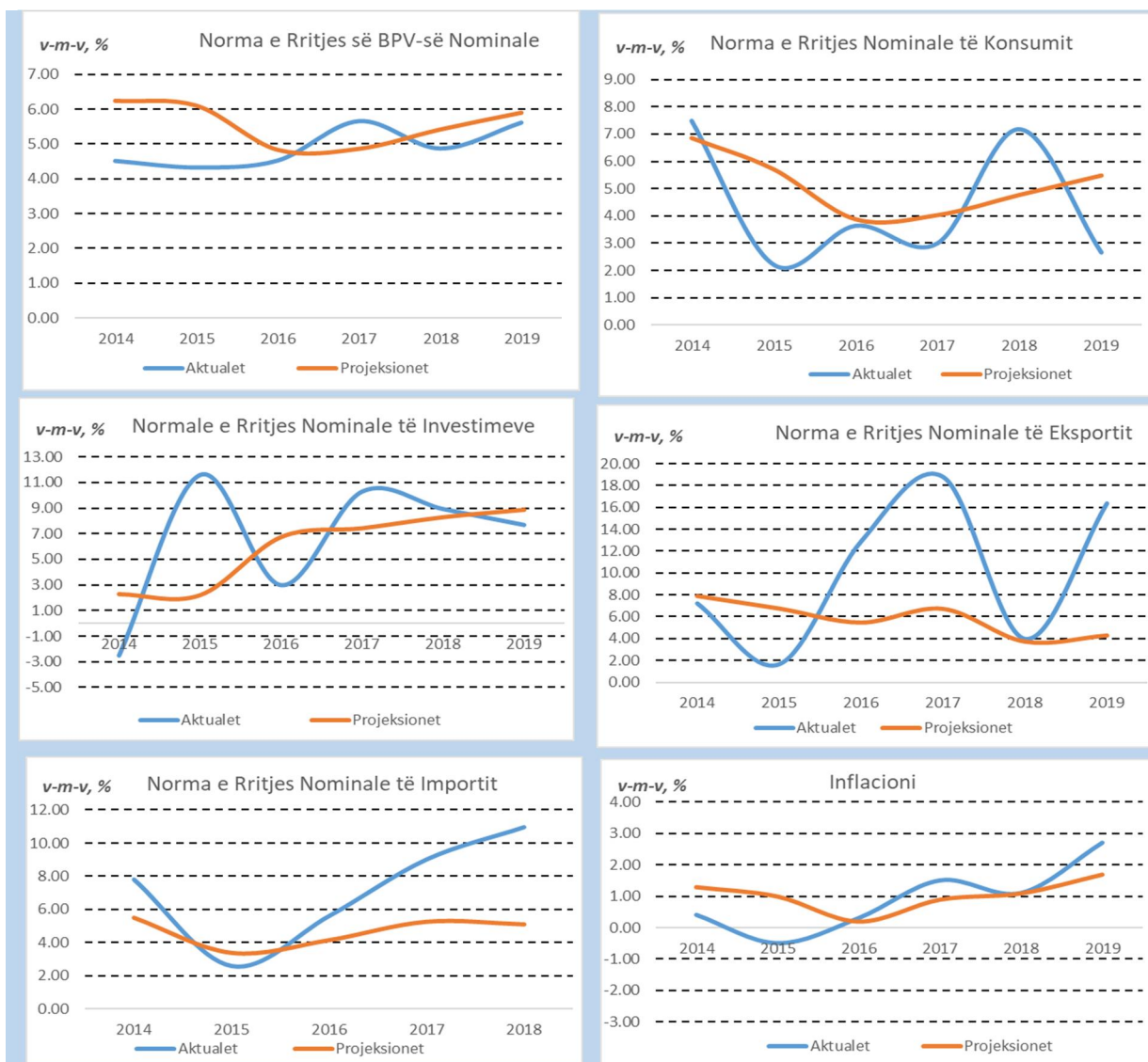
Viti 2019 u karakterizua me një normë nominale të BVP-së të ngjashme ndërmjet parashikimit dhe realizimit (me rreth 0.3 pikë përqindje diferencë), mirëpo me ndryshime të konsiderueshme në komponentët përbërës të BVP-së. Konsumi dhe investimet ishin paraparë të rriteshin më shumë se sa që realisht shënuan rritje (me një hendek ndërmjet realizimit dhe parashikimit me rreth 2.8pp dhe 1.2 pp, respektivisht). Ndërsa sa i përket importeve dhe eksporteve, projeksionet ishin dukshëm më konservative, duke qenë më të ulëta se sa performanca aktuale (0.5 pp dhe 12.1 pp ndryshim, respektivisht). Eksportet në 2019 u rritën dukshëm mbi pritshmëritë dhe kryesisht të shtyra nga eksporti i shërbimeve. Sa i përket inflacionit, dallimi midis parashikimeve të mëparshme dhe aktuale është për shkak të pritjeve më të ulëta (se ato të materializuara) mbi presionet inflacioniste që tarifa e vendosur për mallrat nga Serbia dhe Bosnja & Hercegovina mund të kishte, në kohën kur u realizuan parashikimet fillestare për 2019-en.

Figura 1. Variablat kryesore makroekonomike 2014-2019: Projeksionet për KASH ndaj realizimit (aktuale)

2.1.3. Perspektiva Makroekonomike 2021-2024

Sipas projeksioneve të mëparshme të Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve dhe institucioneve të tjera vendore dhe të huaja, viti 2021 pritej të ishte viti i rimëkëmbjes, edhe pse

⁷ Nuk është dhënë krahasimi për vitin 2020 për shkak se të dhënat tremujore për këtë vit janë preliminare deri në publikimin e të dhënave vjetore nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (Shtator 2021).

Shifrat më të larta paraqesin disa çështje me rëndësi për procesin e parashikimit të buxhetit. Duke qenë se BPV-ja nominale përdoret si variabël makroekonomik kyç që ndikon në të hyrat buxhetore, vlerat më të ulëta aktuale të BPV-së sesa ato të parashikuara zakonisht⁸ kanë ndikim negativ në mbledhjen e të hyrave për ato vite krahasuar me parashikimet, veçanërisht për kategoritë e tatimeve në të ardhura personale dhe në të ardhura të korporatave;

Edhe pse dallimi (hendeku) në mes të konsumit të parashikuar dhe tij aktual është ngushtuar, ai prapë çon në pritje më të larta për të hyrat e mbledhura nga TVSH e brendshme. Importet, me përjashtim të vitit 2015, janë nënvlerësuar duke çuar në parashikime më të ulta për të hyrat e mbledhura nga TVSH-ja në kufi dhe nga taksa doganore. Megjithatë, kjo pjesërisht

⁸ Në kontekstin e Kosovës, përfitimet nga përmbushja e obligimeve për tatimet direkte dhe TVSH-në e brendshme mund të mbivendosen (përkojnë) me efektet e variablave makroekonomike që ndikojnë në të hyrat tatimore.

kompensohet nga efekti pozitiv që ka një nënvlerësim i tillë i importeve në BPV-në e parashikuar dhe rrjedhimisht në projeksionet për të hyrat e tjera buxhetore (akciza).

Këto divergjenca ndërmjet projeksioneve dhe shifrave aktuale të variablave ekonomike mund të kenë kontribuar në të hyra më të ulëta sesa ato të parashikuara. Sidoqoftë, bilanci buxhetor dhe bilanci bankar kanë vazhduar të qëndrojnë brenda rregullave fiskale përgjatë kësaj periudhë, ku deficitit buxhetor ishte më pak se 2% e BPV-së dhe bilanci bankar ishte jo më pak se 4.5%⁹ e BPV-së.

shoqëruar me pasiguri të lartë. Aktualisht, për shkak të vonesës kohore të publikimit të të dhënave zyrtare, të dhënat e vetme të disponueshme për vitin 2021 janë të dhënat fiskale (të hyrat dhe shpenzimet), tregtia e mallrave (bazuar në të dhënat e Doganës), inflacioni dhe tregues të bilancit të pagesave (edhe pse këto të fundit janë të disponueshme vetëm për muajin janar).

Ashtu siç tregon edhe tabela 2, importi i mallrave gjatë tremujorit të parë të 2021-ës ka shënuar rritje të ndjeshme, duke kulmuar në muajin mars, kryesisht si rezultat i efektit bazë në vitin 2020, çka reflekton pritjet për rikuperimin e aktivitetit ekonomik gjatë këtij viti. Rënia e importeve reflektohet pothuajse në të gjitha kategoritë e mallrave të importuara. Ecuria e eksporteve të mallrave (si në sasi ashtu edhe në vlerë) gjatë tre muajve të parë të këtij viti ka vazhduar të jetë e kënaqshme ashtu si në vitin paraprak, kryesisht si rezultat i rritjes së eksportit të mallrave bazë, artikuj të ndryshëm të prodhuar, tekstile dhe artikuj tekstilë.

Pas një ecurie rritëse (por të ngadaltë) në muajin janar, dinamika e të hyrave buxhetore është përshpejtuar ndjeshëm në dy muajt pasardhës, veçanërisht në muajin mars 2021 si rrjedhojë e efektit bazë, duke pasur parasysh që në muajin mars të vitit të kaluar pati një mbyllje totale të ekonomisë dhe shtyrje të pagesave tatimore nga ATK-ja. Gjithashtu, gjatë periudhës janar- mars 2021, ekzekutimi i shpenzimeve kapitale ka qenë më i lartë se në periudhën e njëjtë të vitit të kaluar, me rreth 29.5 milionë Euro më shumë.

Inflacioni është luhatur në territor negativ gjatë muajit janar (me rreth -0.2%), për t'u ndjekur nga një normë pozitive dhe rritëse në dy muajt pasardhës (shkurt dhe mars) në reflektim të rikuperimit të aktivitetit ekonomik dhe rritjes së çmimeve në tregjet ndërkombëtare.

Tabela 2 Disa Indikatorë Ekonomikë

<i>Indikatori, v-m-v, % nëse nuk ceket ndryshe</i>	<i>Janar '21</i>	<i>Shkurt '21</i>	<i>Mars '21</i>
Importi i Mallrave _Sasi	-8.9%	5.4%	42.5%
Importi i Mallrave _Vlerë	6.8%	14.8%	51.7%
Eksporti i Mallrave _Sasi	20.0%	11.8%	68.5%
Eksporti i Mallrave _Vlerë	51.7%	38.0%	104.1%
Gjithsej të Hyrat Buxhetore	1.3%	4.0%	51.5%
Të hyrat _ATK	-4.6%	0.4%	85.4%
Të hyrat _Dogana	-1.0%	9.2%	36.0%
Shpenzimet kapitale (diferenca mln EUR)	0.8	14.6	14.1
IHÇK	-0.2	0.7	1.2

⁹ Limiti prej 4.5% i bilancit bankar si përqindje e BPV-së aplikohet vetëm në ato vite kur janë përdorur fondet nga privatizimi i NSH-ve.

Duke marrë në konsideratë ecurinë e aktivitetit ekonomik në vitin 2020 dhe ecurisë së treguesve të lartëpërmendur në fillim të vitit 2021, sipas vlerësimeve më të fundit të Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve, **ekonomia e Kosovës gjatë vitit 2021 pritet të shënojë rritje prej 5.0% në terma realë dhe 6.5% në terma nominalë, duke i'u rikthyer nivelit të ngjashëm të regjistruar para krizës COVID19 (viti 2019)**. Megjithatë, parashikimet janë të rrethuara me pasiguri të larta. Skenari bazë varet nga faktorë lidhur me shëndetin publik dhe faktorë tjerë ekonomikë që në këtë periudhë është shumë vështirë për t'i parashikuar. Së pari, dinamika e pandemisë, nevoja për të ri-vendosur masa kufizuese (të pjesshme), dhe zhvillimet në aktivitetin ekonomik të sektorëve që kanë më shumë kontakt fizik, paraqesin pasiguri në projeksionet për vitin 2021. Së dyti, pasiguri vijnë edhe nga sektori i jashtëm i cili mund të kontribuojë në turizëm më të ulët apo remitanca më të ulta. Megjithatë, pasiguritë që rrethojnë projeksionin bazë janë më të ulta se në raundin e mëparshëm të projeksioneve (Tetor 2020), si rezultat i dinamikës së vaksinimit në vendet fqinje dhe vende të tjera të Europës dhe pritshmërive për përshejtimin e vaksinimit në Kosovë në muajt e ardhshëm.

Kontributi kryesor **në rritjen ekonomike në 2021** vjen kryesisht nga eksporti total, veçanërisht ai i shërbimeve (me rreth 3.9 pikë përqindje); investimet private (me rreth 2.0 pikë përqindje); për t'u ndjekur nga konsumi privat (me kontribut total rreth 0.76 pikë përqindje). Gjatë vitit 2021, gjithashtu pritet një dinamikë më e shpejtë e ekzekutimit të investimeve publike, me një kontribut me rreth 1.4 pikë përqindje.

Ndërsa, **në periudhën afatmesme (2022, 2023 dhe 2024), rritja ekonomike reale** do të luhatet rreth nivelit të vet historik prej 4.2%. Është e rëndësishme të theksohet që vlerësimi për perspektivën afatmesme të ekonomisë varet ndjeshëm nëse rimëkëmbja në vitin 2021 do të jetë e ngadaltë dhe e pjesshme apo anasjell.

Eksportet totale priten të rriten me rreth 18.2% në terma realë në 2021, duke vazhduar të qëndrojnë poshtë nivelit të shënuar para pandemisë (viti 2019). Eksporti i shërbimeve gjatë vitit 2021 nuk do të arrijë të kompensojë plotësisht rënien e ndodhur në vitin 2020, për shkak të vazhdimit të kufizimeve/pengesave të udhëtimit në Kosovë por edhe në vendet fqinje por edhe për shkak të frikës apo hezitimit të njerëzve për t'u ekspozuar ndaj virusit. Eksporti i mallrave, ashtu si në vitin 2020, priten të vazhdojnë rritjen dyshifrore edhe gjatë vitit 2021 (prej 20% në terma realë), kryesisht si rezultat i pritjeve për rritjen e eksportit në industrinë e përpunimit të drurit, përpunimit të ushqimeve dhe metaleve bazë. Pritjet për rimëkëmbje ekonomike në vendet partnere tregtare dhe tendenca rritëse e çmimeve në tregjet ndërkombëtare (veçanërisht çmimi i nikelit) do të kontribuojnë në rritjen e eksportit të mallrave, edhe në periudhën afatmesme (8.4% në terma realë)

Investimi publik gjatë vitit 2020 pritet të ketë një kontribut të ndjeshëm në rritjen reale ekonomike, kryesisht si rezultat i efektit bazë në vitin 2020, gjatë të cilit rënia e të hyrave buxhetore dhe shpenzimeve më të larta për të zbutur impaktin e menjëhershëm të pandemisë, e kufizoi ndjeshëm hapësirën për investime publike. Edhe gjatë vitit 2021, kjo hapësirë do të vazhdojë të jetë e kufizuar për shkak të vazhdimit të ndërmarrjes së masave në kuadër të rimëkëmbjes

ekonomike, por gjithsesi më e lartë se në vitin paraprak, ndërkohë në periudhën afatmesme (2022-2024), investimet publike priten të rriten me një normë reale mesatare prej 9%.

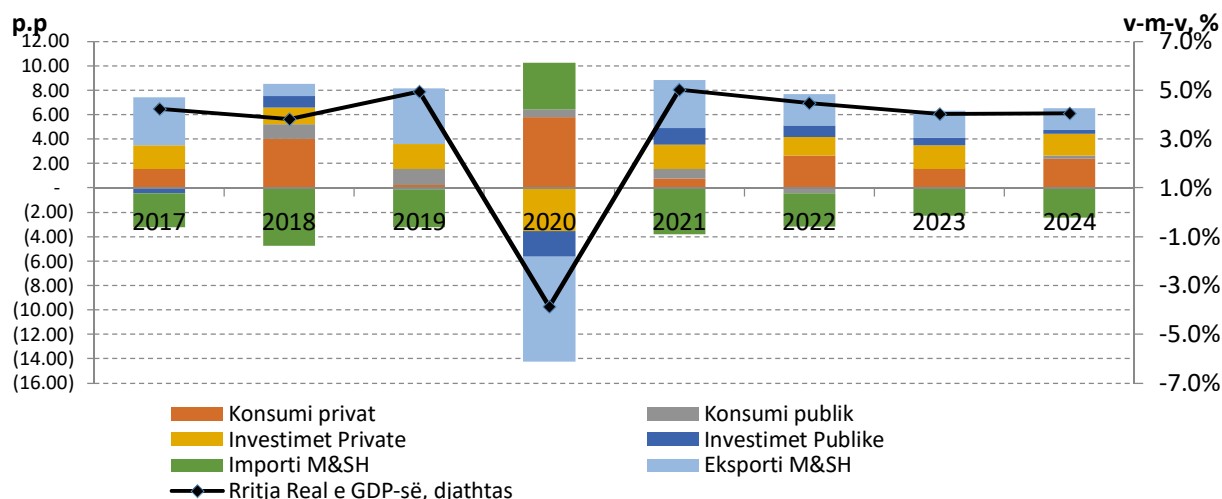
Konsumi publik pritet që edhe gjatë vitit 2021 të ketë kontribut pozitiv të ngjashëm si në vitin paraprak, duke shënuar rritje reale prej 4.88%, kryesisht si rezultat i shpenzimeve shtesë për paga dhe mëditje në kuadër të menaxhimit të pasojave negative të pandemisë dhe masave të ndërmarra për parandalimin e saj, dhe rritjes së mallrave dhe shërbimeve në linjë me rikthimin e aktivitetit të administratës publike drej normalitetit. Në periudhën afatmesme, konsumi publik pritet të shënojë rënie reale, mesatarisht, prej 0.4%.

Konsumi privat pritet të vazhdojë rritjen edhe gjatë vitit 2021- edhe pse në një shkallë më të ulët se në vitin 2020 duke shënuar një normë reale të rritjes prej 0.8%, si rezultat i rritjes së dërgesave të emigrantëve, vazhdimit të mbështetjes së qeverisë në formën e transfereve, dhe uljes së nivelit të pasigurisë në ekonomi, veçanërisht në fundin e vitit kur pritet një dinamikë më e përsheptuar e vaksinimit të popullsisë. Në periudhën afatmesme (2020- 2024), konsumi privat real pritet të rritet me një normë prej 2.56%.

Pas një rënie drastike në vitin 2020, pritet një rikthim i **investimeve private** në vitin 2021 (rritje reale me rreth 10.2%) dhe në periudhën 2022- 2024 (rritje reale mesatare me rreth 8.7%), kryesisht si rezultat i uljes së pasigurisë dhe përmirësimit të ambientit biznesor jo vetëm në Kosovë por edhe në vendet e tjera.

Indeksi i Çmimeve të Konsumit pritet të luhetet rreth nivelit 1.9% gjatë vitit 2021, duke qëndruar ndjeshëm më lartë se niveli i shënuar në vitin 2020 (rreth 0.2%). Këto pritshmëri janë në linjë me gjallërimin e ekonomisë dhe ri-kthimin e çmimeve të mallrave bazë në tregje t e huaja drejt niveleve të tyre historike. Në periudhën afatmesme (2022- 2024), inflacioni pritet të luhetet mesatarisht rreth vlerës 1.1%.

Grafiku 6 BPV-ja sipas komponentëve

2.2. KORNIZA FISKALE 2022-2024

2.2.1. TË HYRAT DHE SHPENZIMET QEVERTARE

2.2.1.1. Të hyrat dhe shpenzimet në vitin 2021

Në vitin 2021, situata dhe perspektiva ekonomike në Kosovë mbetet ende e ndikuar nga pandemia COVID-19. Sipas Ligjit të Buxhetit për vitin 2021, vlerësimet nga Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve për vitin 2021 tregojnë që të hyrat buxhetore do të shënojnë një rritje vjetore prej 9.6%, shtyrë nga rikuperimi i aktivitetit ekonomik si dhe nga baza e ulët e vitit të kaluar.

Në anën tjetër, shpenzimet buxhetore në vitin 2021 priten të kenë një rritje prej rreth 9.8% krahasuar me vitin e kaluar. Kjo është si rezultat i akomodimit të të gjitha shpenzimeve që rrjedhin nga Programi i Rimëkëmbjes Ekonomike (me vlerë totale prej 222.4 milionë euro).

Gjatë tre mujorit të parë të vitit 2021, vihet re rritje e theksuar e të hyrave totale krahasuar me vitin e kaluar, me rreth 14.6% (më e mirë se ç'pritej). Kjo rritje është e reflektuar në të gjitha kategoritë e të hyrave, si tek tatimoret (14.3%, *v-m-v*) po ashtu edhe tek jo tatimore (16.4%, *v-m-v*).

Gjithashtu, gjatë kësaj periudhe, shpenzimet buxhetore kanë shënuar rritje të theksuar krahasuar me vitin e kaluar, me rreth 29.6% në shpenzimet e përgjithshme. Një rritje më e theksuar është regjistruar tek shpenzimet kapitale (rreth 100% më e lartë) dhe tek kategoria e subvencioneve dhe transfereve (mbi 30%).

Duhet cekur se rritja e theksuar në ecurinë e treguesve fiskalë gjatë kësaj periudhe e posaçërisht gjatë muajit mars si tek të hyrat e po ashtu edhe tek shpenzimet, i atribuohet efektit bazë, duke pasur parasysh se në muajin e njëjtë të vitit të kaluar qeveria ndërmoi vendime në kuadër të masave të përgjithshme në parandalimin dhe luftimin e pandemisë COVID-19, si për shtyrjen e pagesave tatimore dhe ato jo tatimore, ndërkohë në marsin e këtij viti (2021) u implementuan një sërë masash të Programit për Rimëkëmbje Ekonomike.

Hapësirë Informuese 2. Krahassimi i parashikimit makroekonomik për KASH-in 2022-2024 me institucionet e tjera

Tabelat në vijim paraqesin projeksionet e normës së rritjes së BPV-së reale (nëse është në dispozicion) në mesin e institucioneve të ndryshme¹⁰ për periudhën afatmesme. Një krahasim i tillë mundëson gjykimin se a janë projeksionet makroekonomike të MFPT -së në përputhje me ato të institucioneve të tjera (vendore dhe ndërkombëtare).

Siç tregon tabela 1, të gjitha institucionet për vitin 2020 kanë pritur një rënie të aktivitetit ekonomik si rezultat i masave të ndërmarra për parandalimin e COVID-19. Të dhënat e MFPT-së për 2020 reflektojnë të dhënat preliminare të ASK-së, ndërsa ato të institucioneve tjera janë ende parashikime.

Të gjitha institucionet theksojnë se skenari i tyre bazë rrethohet nga një shkallë e lartë pasigurie dhe nga një balancë e rreziqeve të zhvendosur ndjeshëm për poshtë.

¹⁰ Projeksionet e institucioneve të tjera janë marrë nga përditësimet e tyre të fundit dhe jo të gjitha prej tyre mbulojnë të njëjtin horizont të parashikimit. Kllapat në tabela paraqesin datën e përditësimit të fundit për secilin institucion.

Projeksionet e MFPT -së janë më optimiste se mesatarja e vlerësimeve të institucioneve të tjera, kryesisht si rezultat i kohës së përgatitjes së këtyre projeksioneve. Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve i azhurnoi projeksionet e veta makro-fiskale gjatë muajit prill 2021, rrjedhimisht ka patur në dispozicion të dhëna për ecurinë e të gjithë treguesve ekonomikë për 2020-ën dhe të disa treguesve për tre muajt e parë të 2021-ës. Ndërsa projeksionet e institucioneve të tjera (përveç atyre të Bankës Botërore të cilat u azhurnuan në mars të 2021) janë përgatitur më herët, në kohën kur të dhënat e llogarive kombëtare për 2020-ën ende nuk ishin publikuar dhe në mungesë të të dhënave kryesore për tremujorin e parë të 2021-ës. Po ashtu, MFPT -ja pret një shkallë më të lartë të inflacionit se institucionet e tjera.

Sa i përket BPV-së nominale, projeksionet e Ministrisë së Financave janë më të larta se ato të Fondit Monetar Ndërkombëtar për 2021 dhe 2022, ndërsa më të ulta në vitin 2023 dhe 2024.

Tabela 1: Projeksionet e rritjes së BPV-së reale në mesin e institucioneve

Viti	2020	2021	2022	2023	2024
MFPT (Prill '21)	-3.9%	5.0%	4.5%	4.0%	4.1%
Banka Qendrore e Kosovës	-6.0%	4.3%			
Banka Botërore (Janar '21)	-6.9%	4.0%	5.5%	4.0%	4.0%
FMN (Shkurt '21)	-6.0%	4.5%	4.0%	3.8%	3.9%
BERZH	-5.0%	4.0%			
Mesatarja e të tjerëve	-6.0%	4.2%	4.7%	3.9%	3.9%

Tabela 2. Projeksionet e BPV-së nominale (në mil euro) në mesin e institucioneve

Year	2020	2021	2022	2023	2024
MFPT	6803.5	7243.3	7658.5	8033.3	8458.0
FMN	6,817	7,101	7,606	8,051	8,533

Tabela 3. Projeksionet e shkallës së inflacionit në mesin e institucioneve

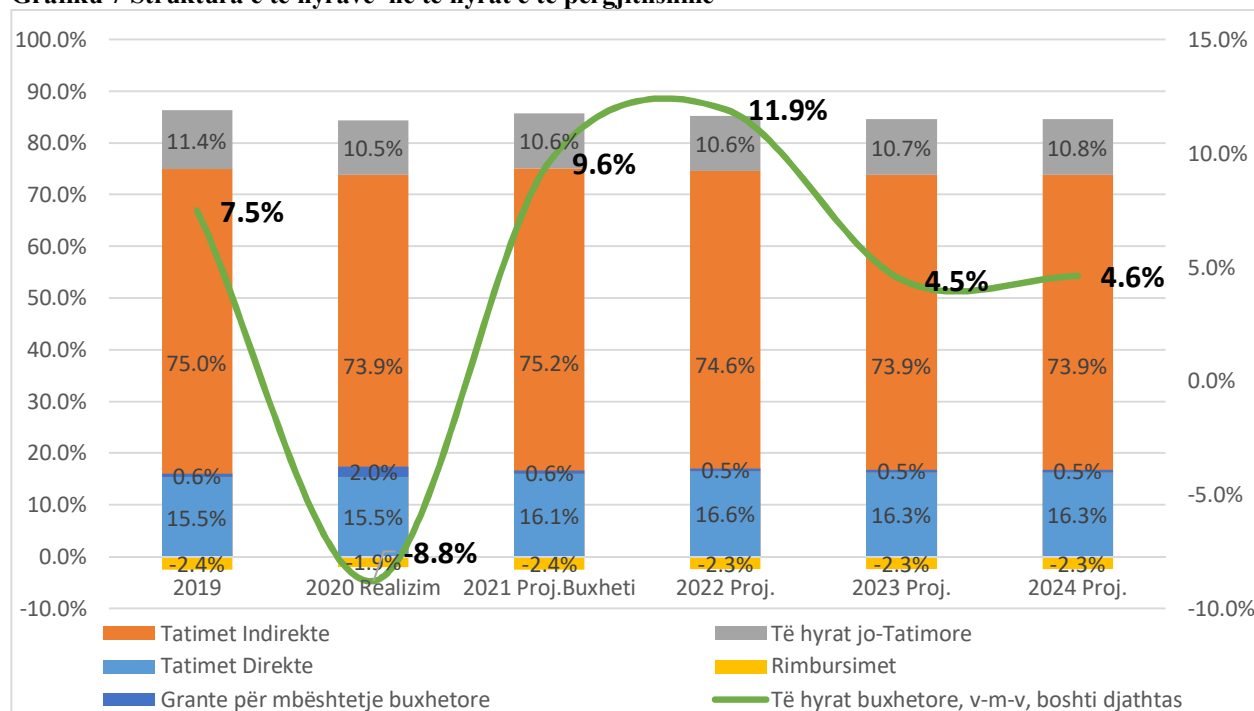
Year	2020	2021	2022	2023	2024
MFPT	0.2%	1.9%	1.2%	1.0%	1.0%
Banka Botërore	0.20%	0.70%	1.0%		
FMN	0.2%	0.3%	1.5%	1.7%	1.9%
Mesatarja e të tjerëve	0.5%	1.0%	1.1%	0.9%	1.0%

2.2.1.2. Parashikimi i të hyrave për periudhën 2022-2024

Të hyrat buxhetore për periudhën afatmesme priten të stabilizohen, duke u bazuar në projeksionet makroekonomike. Gjithsesi, duhet theksuar që ekzistojnë pasiguri, që burojnë nga situata e krijuar nga COVID-19, gjë që mund të ndikojë në ndryshimin (rishikimin) e të hyrave në periudhën afatmesme.

Në bazë të parashikimeve aktuale, **të hyrat e përgjithshme buxhetore** pritet të rriten mesatarisht me 7.0% gjatë periudhës afat-mesme. Rritja e parashikuar është më e theksuar në 2022 kryesisht për shkak të efektit bazë e po ashtu edhe pritjeve për vazhdim të rimëkëmbjes të ekonomisë pas pandemisë.

Grafiku 7 Struktura e të hyrave në të hyrat e të përgjithshme

Të hyrat nga tatimet indirekte vazhdojnë të kenë pjesëmarrjen më të lartë në të hyrat e përgjithshme dhe pritet të rriten rreth 6.4% në periudhën afatmesme. TVSH-ja pritet të rritet mesatarisht me 6.2%, e shtyrë nga rritja e importit të mallrave dhe të konsumit të përgjithshëm. Të hyrat nga akciza parashihen të kenë rritje mesatare prej 6.0% në periudhën afatmesme, ndërsa të hyrat nga detyrimi doganor pritet të rritet mesatarisht me 8.5% në të njëjtën periudhë, bazuar në rritjen e importeve, por duke marrë parasysh zvogëlimin e efektit negativ të MSA.

Në anën tjetër, **të hyrat nga tatimet direkte** pritet të rriten mesatarisht rreth 7.6% në periudhën afatmesme. Rritja më e theksuar është në vitin 2022 si rezultat i efektit bazë dhe një rimëkëmbjeje potenciale të ekonomisë pas tkurrjes në 2020 e tutje, të shkaktuar nga vet pandemia dhe masat e ndërmarra për luftimin e pandemisë COVID-19.

Të hyrat jo-tatimore parashihet të kenë një rritje prej 7.3% në periudhën afatmesme. Parashikimi pasqyron një zbatim më dinamik të procesit të pagesave që lidhen me të hyrat jo tatimore.

Hapësirë Informuese 3. Krahasimi i parashikimeve buxhetore dhe aktualeve për vitin 2020

Tabela 1 në Aneks 2 mundëson krahasimin e performancës së zërave buxhetorë kryesorë sipas realizimit të tyre, në buxhet dhe KASH (atë fillestar dhe më të fundit) për vitin 2020.

Sa i përket shpenzimeve, vrojtimi kryesor është se shpenzimet rrjedhëse në vitin 2020 të paraqitura në KASH (2020- 2022) janë nënvlerësuar për shkak të rritjes së paparashikuar të shpenzimeve në kuadër të Pakos Emergjente dhe Programit për Rimëkëmbje Ekonomike, i cili ishte i domosdoshëm për të adresuar krizën e shkaktuar nga COVID-19.

Ndërsa shifrat aktuale për shpenzime rrjedhëse krahasuar me buxhetin e rishikuar për 2020, ishin më të ulta, për shkak të një nën shpenzimi në mallra e shërbime dhe subvencioneve e transferove, të cilat ishin rialokuar gjatë vitit në shpenzime në kuadër të programit për rimëkëmbje ekonomike.

Shpenzimet kapitale janë nën projeksionet e tyre si në KASH ashtu edhe në Buxhetin vjetor për dy arsye kryesore:

- 1) mos ekzekutimit të klauzolës së investimeve për shkak të vështirësive në funksionimin efikas të njësive implementuese, dhe aktivitetit të ngadalësuar ekonomik të shkaktuar nga masat kufizuese lidhur me COVID-19;
- 2) mos ekzekutimit të projekteve kapitale të financuara nga buxheti i rregullt për shkak të masave parandaluese lidhur me pandeminë që për periudha të caktuara gjatë vitit ndaluan aktivitetin e shumë veprimtarive.

Në vitin 2020 kishte mospërputhje ndërmjet të hyrave të realizuara dhe projeksioneve të të hyrave si në KASH-in e fundit (2020-2022) ashtu edhe në buxhetin vjetor. Performanca më e ulët e të hyrave në vitin 2020 ishte ndikuar kryesisht nga kriza e shkaktuar nga pandemia. Të gjitha kategoritë e të hyrave u karakterizuan me një nën-performancë si rrjedhojë e një aktiviteti më të ulët ekonomik të shkaktuar nga masat kufizuese anti COVID-19, të cilat bënë që shumë biznese të mbyllen në periudha të caktuara apo të punojnë nën kapacitetet e tyre.

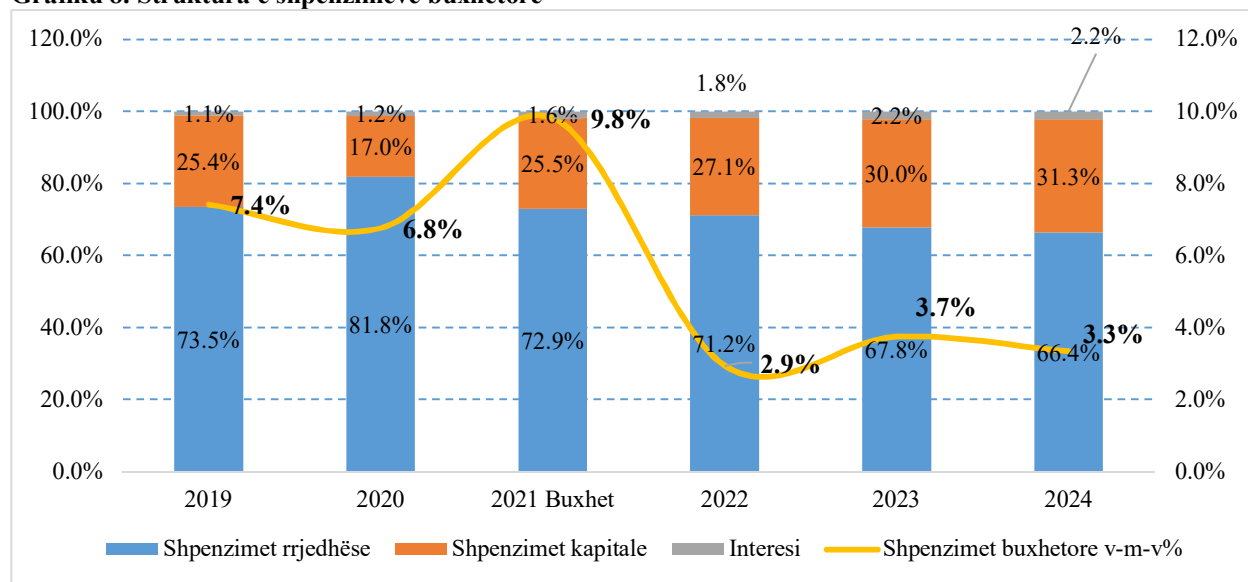
2.2.1.3.Parashikimi i shpenzimeve për periudhën 2022-2024

Shpenzimet buxhetore në periudhën afatmesme priten të stabilizohen pas pandemisë COVID 19 dhe gradualisht të rikthehen në nivelet e rritjes historike. Ecuria e tyre në periudhën afatmesme pritet të jetë në respektim të Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe të kompensojë deficitin e tejkaluar mbi rregullën fiskale në 2020.

Përgjatë periudhës afatmesme 2022-2024, shpenzimet parashikohen të mbajnë një pjesëmarrje prej rreth mesatarisht 32.5% të BPV-së. Prej tyre, shpenzimet rrjedhëse pritet të jenë rreth 22.3% të BPV-së, ndërsa shpenzimet kapitale do të kenë një pjesëmarrje prej 9.6%. Një pjesë e shpenzimeve kapitale planifikohet të financohet nga huamarrja e jashtme përmes klauzolës së investimeve, e cila i mundëson Qeverisë të financojë projekte me interes publik dhe që ndikojnë në uljen e pengesave zhvillimore (infrastrukturore) të vendit.

Gjatë periudhës 2022-2024, është planifikuar që shpenzimet mesatarisht të rriten për 3.3%. Në Grafikon 8 është paraqitur struktura e shpenzimeve të përgjithshme qeveritare përgjatë periudhës afat-mesme e cila është planifikuar si në vijim:

Grafiku 8. Struktura e shpenzimeve buxhetore

Shpenzimet rrjedhëse në periudhën afatmesme planifikohen të kenë një rritje prej 0.2%. Gjatë vitit 2022 shpenzimet rrjedhëse janë planifikuar të kenë rritje të lehtë prej 0.5% duke vijuar gjatë vitit 2023 me rënie të lehtë prej 1.1% dhe rritje prej 1.2% gjatë vitit 2024.

Kategoria e shpenzimeve për **paga dhe shtesa** planifikohet të rritet me një mesatare prej rreth 1.2% përgjatë periudhës së ardhshme afat-mesme. Gjatë vitit 2022 planifikohet të ketë rritje prej 2.6%. Ndërsa, gjatë viteve vijuese 2023 dhe 2024 planifikohet rritje e lehtë prej 0.5% në këtë kategori të shpenzimeve.

Kategoria e **mallrave dhe shërbimeve** pritet të mbajë nivelin e njëjtë të shpenzimit edhe gjatë periudhës afatmesme. Gjatë vitit 2022 kjo kategori e shpenzimeve planifikohet të ketë rritje prej 1.8%, duke vazhduar me një rënie prej 4.7%, dhe rritje prej 3.3% gjatë vitit 2024. Megjithatë, përkundër kësaj rritjeje, shpenzimet për mallra dhe shërbime pritet të jenë mesatarisht 4.5% në raport me BPV- në.

Subvencionet dhe transferet planifikohet të kenë rritje mesatare prej 0.6% përgjatë periudhës 2022-2024. Shpenzimet në këtë kategori pritet të jenë 9.5% në raport me BPV-së gjatë periudhës afatmesme.

Shpenzimet kapitale përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve të përgjithshme dhe pritet të përfaqësojnë rreth 29.5% të shpenzimeve totale në periudhën afatmesme. Gjatë kësaj periudhe, pritet implementimi i projekteve kapitale bazuar në një listë prioritesh që përmban projekte me ndikim në përmirësimin e rrjetit të transportit, përmirësimin e rrjetit të energjisë elektrike dhe përmirësimin e kushteve në arsim, sistemin social dhe atë shëndetësor. Kjo kategori e shpenzimeve gjatë vitit 2022 pritet të shënojë rritje prej 9.3% në krahasim me vitin 2021. Ndërsa në vitet 2023-2024 planifikohet të vazhdojë trendin e rritjes. Pjesa më e madhe e investimeve kapitale gjatë periudhës së ardhshme afatmesme pritet të jetë nga financimi i buxhetit të rregullt,

mirëpo një numër i madh i projekteve në sektorë të ndryshëm planifikohet të financohet nga huazimi i jashtëm përmes klauzolës së investimeve (Kutia e klauzolës së investimeve në aneks).

2.2.2. Deficiti buxhetor dhe rregulla fiskale

Si rrjedhojë e rritjes së shpenzimeve rrjedhëse, si dhe ruajtjes së pjesëmarrjes së lartë të shpenzimeve kapitale, deficiti për vitin 2022, në përputhje me rregullën e përkohshme fiskale të kufirit të deficitit buxhetor¹¹, pritët të jetë 266.6 milionë EUR, apo rreth 3.5% e BPV-së së parashikuar për këtë vit, ndërsa bilanci i shfrytëzueshëm bankar pritët të jetë 2.5% e BPV-së.

Ndërsa deficiti për vitin 2023 pritët të jetë 160.6 milionë EUR, apo rreth 2.0% e BPV-së, për të vazhduar me një ritëm zvogëlimi deri 1.4% gjatë vitit 2024. Bilanci i shfrytëzueshëm bankar pritët të jetë 2.2% e BPV-së në 2023 dhe 2.3% në 2024.

Siç shihet vlerësimet tona preliminare sugjerojnë për një kthim gradual në kufirin bazë të deficitit, brenda një periudhe afatmesme. Kjo për dy arsye; 1) për të reflektuar tërësisht ndikimin e masave që lidhen me COVID-19 edhe në vitet vijuese, dhe 2) një kthim gradual do të evitojë efektet negative që një kthim i shpejtë nga 6.5% në 2% do të kishte në ekonominë e vendit.

2.2.2.1. Niveli i borxhit shtetëror, zhvillimet dhe perspektiva për vitet në vijim

Borxhi i përgjithshëm shtetëror në fund të vitit 2020 është 1,487.69 milionë euro, prej të cilave 961.90 milionë janë borxh i brendshëm, dhe 525.80 milionë janë borxh ndërkombëtar, siç është prezantuar në tabelën e mëposhtme. Portofoli i borxhit në fund të vitit 2020 përmbante dy garanci shtetërore në vlerën 31.65¹² milionë euro dhe nuk kishte borxh komunal dhe as garanci komunale të emetuara.

Tabela 3 Borxhi i Përgjithshëm

	2016	2017	2018	2019	2020
Borxhi Ndërkombëtar	373.77	422.15	416.43	409.10	525.80
Borxhi i Brendshëm	478.97	574.27	676.62	791.94	961.90
Borxhi i Përgjithshëm	852.74	996.42	1,093.05	1,201.04	1,487.69
Garancitë Shtetërore	20.00	44.00	43.70	42.68	31.65
Borxhi si % e BPV-së	14.38%	16.22%	16.90%	17.51%	21.83%
BPV	6,070.11	6,413.86	6,725.91	7,103.76	6,961.00

Borxhi i brendshëm ka një pjesëmarrje prej 64.66% në portofolin e borxhit të përgjithshëm dhe përbëhet nga instrumente të borxhit me maturitet prej 2 deri në 10 vite. Përmes letrave me vlerë, Qeveria e Kosovës ka huazuar fonde me kushte të favorshme, të cilat janë përdorë për mbështetje

¹¹ <https://kryeministri-ks.net/ep-content/uploads/2020/06/Vendimet-e-Mbledhjes-s%C3%AB-2-t%C3%AB-t%C3%AB-Qeveris%C3%AB-s%C3%AB-Republik%C3%ABs-s%C3%AB-Kosov%C3%ABs-2020.pdf>

¹² Shuma e garancive është zvogëluar si rezultat i përfundimit të garancisë së parë prej 10mln euro ndaj FSDK, si dhe zvogëlohet në vazhdimësi si rezultat i kthimit nga Trafiku Urban të kredisë së garantuar.

buxhetore duke kontribuar në zhvillimin e tregut të brendshëm të letrave me vlerë. Krahas emetimeve nga planifikimi i rregullt, gjatë vitit 2020, MFPT për nevojat emergjente që rezultuan nga pandemia COVID-19, ka emetuar letra me vlerë shtesë në shumën 50 milionë euro, me vendosje private tek Fondi Pensional, në pajtueshmëri me ligjin për borxhin publik. Parashihet që deri në fund të vitit 2021, borxhi i brendshëm të arrijë në 1,131.90 milionë euro ose 15.81% e BPV-së.

Nga ana tjetër, borxhi ndërkombëtar ka një pjesëmarrje prej 35.34% në portofolin e borxhit të përgjithshëm dhe përbëhet nga borxhi i trashëguar, kreditë për mbështetje buxhetore nga FMN dhe BE dhe kreditë për financimin e projekteve specifike nga ANZh, BERZh, BEI, BzhKE, KfW e kreditorë të tjerë me pjesëmarrje më të vogël. Deri më tani borxhi ndërkombëtar ka qenë kryesisht koncesionar ku pjesa më e madhe e kredive janë financime me kushte të buta nga institucionet financiare ndërkombëtare. Sektorët që kanë përfituar më së shumti nga huamarrja ndërkombëtare janë: infrastruktura rrugore, furnizimi me ujë, trajtimi i ujërave të zeza, arsimi, shëndetësia dhe bujqësia. Gjatë vitit 2020 një pjesë e konsiderueshme e borxhit është kontraktuar për të zbutur efektet e pandemisë COVID-19. Kështu, me qëllim të adresimit të nevojave emergjente dhe pastaj të rimëkëmbjes, Qeveria e Kosovës ka hyrë në një sërë marrëveshesh financiare me IFI-të, të orientuara kryesisht në shëndetësi dhe ekonomi. Deri në fund të vitit 2021, stoku i borxhit ndërkombëtar parashihet të arrijë në 860.43 milionë euro, që paraqet rreth 12.02% të BPV-së.

Tabela në vijim pasqyron gjendjen aktuale të portofolit të borxhit ndërkombëtar përfshirë borxhin e zotuar- të padisbursuar (që nënkupton borxhin që rrjedh nga marrëveshjet financiare që janë ratifikuar në Kuvend, por që nuk kanë filluar të disbursohen).

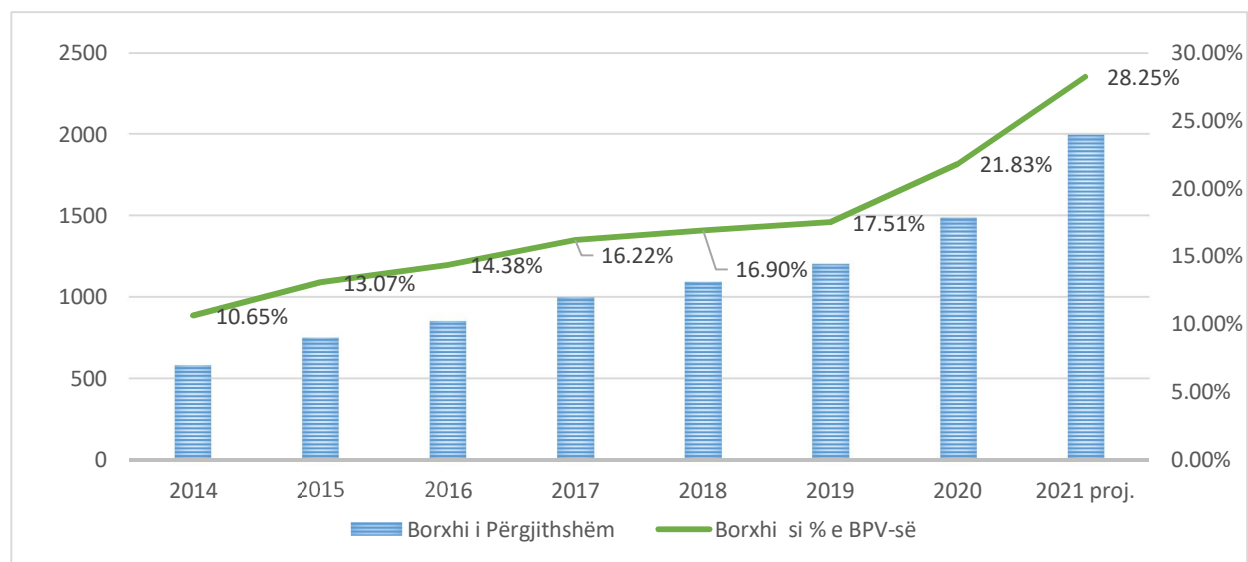
Tabela 4 Borxhi ndërkombëtar përfshirë borxhin e zotuar e të padisbursuar sipas 31.03.2021

Kreditori	Borxhi i Ratifikuar Aktual (A)	Borxhi i Disbursuar (B)	Borxhi i Padisbursuar (C=A-B)	Borxhi i pakthyer (D=B-E)	Kthimi i Borxhit (E)	Borxhi i padisbursuar si % e BPV	Borxhi i disbursuar (pakthyer) % e BPV
IBRD	381.21	381.21	0.00	118.64	262.57	0.00%	1.66%
IMF	339.34	339.34	0.00	97.78	236.39	0.00%	1.37%
IDA	241.64	139.16	102.48	140.19	2.80	1.43%	1.96%
OFID, IsDB, SFD	46.06	19.91	26.15	15.37	4.72	0.37%	0.21%
EBRD	179.90	9.39	170.51	8.29	1.10	2.38%	0.12%
EIB	133.00	7.00	126.00	7.00	0.00	1.76%	0.10%
UniCredit	24.98	21.76	3.23	21.41	0.35	0.05%	0.30%
RBI Austria	5.13	3.89	1.24	3.89	0.00	0.02%	0.05%
CEB	35.00	17.78	17.22	17.78	0.00	0.24%	0.25%
BE	100.00	50.00	50.00	50.00	0.00	0.70%	0.70%
NATIXIS Franca	66.00	0.00	66.00	0.00	0.00	0.92%	0.00%
KfW	70.93	68.43	2.50	36.41	31.98	0.03%	0.51%
Borxhi Ndërkombëtar	1,623.19	1,057.87	565.32	516.75	539.92	7.90%	7.22%

Shënim: Borxhi i ratifikuar aktual nënkupton shumën e përgjithshme të të gjitha marrëveshjeve financiare ndërkombëtare për kredi, të cilat janë të ratifikuara nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.

Historikisht niveli i borxhit të përgjithshëm i Qeverisë së Kosovës ka qenë i ulët. Por siç vërehet nga grafiku më poshtë, viteve të fundit ritmi i rritjes është përsheptuar. Kjo vëhet re sidomos gjatë vitit 2020 si rezultat i nevojave emergjente për financim të shkaktuara nga pandemia COVID-19. Deri në fund të vitit 2021, borxhi i përgjithshëm parashihet të arrijë në 1,992.33 që paraqet 28.25% të BPV-së. Për periudhën afatmesme, Qeveria po shqyrton projekt-kredi të reja që destinim kryesor kanë shëndetësinë-vaksinimin e popullatës dhe ndihmën ndaj sektorëve më të goditur të ekonomisë. Në figurën më poshtë është paraqitur trendi i rritjes së borxhit të përgjithshëm.

Grafiku 9. Trendi i Borxhit të Përgjithshëm dhe si përqindje e BPV-së

Për shkak të kushteve të favorshme për huazim, në periudhën afat-mesme, Qeveria do të vazhdojë të orientohej lehtësisht drejt huamarrjes ndërkombëtare. Në këtë drejtim, do të vazhdojë bashkëpunimi dhe komunikimi me institucionet financiare ndërkombëtare, në veçanti me ato zhvillimore, për të prezantuar projektet me prioritet për ekonominë e vendit dhe rrjedhimisht, për t'i financuar këto projekte përmes kredive me kushte preferenciale.

Financimi i deficitit të buxhetit të Kosovës do të bëhet gjithnjë në konsistencë të plotë me nivelin e deficitit të paraqitur në Ligjin e Buxhetit si dhe nevojën për financimin e bilancit bankar. Në çdo rast, MFPT-ja do të sigurohet që shumica e cila huazohet për nevojat e Qeverisë do të jetë me kosto më të ulët të mundshme dhe gjithnjë brenda kufijve të pranueshëm të ekspozimit ndaj rreziqeve të tregut. Për të garantuar menaxhim të mirëfilltë dhe strategjik të borxhit, MFPT përgatit çdo vit Programin e Borxhit Shtetëror, që është komplementar dhe në linjë me Kornizën Afatmesme të Shpenzimeve. Për sa i përket borxhit publik për periudhën që mbulon KASH, janë marrë për bazë huazimet për mbështetje buxhetore dhe ato për financimin e projekteve specifike (marrëveshjet e nënshkruara dhe ato në pritje për negociim). Për më tepër, skenari i parashikimeve ekonomike e fiskale merr për bazë edhe emetimin e letrave me vlerë, për financimin e deficitit. Dhe duke marrë parasysh edhe kthimet për periudhën afatmesme, pritet një rritje graduale e stokut të borxhit të

përgjithshëm, por totali i borxhit në raport me BPV-në do të mbetet në nivele të pranueshme dhe të qëndrueshme.

2.3. RREZIQET AFATMESME 2022-2024

Korniza bazë e paraqitur në KASH përcillet, si çdo vit, me rreziqe, të cilat mund ta ndryshojnë pasqyrën makro fiskale negativisht, varësisht nga probabiliteti i materializimit dhe intensiteti me të cilin realizohen ato rreziqe. Për hir të planifikimit të kujdesshëm dhe në interes të transparencës, pjesë e Kornizës Makro Fiskale do të jenë edhe këto rreziqe fiskale në konsiderim, detajet e të cilave do të ofrohen në vijim. Krahasuar me vitin e kaluar, rreziqet vazhdojnë të jenë të larta kryesisht me origjinë nga zhvillimet makroekonomike në vend.

Ndikimi i mjedisit të jashtëm në burimet e jashtme të financimit, ashtu si në vitin e kaluar (2020), vazhdon të paraqesë një rrezik domethënës gjatë vitit 2021 dhe në periudhën afatmesme, edhe pse në shkallë më të ulët se në vitin 2020. Parashikimet makroekonomike mbi të cilat është ndërtuar korniza makro-fiskale për periudhën 2022-2024, përmbajnë pasiguri të lartë dhe varen shumë nga kohëzgjatja e periudhës së distancës sociale ose masave të tjera kufizuese dhe zhvillimit të pandemisë në vend, por edhe në ekonominë e tjera. Një realizim i këtyre rreziqeve do të ndikonte negativisht në rrjedhën e dërgesave të parave nga jashtë, investimet e huaja ose dinamikën e eksporteve, duke pasur parasysh që Eurozona është vendi kryesor ku gjenden shumica e emigrantëve kosovarë; ku buron pjesa dërmuese e investimeve të huaja direkte, dhe ku destinohet një pjesë e konsiderueshme e eksporteve të Kosovës. Një rënie e këtyre dërgesave do të transmetohej në të ardhura më të ulta të disponueshme, dhe do të kontribuonte në konsum më të ulët privat ose investime më të ulta private, të cilat do të reflektohen më tej në BPV dhe rrjedhimisht në të ardhura më të ulëta buxhetore sesa parashikohen në periudhën 2022- 2024.

Mjedi i brendshëm (vendor) do të vazhdojë të gjenerojë rreziqe gjatë vitit 2021 e tutje (në periudhën afatmesme 2022- 2024), varësisht nga madhësia dhe koha e zbatimit të stimulit të rimëkëmbjes për të zbutur ndikimin e pasojave negative të Covid-19, dhe për të ruajtur kapacitetet e furnizimit dhe kërkesës në ekonomi. Sidoqoftë, rreziku në vitin 2021 e tutje pritet të jetë i vogël duke marrë parasysh se stimuli i rimëkëmbjes së qeverisë me rreth 220 milionë Euro është planifikuar të ekzekutohet në gjysmën e parë të vitit 2021. Po ashtu, gjasat e zgjatjes së situatës pandemike dhe për pasojë mbyllja e dytë e ekonomisë janë shumë të ulëta, gjë e cila e çon në uljen e pasigurisë, dhe rrjedhimisht ndikimi negativ në vendimmarrjen e agjentëve ekonomikë për të konsumuar dhe investuar është më i ulët se në raundin e mëparshëm të projeksioneve.

Rreziku nga detyrimet kontigjente që rrjedhin nga kreditë e nën-huazuara dhe garancitë shtetërore

Në portofolin e borxhit shtetëror të Kosovës, burim potencial i këtij rreziku janë kreditë e garantuara të sektorit publik dhe kreditë ndërkombëtare të nën-huazuara tek kompanitë që ofrojnë shërbime esenciale publike. Kreditë e garantuara në fund të vitit 2020 janë në shumën 31.65 milionë euro dhe përbëjnë 0.02% të borxhit të përgjithshëm. Pjesa e portofolit që mund të kërkojë monitorim më të afërt janë garancia shtetërore ndaj Trafikut Urban dhe kreditë e nën-huazuara

ndaj kompanive që ofrojnë shërbime publike. Analizat e rreziqeve financiare dhe ekonomike kanë ngritur shqetësimet lidhur me performancën e dobët të kompanive publike. Një devijim më i thellë i rezultateve financiare të këtyre kompanive mund shkaktojë barrë për Qeverinë në afat të mesëm si për subvencionimin e shërbimeve që ato ofrojnë ashtu edhe për marrjen përsipër të obligimeve financiare ndaj kreditorëve të jashtëm.

Për të kufizuar ndikimin e rrezikut nga detyrimet kontigjente do të vazhdojnë të zbatohen një numër masash si: (a) monitorimi i pozitës financiare të përfituesve (b) vlerësimi fillestar i mundësisë së materializimit të detyrimeve kontigjente ekzistuese. Varësisht nga vlerësimet për humbjet e supozuara, do të përcaktohen edhe tarifat e garancisë të aplikueshme sipas Ligjit për Borxhin Publik. Si masë për menaxhimin e këtyre rreziqeve shërben edhe përfshirja e garancive në shumën e borxhit të përgjithshëm, në kalkulimin e kufirit të borxhit ndaj BPV-së. Në plan afat-mesëm si masë shtesë që duhet të ndërmerret në funksion të menaxhimit të këtyre rreziqeve është përfshirja e një pozicioni në Ligjin e Buxhetit si ndarje buxhetore për humbjet nga garancitë në rast të dështimit në shlyerjen e tyre nga huamarrësi kryesor.

Nën-ekzekutimi i shpenzimeve kapitale

Një rritje e shpenzimeve kapitale publike për të trajtuar pengesat strukturore është shtyllë e strategjisë së Qeverisë për të mbështetur një mjedis ekonomik miqësor për rritjen ekonomike. Në vitet e fundit, pavarësisht përmirësimeve, nën-ekzekutimi i shpenzimeve kapitale tejkalonte 5% të shumave totale të buxhetuara. Për qëllime të planifikimit të kujdesshëm, korniza 2022- 2024 parasheh nivel historik të nën-ekzekutimit për projektet kapitale të financuara nga buxheti i rregullt ndërsa për projektet e financuara nga huazimi, supozimet janë edhe më konservative.

Megjithatë, nën-ekzekutimi i projekteve kapitale mbi supozimet e skenarit bazë, sidomos për projektet e huamarrjes, llogaritet si një rrezik i mundshëm për uljen e parashikimeve të rritjes. Kjo pasi që ekzekutimi i projekteve kapitale të financuara nga borxhi koncesionar, pas nënshkrimit të marrëveshjeve financiare, mbetet ende sfidues për organizatat buxhetore, kryesisht si rezultat i një vendimmarrje më të nxituar për kredi, përkatësisht pa u siguruar se ekzistojnë të gjitha parakushtet, apo janë bërë përgatitjet e duhura, studimet dhe analizat e hollësishme (përfshirë analizat e tregut), që të sigurohet fillimi i menjëhershëm i implementimit të projekteve pas ratifikimit të kredive dhe që fondet nga kreditë të shfrytëzohen në mënyrë sa më efikase. Një faktor tjetër shumë i rëndësishëm që mund të përkeqësojë më tej performancën e shpenzimeve kapitale është situata e krijuar nga pandemia COVID-19, gjatë së cilës aktivitetet ekonomike dhe ato administrative të palëve të ndërlidhura në këto projekte janë reduktuar në minimum duke shtuar vështirësitë në ekzekutimin e shpenzimeve kapitale apo shtyrjen e tyre në një kohë të mëvonshme. Faktorë të tjerë janë mos-harmonizimi i duhur i procedurave të prokurimit me ato të kreditorit në fillimin e procesit, pjesëmarrja jo e kënaqshme e zyrtarëve të Ministrive të Linjës gjatë procesit të negociimit të kredive, mos konsolidimi dhe jo stabiliteti i Njësisë Implementuese të Projekteve dhe mungesa e kapaciteteve për projekte.

Presioni për rritjen e shpenzimit për transfere

Siç është paraqitur në KASH 2022-2024, hapësira fiskale tejllakon kufirin ligjor të deficitit prej 2 për qind sipas vendimit të qeverisë për të krijuar hapësirë për të akomoduar politika në kuadër të luftimit të pandemisë COVID-19. Sipas këtyre projeksioneve dhe nën kufizimin se tejkalimit i deficitit mbi nivelin e lejuar në vitin 2020 duhet të kompensohet në vitet në vazhdim, është e qartë se hapësira fiskale për të akomoduar iniciativa të reja për transfere sociale është mjaft e limituar. Presioni i ngritur për përdorimin e parasë publike si rishpërndarje, sidomos kur një rishpërndarje e tillë nuk targeton varfërinë por jepet mbi kritere tjera, paraqet rrezik fiskal për një strategji fiskale që targeton zhvillim socio-ekonomik. Megjithatë, nëse situata pandemike do të vazhdojë më gjatë dhe ndikimi në ekonomi do të rezultojë të jetë ndjeshëm më negativ se ai i paraqitur në këtë version të KASH-it, atëherë do të jetë e pashmangshme një ri-organizim i shpenzimeve apo gjetja e burimeve të tjera të financimit për të akomoduar iniciativa të reja fiskale për të adresuar pasojat socio-ekonomikë të pandemisë.

4. Rreziku fiskal nga mbledhja e të hyrave

Ashtu siç u përmend edhe tek rreziqet makroekonomike, situata e re e krijuar nga pandemia COVID-19 rëndon procesin e mbledhjes së të hyrave buxhetore. Nëse para pandemisë ekonomia jo-formale ka qenë një prej rreziqeve kryesore për mbledhjen e të hyrave, pas pandemisë një rrezik shtesë lidhet me paaftësinë e bizneseve apo ekonomive familjare të cilët nuk do të mund të paguajnë detyrime e veta për shkak të përkeqësimit të situatës së tyre financiare. Një rrezik i rëndësishëm fiskal i lidhur me të hyrat tatimore është se a mund të mbledhen tatimet e arkëtueshme apo jo. Sipas raportit vjetor financiar për vitin 2020, llogaritë e arkëtueshme të pa mbledhura arrinin në 693 milionë euro, 479 prej të cilave lidheshin me nivelin e qeverisë qendrore dhe 214 me nivelin e qeverisë lokale. Këto 693 milionë euro të llogarive të arkëtueshme të pa mbledhura paraqesin një rritje me rreth 56 milionë euro krahasuar me vitin paraardhës. Rritja mesatare vjetore për periudhën 2017-2020 arrin në 7.1%, me rritjen më të ngadaltë të shënuar në vitin 2019 (0.7%).

5. Rreziqet Fiskale nga Ndërmarrjet Publike

Pasqyrë e Sektorit të Ndërmarrjeve Publike

Në Republikën e Kosovës ekzistojnë dy lloje të Ndërmarrjeve Publike (NP): qendrore dhe lokale. Duke pasur parasysh faktin se lloji i parë i NP-ve kanë ndikim direkt fiskal, dhe janë (në shumicën e rasteve) në pronësi të plotë nga shteti – fokusi i këtij seksioni është vetëm në NP-të qendrore. Ekzistojnë gjithsej 19 NP të nivelit qendror, nga të cilat 17 prej tyre mbikëqyren nga Ministria e Ekonomisë; një tjetër nga Kuvendi dhe tjetra nga Forca e Sigurisë së Kosovës (FSK). Siç edhe u cek më lart, shumica e NP-ve janë në pronësi të plotë të shtetit të Kosovës (18 gjithsej), ndërsa vetëm Trepça ka pronësi të përzier: 80 përqind në pronësi të shtetit, dhe 20 përqind në pronësi të punëtorëve. Këto NP funksionojnë në disa sektorë të ndryshëm, sikurse: energji, transport, furnizim me ujë, telekomunikim dhe sektori i minierave.

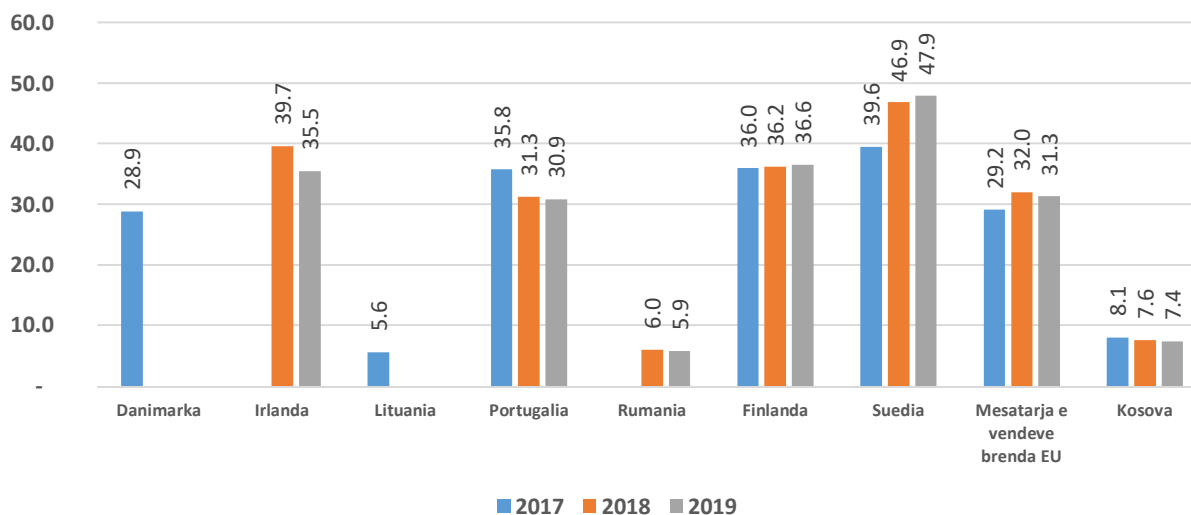
Para se të vazhdohet me analizë dhe shfaqje të të dhënave duhet cekur se ky seksion shërbehet me të dhënat e vitit 2019, për shkak se pasqyrat financiare të vitit 2020 të NP-ve ende nuk janë audituar, dhe për këtë arsye nuk mund të bëhet analizimi i tyre. Poashtu, kjo analizë, përveç që bazohet në të dhënat financiare të NP-vë (të pasqyrave të audituara – të pranuar nga Njësia për Mbikëqyrjen e Ndërmarrjeve Publike në Ministrinë e Ekonomisë), bazohet edhe në tri intervista të mbajtura me përfaqësues të tri NP-ve më të mëdha në Kosovë (Zyrtarët Kryesorë Financiar apo Drejtorët Ekzekutivë).

Asetet totale të NP-ve luhaten rreth vlerës 14.3 përqind të BPV-së, mesatarisht për periudhën 2017-2019. Ndërsa, meqë vlera e detyrimeve të tyre është e rëndësishme për rreziqe fiskale, ato gjatë të njejtës periudhë kanë kapur shifrën e 7.6 përqind të BPV-së. Për të pasur një pasqyrë më të mirë mbi këtë shifër, vlen të krahasohet kjo shifër me disa vende të BE-së (për të cilat ekzistojnë të dhëna të krahasueshme), të paraqitura në grafikun 10. Nga ky grafik mund të vërehen tri çështje me rëndësi:

Vlera totale e detyrimeve të NP-ve në Kosovë, si raport ndaj BPV-së, gjatë kësaj periudhe (2017-2019) ka rënë për 0.7 pikë të përqindjes;

Vlera totale e detyrimeve të NP-ve në Kosovë, si raport ndaj BPV-së, është sa 23 përqind e vlerës mesatare të detyrimeve në BE, si raport ndaj BPV-së (sipas llogaritjeve të vitit 2019); dhe përderisa vlera totale e detyrimeve të NP-ve në Evropë, si raport ndaj BPV-së, është në rritje gjatë kësaj periudhe (nga 29.2 përqind në 31.3 përqind), e kundërta është duke ndodhur në Kosovë (nga 8.1 përqind në 7.4 përqind).

Grafiku 10 Vlera totale e detyrimeve të NP ndaj BPV-së: Kosova vs vendet e BE-së (2017-2019) (Eurostat, 2021)

Duhet cekur edhe faktin se më shumë se gjysma e NP-vë arrijnë të gjenerojnë profit, mirëpo si sektor, në total, janë në humbje. Arsyeja kryesore për këtë është performanca e Telekomit të Kosovës. Po që se do të largohej Telekom nga analiza, sektori i NP-vë në tërësi jep sinjale më të mira, të një sektori profitabil dhe mjaftueshëm likuid për të mbuluar kostot dhe detyrimet e veta.

Vlerësimi i rreziqeve fiskale

Duke qenë se shteti i Kosovës është pronar i plotë i pothuajse të gjitha NP-ve qendrore është e rëndësishme të bëhet një analizë përtej shëndetit financiar të NP-vë – një analizë që tregon rreziqet potenciale fiskale për shtetin e Kosovës në rast se këto rreziqe materializohen. Kjo analizë duhet t'i përgjigjet pyetjeve sikur: A ka rreziqe potenciale fiskale për financat publike? Cilat janë ato rreziqe fiskale? Burimi i tyre? Dhe, mbi të gjitha: Si t'i zbusim apo t'i mënjanojmë në tërësi këto rreziqe?

Së pari, është e rëndësishme të përkufizohet termi i rrezikut fiskal që buron nga Ndërmarrjet Publike. Me rreziqe fiskale nënkuptohen faktorë të ndryshëm që mund t'i devijojnë shifrat e realizuara fiskale (të hyrat, shpenzimet apo borxhin) nga parashikimet. NP-të shpesh kanë ndikim direkt në sektorin fiskal në situata të ndryshme, sikurse: kur ka nevojë për subvencionim apo kredi shtesë nga ajo që është paraparë në ligj të buxhetit; apo kur detyrimet kontigjente materializohen (si rezultat i ndonjë procesi gjyqësor) ndër të tjera. NP-të poashtu kanë ndikim të tërthortë në sektorin fiskal, përmes ndikimit të aktiviteteve të tyre në zhvillim ekonomik. Duhet theksuar tre indikatorët kyç kur problemet brenda një NP mund të barten si rreziqe fiskale – (i) niveli i lartë i detyrimeve karshi ekuitetit; (ii) humbjet (profiti negativ); si dhe (iii) niveli i ulët i likuiditetit.

Së pari, për të bërë analizën në nivel të kompanive (NP-ve) janë përdorur gjashtë tregues financiarë: raporti i mbulimit të kostove operative, kthimi në kapital, raporti i përmbushjes së obligimeve afatshkurta me asete afatshkurta ('current ratio'), ditët për përmbushjen e llogarive të arkëtueshme, raporti i borxhit ndaj aseteve, si dhe raporti i borxhit ndaj EBITDA (të hyrat para interesit, taksave, zhvlerësimit dhe amortizimit). Arsyeja e përzgjedhjes së këtyre treguesve financiarë është sepse këto gjashtë raporte së bashku ofrojnë një pasqyrë të mirë të profitabilitetit, likuiditetit dhe aftësisë paguese të secilës NP dhe sektorit në tërësi. Ekzistojnë disa parametra të cilat janë përzgjedhur për secilin tregues në mënyrë që të ofrojnë një pasqyrë më të mirë mbi performancën e NP-së në atë aspekt të cilin e mat ai raport. Duhet theksuar se në bazë të nevojës, kontekstit, dhe disponueshmërisë së të dhënave shtesë, kjo metodologji mbetet e hapur për ndryshime në të ardhmen gjithsesi.

Nga total 19 NP, janë pranuar gjithsej 16 pasqyra të plota financiare për vitin 2019 – që janë edhe baza kryesore e të dhënave për këtë kapitull. Mbi gjysma, apo 56 përqind e NP-ve gjatë 2019 kanë qenë profitabile (apo 9 nga 16). Ndërsa nga 7 NP-të tjera – 5 prej tyre kanë gjendje më të rënduar financiare. Detyrimet totale të papaguara të këtyre NP-ve janë në vlerë të 1.2 përqind të BPV-së. Ky fakt paraqet një risk fiskal, i cili mund të materializohet në periudhën afatmesme – sidomos kur kemi parasysh gjendjen e tanishme të ekonomisë e cila po kalon krizën e shkaktuar nga pandemia COVID-19. Këto 5 NP, përveç që karakterizohen me profitabilitet negativ, ato karakterizohen edhe me problem të arkëtimit të pagesave të mbledhura nga klientët – një fakt që tregon probleme likuiditeti për këto NP. Gjithashtu, problem tjetër i këtyre është kapitalizimi i ulët në disa raste e posaçërisht problemet me shlyerjen e borxheve (të matura përmes raportit Borxhi/EBITDA¹³).

¹³ Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation apo shkurt EBITDA qëndron për fitimet para interesit, taksave, zhvlerësimit dhe amortizimit.

Duke pasur parasysh të dhënat e paraqitura në paragrafin paraprak, është e rëndësishme që të ndërmerren masa për të përmirësuar gjendjen financiare të këtyre NP-ve, si dhe për të zbutur e mënjeluar rreziqet fiskale të cilat paraqesin ato NP për buxhetin e Kosovës (në vlerë maksimale prej 1.2 përqind të BPV-së). Disa nga këto masa do të diskutohen më poshtë.

Sa i përket sektorit në tërësi – për kundër faktit që shumica e NP-ve janë profitabile, sektori sipas të dhënave të 2019 është jo profitabil. Viti i fundit kur ky sektor në tërësi ishte profitabil ishte viti 2017. Sa i përket likuiditetit – ky sektor është mjaftë likuid, mirëpo shumica e kompanive kanë probleme me arkëtimin e borxheve. Ndërsa, sa i përket kapitalizimin – ky sektor në përgjithësi është mjaftueshëm i kapitalizuar, mirëpo ka probleme të theksuara sa i përket shlyerjes së borxheve.

Duhet pasur parasysh faktin se të dhënat e vitit 2020 me shumë mundësi do të tregojnë një pasqyrë më të rënduar të sektorit për shkak të krizës ekonomike të shkaktuar nga pandemia COVID-19. Andaj, është e rëndësishme që të adresohen problemet e lartpërmendura në NP në mënyrë që të zbuten apo mënjanohen tërësisht rreziqet fiskale.

Veprimet për t'i zbutur apo mënjeluar rreziqet fiskale nga NP-të

Në mënyrë që të zbuten apo të mënjanohen tërësisht rreziqet fiskale nga NP-të gjatë periudhës afatmesme 2022-2024, më poshtë është një listë e masave që nevojiten të ndërmerren:

Amendamenti i Ligjit për Ndërmarrjet Publike – ky ligj duhet të amendamentohet në mënyrë që të bashkërendojë qeverisjen korporative brenda NP-ve në linjë me standardet ndërkombëtare. Fuqizimi i qeverisjes korporative do të përmirësojë performancën financiare dhe operacionale të NP-ve, dhe rrjedhimisht të ul rreziqet fiskale.

Të stabilizohen bordet dhe menaxhmenti i NP-ve – janë disa NP të cilat nuk kanë borde, apo kanë mungesa në borde. Gjithashtu, ekzistojnë shumë pozita në menaxhment në të cilat ka vetëm ushtrues detyre. Përveç faktit që stabiliteti në borde dhe menaxhment ofron stabilitet edhe në performancën e NP-ve, këto borde dhe menaxhmente edhe mund të mbahen përgjegjëse për performancën e NP-ve kur i mbajnë ato pozita për aq sa ju takon me mandate. Gjithsesi, ky stabilitet mund të jetë i frytshëm vetëm nëse në këto pozita vijnë individë të aftë dhe me eksperiencë relevante.

Të ndërmerren masa konkrete rreth 5 NP-ve me rezultate të dobëta financiare – duke pasur parasysh rëndësinë strategjike dhe performancën financiare të këtyre NP-ve të vendoset se si të veprohet me këto NP, dhe të vlerësohet ndikimi fiskal dhe ekonomik i këtyre veprimeve.

Të kostohen aktivitetet kuazi-fiskale të NP-ve¹⁴ - në mënyrë që të matet më mirë performanca e NP-ve dhe të ketë më shumë transparencë e saktësi në subvencionimin e NP-ve është e rëndësishme që të kostohen aktivitetet kuazi-fiskale të secilës NP.

¹⁴ Aktivitetet kuazi-fiskale (AKF) janë aktivitete që ndërmerren nga NP-të për të përmbushur disa objektiva të politikave publike e të cilat njëkohësisht edhe përkeqësojnë pozicionin financiar të NP-ve. Shembull i AKF është subvencionimi i çmimit të rrymës nën çmimin e përcaktuar nga tregu apo me ndonjë vendim; apo subvencionimi i linjave të trenit apo autobusit të cilat operatori po që se shteti nuk do i subvenciononte nuk do t'i mbulonte për shkak se nuk janë profitabile, mirëpo mbulimi i tyre është në linjë me politikat publike (lagjet apo fshatrat larg vendeve ku ka dendësi më të madhe të popullsisë).

6. Detyrimet e papaguara

Neni 39 i Ligjit për MFPT përcakton se detyrime të papaguara janë pagesat që kanë kaluar afatin e pagesës mbi 30 ditë. Ndryshe nga viti i kaluar, raporti vjetor financiar i Buxhetit të Republikës së Kosovës për vitin 2019 përfshinë një aneks për detyrimet e papaguara të cilat përfshijnë zotimet financiare, llogaritë e pagueshme dhe detyrimet e papaguara, duke e bërë ndarjen e këtyre shumave në dy kategori sipas vjetërsisë: i) më pak se 30 ditë; dhe ii) më shumë se 30 ditë.

Tabela 5 paraqet detyrimet e papaguara (>30 ditë) për katër vite sipas nivelit qendror dhe lokal. Në vitin 2020, vihet re një rritje e detyrimeve të papaguara në total, duke u ngritur nga 79 milionë Euro në vitin 2018 në 104.3 milionë Euro në vitin 2020, kryesisht si rezultat i rritjes në detyrimet e papaguara në nivelin qendror. Në këtë nivel, pjesa më e madhe e detyrimeve të papaguara (> 30 ditë) i atribuohet më së shumti Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit – rreth 2/3 e të gjitha detyrimeve brenda këtij niveli. Poashtu, vërehet se gjatë vitit 2020 Ministria e Infrastrukturës nuk ka pasë asnjë detyrim të papaguar, ndryshe prej viteve të kaluara kur kishte prej 15.4 milionë Euro deri në 38.5 milionë Euro detyrime të papaguara. Në nivelin lokal, në vitin 2019, komunat e Mitrovicës dhe Gjilanit janë dy komunat, të cilat përbëjnë pjesën më të madhe të detyrimeve të papaguara (> 30 ditë). Rënia e detyrimeve në nivelin lokal në 2020 i atribuohet kryesisht rënies së lehtë të detyrimeve të papaguara në këtë nivel në përgjithësi (nga 15.7 milionë Euro në 15.0 milionë Euro). Në vitin 2020, detyrimet e papaguara përbënin 5.37% të shpenzimeve aktuale të organizatave buxhetore në nivelin qendror (një rritje nga shifra 4.07% në 2019) dhe rreth 2.57% në nivelin lokal (një rënie nga 3.06% në 2019), që së bashku përbëjnë 4.73% të shpenzimeve të përgjithshme buxhetore (një rritje nga 3.82% sa ishte në 2019).

Tabela 5 Detyrimet e papaguara

	2017	2018	2019	2020	2020/ Shpenzimi i përgjithshëm i OB-ve
Qeveria qendrore (mil Eur)	33.83	62.99	63.32	89.33	5.37%
<i>Ministria e Infrastrukturës</i>	22.6	38.5	15.4	-	0.00%
<i>Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit</i>	-	-	0.0	60.8	28.99%
<i>Fondi i Sigurimeve Shëndetësore</i>	4.0	6.0	9.8	6.0	68.47%
<i>Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve</i>	2.3	3.1	2.5	3.2	12.64%
Qeveria lokale (mil Eur)	18.8	25.3	15.7	15.0	2.75%
<i>Mitrovica</i>	1.4	2.1	0.8	0.9	3.27%
<i>Gjilan</i>	2.5	7.8	9.8	9.8	36.67%
Gjithsej (mil euro): Qendrore + Lokale	52.7	88.3	79.0	104.3	4.73%
Gjithsej pagesa/gjithsej shpenzim buxhetore %	3.0%	4.50%	3.82%	4.73%	

7. Rreziqet fiskale nga rastet gjyqësore

Një tregues i rëndësishëm i rreziqeve fiskale nga rastet gjyqësore është zhvillimi i pagesave vjetore të qeverisë për vendimet e gjykatave. Tabela 6 paraqet pagesat sipas vendimeve të gjykatave gjatë katër viteve të fundit, si në nivelin qendror ashtu edhe në atë lokal. Në përgjithësi, pagesat për vendimet gjyqësore nuk përbëjnë më shumë se 1.4% të shpenzimeve të përgjithshme të buxhetit, edhe pse tregojnë një trend në rritje përgjatë viteve, si në nivel lokal ashtu edhe në qendror. Pagesat për vendimet e gjykatave në nivelin qendror kryesisht i atribuohen Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit (34.3% e pagesave të nivelit qendror) dhe Ministrisë së Financave (21.5% e pagesave të nivelit qendror). Në nivel lokal, komunat Prizren, Ferizaj, Prishtinë dhe Mitrovicë përbëjnë pjesën më të madhe të këtyre pagesave. Në vitin 2020, pagesat e bazuara në vendimet e gjykatave përbënin 0.93% të shpenzimeve aktuale të organizatave buxhetore në nivelin qendror dhe rreth 2.72% në nivelin lokal, që së bashku përbëjnë 1.37% të shpenzimeve të përgjithshme buxhetore. Për të pasur një pasqyrë më të plotë të rreziqeve fiskale që burojnë nga kostot e rasteve gjyqësore, do të duhet të dihet sa janë të mëdha kostot që do të mund të dalin nga rastet që janë në proces e sipër në gjykatë.

Tabela 6 Pagesat bazuar në vendimet gjyqësore (milion Euro)

	2017	2018	2019	2020	2020/ Shpenzimi i përgjithshëm i OB-ve
Qeveria qendrore (mil Eur)	5.26	7.59	10.5	15.4	0.93%
<i>Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve</i>	<i>1.9%</i>	<i>0.5%</i>	<i>27.5%</i>	<i>21.5%</i>	<i>6.29%</i>
<i>Ministria e Punëve të Brendshme</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>9.4%</i>	<i>0.97%</i>
<i>Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>34.3%</i>	<i>2.52%</i>
<i>Shërbim Spitalor dhe Klinik Universitar i Kosovës</i>	<i>5.0%</i>	<i>4.0%</i>	<i>11.6%</i>	<i>6.8%</i>	<i>0.84%</i>
<i>Ministria e Kulturës Rinisë dhe Sportit</i>	<i>7.2%</i>	<i>13.6%</i>	<i>4.0%</i>	<i>6.8%</i>	<i>4.09%</i>
Qeveria lokale (mil Eur)	6.29	12.67	15.38	14.78	2.72%
<i>Komuna Prizren</i>	<i>8.8%</i>	<i>7.7%</i>	<i>4.3%</i>	<i>17.4%</i>	<i>5.75%</i>
<i>Komuna Mitrovicë</i>	<i>8.6%</i>	<i>8.3%</i>	<i>9.7%</i>	<i>12.4%</i>	<i>8.85%</i>
<i>Komuna Ferizaj</i>	<i>17.3%</i>	<i>22.9%</i>	<i>29.7%</i>	<i>9.4%</i>	<i>3.94%</i>
<i>Kommuna Prishtinë</i>	<i>14.1%</i>	<i>5.2%</i>	<i>8.0%</i>	<i>14.1%</i>	<i>2.86%</i>
Gjithsej (mil euro): Qendrore + Lokale	11.54	20.26	25.83	30.2	1.37%
Gjithsej pagesa/gjithsej shpenzime buxhetore, %	0.66%	1.04%	1.25%	1.37%	

ANEKS 1

Tabela 1. Parashikimet Fiskale

Përshkrimi	2019	2020	LB 2021	2022 Proj.	2023 Proj.	2024 Proj.
në miliona Euro						
1. GJITHSEJ TË HYRAT BUXHETORE	1,888.2	1,722.2	1,887.9	2,113.3	2,207.4	2,309.3
1.1 Të Hyra Tatimore	1,662.0	1,507.0	1,677.6	1,879.0	1,940.2	2,029.7
Tatimet Direkte	292.3	267.2	304.0	351.6	360.5	377.5
<i>Tatimi në të ardhurat e korporatave</i>	94.6	85.3	98.0	110.7	112.4	117.5
<i>Tatimi në të ardhura personale</i>	165.6	158.0	171.4	195.0	198.2	207.3
<i>Tatimi në pronë</i>	27.3	22.7	30.0	41.0	44.7	47.3
<i>Të tjera</i>	4.8	1.3	4.6	5.0	5.2	5.5
Tatimet Indirekte	1,415.3	1,272.7	1,419.2	1,576.8	1,631.4	1,706.3
<i>Tatimi mbi Vlerën e Shtuar</i>	845.6	770.1	862.2	951.0	985.6	1,032.9
<i>Vendore:</i>	239.2	222.4	246.2	277.3	281.3	291.8
<i>Kufitare:</i>	606.4	547.8	616.0	673.7	704.3	741.2
<i>Detyrimi Doganor</i>	130.3	101.6	128.2	148.6	155.1	163.3
<i>Akcizë</i>	435.5	398.1	425.3	473.9	487.2	506.3
<i>Të tjera</i>	3.8	2.9	3.5	3.4	3.6	3.8
Rimbursimet tatimore	-45.5	-33.0	-45.5	-49.4	-51.6	-54.1
1.2 Të Hyrat Jo-Tatimore	214.6	181.2	199.8	223.8	236.7	249.0
<i>Taksa, ngarkesa dhe të tjera - Niveli Qendror</i>	121.4	103.5	114.1	123.2	129.1	136.0
<i>Taksa, ngarkesa dhe të tjera - Niveli Lokal</i>	50.0	42.7	48.0	46.9	51.1	52.4
<i>Taksa koncesionare</i>	11.1	2.7	19.0	20.1	23.1	26.6
<i>Renta Minerare</i>	29.4	29.4	15.7	30.2	30.2	31.2
<i>Të hyrat nga interesi (NP-ve)</i>	2.7	3.0	3.0	3.4	3.1	2.8
1.3 Grante për mbështetje buxhetore	11.5	34.0	10.5	10.5	10.5	10.5
1.4 Grante e përcaktuara të donatorëve	8.0	9.0	12.0	12.0	12.0	12.0
2. GJITHSEJ SHPENZIMET BUXHETORE	2,093.4	2,234.9	2,454.2	2,526.3	2,621.0	2,708.6
2.1 Shpenzimet Rrjedhëse	1,538.8	1,827.7	1,789.6	1,797.9	1,777.6	1,798.9
<i>Paga dhe shitesa</i>	615.9	660.8	639.8	656.7	660.1	663.2
<i>Mallra dhe Shërbime</i>	295.6	299.2	363.9	370.4	352.9	364.6
<i>Subvencione dhe transfere</i>	627.3	867.8	753.1	765.0	759.8	766.3
<i>Rezerva rrjedhëse</i>	0.0	0.0	32.8	5.8	4.8	4.8
2.2 Shpenzimet Kapitale	531.2	379.7	626.1	684.1	787.0	849.0
<i>Financimi nga:Buxheti i rregullt</i>	386.8	283.1	403.1	543.8	540.0	573.3
<i>Klauzola e investimeve</i>	12.5	42.6	195.0	140.4	247.0	275.6
<i>Fondet e likuidimit (AKP)</i>	131.9	54.02	28.0	0.0	0.0	0.0
2.3 Interesi për Borxhin Publik	23.5	27.5	38.5	44.3	56.4	60.8
2.4 Grantet e Përcaktuara të Donatorve	8.0	9.0	12.0	12.0	12.0	12.0
3. Bilanci buxhetor (1-2)	-205.3	-512.7	-566.3	-413.0	-413.6	-399.3
4. Shpenzimet e përjashtuara nga kufiri i rr. fiskale:	177.0	149.3	229.0	146.4	253.0	281.6
<i>Shpenzimet nga pranimet e dedikuara për AKP/2</i>	1.0	0.7	6.0	6.0	6.0	6.0
<i>Shpenzimet nga të hyrat komunale të bartura</i>	30.7	30.1	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>Shpenzimet kapitale nga klauzola investive dhe likuidimi</i>	144.4	118.5	223.0	140.4	247.0	275.6
5. BILANCI BUXHETOR, sipas kufirit të rr. fiskale (3+4)	-28.2	-363.4	-337.3	-266.6	-160.6	-117.7
A. Nevoja për financim	-205.3	-512.7	-566.3	-413.0	-413.6	-399.3
B. Financimi i jashtëm	15.6	135.0	344.3	239.8	280.8	283.6
<i>Pranimet nga financimi i drejtpërdrejtë buxhetor (FMN, BB,BE, etj)</i>	45.0	102.0	105.0	100.0	60.0	60.0
<i>Pranimet nga projektet - kredi të rregullta buxhetore</i>	20.6	67.4	76.0	34.9	9.6	1.7
<i>Pranime nga projekt - kredi sipas klauzoles investive</i>	12.5	42.6	195.0	140.4	247.0	275.6
<i>Pranimet për nën-huazimet e NP (bruto)</i>	12.1	11.2	64.2	30.8	24.8	15.6

<i>Daljet per pagesen e kryegjës së borxhit të jashtëm</i>	74.6	88.2	95.9	66.2	60.5	69.4
C. Financimi i Brendshëm	194.1	241.3	151.2	136.6	122.6	131.8
<i>Pranimet nga emetimet e letrave me vlerë</i>	102.4	170.0	170.0	150.0	130.0	130.0
<i>Pranimet nga kthimi i kryegjës së borxhit të NP (KEK)</i>	10.9	11.4	11.4	11.4	11.4	11.4
<i>Pranimet nga procesi i likuidimit/privatizimit</i>	86.1	71.5	28.0	0.0	0.0	0.0
<i>Pranimet i njëhershëm nga Trusti</i>	11.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>Alokime për shpenzime nga të hyrat e bartura të komunave</i>	-6.3	-2.8	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>Pranimet e dedikuara për AKP</i>	5.6	2.5	6.0	6.0	6.0	6.0
<i>Dalje per kredidhenie per NP</i>	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
<i>Dalje për nën-huazimet e NP</i>	12.7	11.2	64.2	30.8	24.8	15.6
<i>Interesi per nenhuazime</i>	1.6	1.7	1.7	1.6	1.4	1.1
D. Ndryshimi në bilancin e pashpërndarë bankar (A+B+C)	51.5	-136.5	-71.7	-36.5	-10.2	16.0
E. Stoku i bilancit bankar të pashpërndarë	360.9	234.4	226.8	190.3	180.1	196.1
Memo 1:						
Te hyrat e arketuara nga ATK	504.3	466.9	520.2	587.9	597.0	622.0
Te hyrat e arketuara nga Dogana e Kosoves	1,179.6	1,050.4	1,173.0	1,299.5	1,350.1	1,414.5
Pranimet dhe daljet nga Grantet e Percaktuara te Donatoreve	8.0		12.0	12.0	12.0	12.0
BPV	7,103.7	6,804.6	7,159.9	7,664.4	8,034.2	8,451.1
Deficiti buxhetor (definicioni I rregullës fiskale si % e BPV-së)	-0.4%	-5.3%	-4.7%	-3.5%	-2.0%	-1.4%
Bilanci bankar i shfrytëzueshem si % e BPV-së	5.1%	3.4%	3.2%	2.5%	2.2%	2.3%
Memo 2:						
Stoku i borxhit të brendshëm	791.9	961.9	1,132.0	1,281.9	1,411.9	1,541.9
Stoku i borxhit të jashtëm	409.1	525.8	883.2	1,090.4	1,361.4	1,636.4
Garancionet shtetërore	44.0	31.7	30.6	29.6	28.6	27.6
Borxhi i përgjithshëm si % e BPV-së (*)	17.5%	22.3%	28.6%	31.3%	34.9%	37.9%

(*)Kufiri i borxhit publik (mbi 30%) për 2022-2024 do të përshtatet me legjislacionin varësisht nga realizimi i vitit 2021.

Tabela 1.1 Financimi i Bilancit Buxhetor

Përshkrimi	2019	2020	LB 2021	2022 Proj.	2023 Proj.	2024 Proj.
në miliona Euro						
Te Hyrat Buxhetore	1888.2	1722.2	1,887.9	2,113.3	2,207.4	2,309.3
Shpenzimet Buxhetore	2093.4	2234.9	2,454.2	2,526.3	2,621.0	2,708.6
1. NEVOJA PËR FINANCIM	-205.3	-512.7	-566.3	-413.0	-413.6	-399.3
2. Neto financimi nga burimet e jashtme për vitin	-6.0	135.0	344.3	239.8	280.8	283.6
2.1. Pranimet:	45.2	223.2	440.2	306.1	341.4	353.0
Financim Direkt Buxhetor - FMN, BB, BE, etj.	0.0	102.0	105.0	100.0	60.0	60.0
Nën-huazimet, bruto pranimet	12.1	11.2	64.2	30.8	24.8	15.6
<i>Terheqjet nga kreditorët</i>	4.2	3.5	54.5	20.9	15.0	7.0
<i>Pranimet nga subjektet publike huazuese</i>	7.9	7.7	9.6	9.9	9.8	8.6
Projekt-kreditë	33.1	110.0	271.0	175.3	256.6	277.3
<i>Projekt-kreditë, klauzola e investimeve (fondi 06)</i>	12.5	42.6	195.0	140.4	247.0	275.6
<i>Projekt-kreditë, trajtim brenda deficiti (fondi 04)</i>	20.6	67.4	76.03	34.90	9.56	1.73

2.2. Daljet:	51.2	88.2	95.9	66.2	60.5	69.4
Pagesa e kryegjesë së borxhit	51.2	88.2	95.9	66.2	60.5	69.4
3. Neto financimi nga burimet e brendshme për vitin	262.8	241.3	151.2	136.6	122.6	131.8
3.1. Pranimet:	526.4	455.3	377.4	397.1	422.6	297.1
Emetimet e reja të letrave me vlerë	115.3	170.0	170.0	150.0	130.0	130.0
Pranimet nga emetimet e letrave me vlerë për qëllime rifinancimi	244.6	200.0	162.0	229.8	275.3	149.8
Kredidhënia për NP (kryegjëja)	10.9	11.4	11.4	11.4	11.4	11.4
Financimi i njehereshem nga likuidimi/privatizimi dhe të tjera	150.0	71.5	28.0	-	-	-
Pranimet e dedikuara për AKP/1	5.6	2.5	6.0	6.0	6.0	6.0
Ndryshimi nga stoku i fondeve me qellime specifike (kur FS2 dhe FS3 zvogelohen)	0.0	0.0	-	-	-	-
3.2. Daljet:	263.6	214.0	226.2	260.5	300.0	165.4
Kredidhënia për NP	-	-	-	-	-	-
Nen-huazimet, bruto daljet	12.7	11.2	64.2	30.8	24.8	15.6
<i>Daljet per nen-huazim tek subjektet publike huazuese</i>	8.5	3.5	54.5	20.9	15.0	7.0
<i>Daljet per sherbim te borxhit tek kreditoret</i>	4.2	7.7	9.6	9.9	9.8	8.6
Daljet nga emetimet e letrave me vlerë për qëllime rifinancimi	244.6	200.0	162.0	229.8	275.3	149.8
Dalje për rritjen e fondeve me qellime specifike (FS2 dhe FS3 rriten)	6.3	2.8	-	-	-	-
4. NDRYSHIMI NË BILANCIN E PASHPËRNDARË BANKAR (1+2+3)	51.5	-136.5	-71.7	-36.5	-10.2	16.0
5. NETO BILANCI BANKAR FUNDVIT	360.9	234.4	226.8	190.3	180.1	196.1
<i>Nga te cilat: Fondi për Likuiditet Emergjent</i>	46.0	46.0	46.0	46.0	46.0	46.0
6. FONDET ME QELLIME SPECIFIKE, gjendja e stoqeve/2	97.4	95.6	62.9	95.6	95.6	95.6
<i>Grantet e përcaktuara nga donatorët</i>	8.9	9.8	8.0	9.8	9.8	9.8
<i>Të hyrat vetanake të bartura - Niveli Qendror</i>	5.7	1.8	5.0	1.8	1.8	1.8
<i>Të hyrat vetanake të bartura - Niveli Lokal</i>	49.5	56.0	24.0	56.0	56.0	56.0
<i>Fondi zhvillimor në mirëbesim</i>	8.0	8.2	8.0	8.2	8.2	8.2
<i>Pranimet e dedikuara për bartje</i>	0.8	0.1	0.5	0.1	0.1	0.1
<i>Të tjera-fondet në mirëbesim</i>	17.5	15.9	17.4	15.9	15.9	15.9
<i>AKP*</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Të tjera</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Fondet e pashpenzuara nga huamarrja</i>	7.0	3.9	-	3.9	3.9	3.9
7. BRUTO BILANCI BANKAR NE FUNDVIT	458.3	330.0	289.8	285.9	275.7	291.7
8. NDRYSHIMI NE BRUTO BILANCIN BANKAR	70.4	-128.3	-71.7	-36.5	-10.2	16.0
Memo:						
Stoku i borxhit të brendshëm	791.9	961.9	1,132.0	1,281.9	1,411.9	1,541.9

Stoku i borxhit të jashtëm	409.1	525.8	883.2	1,090.4	1,361.4	1,636.4
Garancionet shtetërore	44.0	31.7	30.6	29.6	28.6	27.6
Shpenzimet e interesit si % e BPV-së	0.3%	0.4%	0.5%	0.6%	0.7%	0.7%

Tabela 2: Indikatorët kryesorë ekonomikë

Pershkrimi	2019	2020	2021 Proj.	2022 Proj.	2023 Proj.	2024 Proj.
Normat reale të rritjes (në përqind)						
BPV	4.9%	-3.9%	5.0%	4.5%	4.0%	4.1%
Konsumi	1.6%	6.7%	1.4%	2.1%	1.5%	2.7%
Investimet	6.5%	-18.8%	13.5%	9.1%	8.9%	7.1%
Eksporti	17.2%	-29.4%	18.2%	10.4%	8.5%	6.4%
Importi	5.6%	-6.9%	7.1%	4.9%	4.1%	4.4%
Ndryshimet e çmimeve (në përqindje)						
IÇK	2.7%	0.2%	1.9%	1.2%	1.0%	1.0%
Deflatori	0.7%	-0.4%	1.4%	1.3%	0.9%	1.2%
Çmimet e Importit	1.2%	-2.0%	2.5%	1.6%	1.2%	0.0%
Bilanci i Kursimeve/ Investimeve(në % të BPV-së)						
Neto të ardhurat parësore nga jashtë	2.3%	2.4%	2.3%	2.3%	2.4%	2.4%
Neto të ardhurat dytësore nga jashtë	19.1%	22.6%	23.1%	21.9%	21.0%	20.0%
prej të cilave: remitancat	12.0%	14.4%	14.9%	14.1%	13.4%	12.7%
Investimet	30.0%	25.1%	27.3%	28.6%	30.1%	31.0%
Bilanci i llogarisë rrjedhëse	-5.6%	-7.1%	-5.3%	-5.6%	-5.7%	-6.4%
Bilanci tregtar	-40.0%	-37.8%	-37.7%	-37.7%	-37.3%	-36.9%
Bruto kursimet kombëtare	24.4%	18.0%	21.9%	23.0%	24.4%	24.7%
Kursimet private	18.9%	18.7%	19.1%	17.1%	17.7%	17.6%
Agregatët kryesorë (në milionë euro)						
Bruto Prodhimi Vendor (BPV)	7,104	6,803	7,243	7,658	8,033	8,458
Bruto të Ardhurat Kombëtare në Dispozicion (BAKD)	8,618	8,505	9,083	9,512	9,909	10,350
Dërgesat e emigrantëve	852	980	1,078	1,078	1,078	1,078
Të ardhurat private në dispozicion	7,177	7,426	7,707	7,900	8,201	8,533

Tabela 3: Bruto Produkti Vendor nominalë dhe komponentët e tij, në mil Eur

Përshkrimi	2019	2020 Proj.	2021 Proj.	2022 Proj.	2023 Proj.	2024 Proj.
<i>Në milionë euro</i>						
Konsumi	6,883	7,279	7,495	7,754	7,948	8,264
Konsumi privat	5,836	6,151	6,322	6,593	6,780	7,041
Konsumi publik	1,023	1,096	1,142	1,130	1,137	1,191
Qeveria e përgjithshme	881	930	973	958	961	1,011
Sektori i donatorëve	142	166	169	173	176	180
IJPSHESH	23	31	31	31	31	32
Investimet	2,135	1,706	1,975	2,190	2,418	2,624
Investimet private	1,604	1,327	1,497	1,630	1,800	1,968
Investimet publike	531	380	478	560	618	656
Neto eksportet e mallrave dhe shërbimeve	-1,913	-2,182	-2,226	-2,286	-2,333	-2,430
Eksportet	2,070	1,469	1,772	1,981	2,172	2,335
Eksportet e mallrave	393	475	584	647	718	789
Eksportet e shërbimeve	1,676	994	1,188	1,334	1,454	1,546
Importet	3,983	3,651	3,998	4,267	4,504	4,766
Importet e mallrave	3,234	3,048	3,318	3,534	3,714	3,913

Importet e shërbimeve	749	602	680	733	790	853
BPV	7,104	6,803	7,243	7,658	8,033	8,458
BAKD	8,618	8,505	9,083	9,512	9,909	10,350
<i>Indikatorë tjerë:</i>						
Të ardhurat e disponueshme të sektorit privat (në milionë euro)	7,177	7,426	7,707	7,900	8,201	8,533
Konsumi privat në raport me BPV-në	82%	90%	87%	86%	84%	83%
Investimet private në raport me BPV-në	23%	20%	21%	21%	22%	23%
Eksportet në raport me BPV-në	29%	22%	24%	26%	27%	28%
Importet në raport me BPV-në	56%	54%	55%	56%	56%	56%

Kutia 1. Klauzola e Investimeve

Në vitin 2012, si pjesë e programit të atëhershëm me Fondin Monetar Ndërkombëtar (FMN), Kuvendi i Kosovës pati aprovuar amandamentet e Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë, përfshirë edhe rregullën fiskale. Ndër të tjera, kjo nënkupton një kufizim vjetor të huamarrjes shtetërore në maksimum 2% të Bruto Produktit Vendor (BPV), pa marrë parasysh kapacitetin e Qeverisë për të siguruar më shumë financim të jashtëm për projekte kapitale me rëndësi publike.

Në të njëjtën kohë, Qeveria e Kosovës identifikoi nevojën për hapësirë shtesë për financim të projekteve të mëdha kapitale dhe në 2015 filloi negociatat për një program të tretë të FMN-së, i cili mes të tjerash, do të lejonte relaksim të rregullës fiskale. Me fjalë të tjera, për projekte të mëdha kapitale me rëndësi strategjike, Qeveria do të ishte në gjendje të hynte në borxh përtej rregullës fiskale prej 2% për një periudhë 10 vjeçare, me kushtin kryesor që të mos tejkalohet 30% i BPV-së së parashikuar. Kjo do t'i jepte mundësinë që Qeveria e Kosovës të kishte hapësirë fiskale shtesë prej afërsisht 1.8% mbi 2% të përcaktuar me rregullën fiskale. Në fakt, kjo ishte njohur si “amandamenti i klauzolës për investime” që paraqiti aprovimin e ndryshimeve të nevojshme legislative nga Kuvendi, në janar 2016.

Qeveria e Kosovës mbetet e përkushtuar që në mënyrë të balancuar të përfshijë në procesin e buxhetit projekte kapitale të implementuara përmes “klauzolës për investime”, ashtu që analizimi i financimit të projekteve të tilla të bazohet në analizat për qëndrueshmërinë afatgjatë të borxhit publik.

Një kusht tjetër i paraparë me dispozitat e klauzolës për investime është që Ministria e Financave të përgatisë dy herë në vit një raport narrativ për implementimin e projekteve nën këtë dispozitë.

Është më e rëndësishme të theksohet se pandemia Covid-19 ka pasur një ndikim të ndjeshëm në ngadalësimin e realizimit të projekteve të planifikuara përgjatë 2020. Masat e marra për të menaxhuar efektin e pandemisë në shëndetin publik, kanë shkaktuar një ngadalësim të aktivitetit ekonomik që është përcjellë me probleme të shumta për bizneset në vend dhe shtresat më të ndjeshme të shoqërisë. Për të sajuar dëmet e shkaktuara nga pandemia, Qeveria e Kosovës ka

hartuar Planin për Rimëkëmbje Ekonomike, pjesë të së cilit do të financohen përmes Klauzolës së Investimeve.

Situata e krijuar nga pandemia ka krijuar poashtu nevojën që të sigurohet financim shtesë për të menaxhuar situatën ekonomike dhe shëndetësore.

Projektet që janë të përfshira në klauzolën investive janë të përmbledhura shkurtimisht në vijim:

1. **Reagimi i Kosovës ndaj Pandemisë COVID-19 për NVM-të** – në mënyrë që të lehtësohet qasja në financim për bizneset vendore, në kuadër të programit për rimëkëmbjen ekonomike nga kriza e shkaktuar nga pandemia COVID-19, është paraparë edhe ri-kapitalizimi i Fondit Kosovar për Garantimin e Kredive (FKGK). Totali i financimit të ri-kapitalizimit të FKGK pritet të jetë 40 milionë euro dhe është planifikuar të financohet përmes marrëveshjes së financimit mes Kosovës dhe Bankës Evropiane për Investime (BEI), e cila pritet të nënshkruhet në vitin 2021.

2. **Instrumenti për Financim të Sektorit Publik për Reagim Emergjent ndaj COVID-19** — ky projekt është në kuadër të programit për rimëkëmbjen ekonomike sa i përket sektorit shëndetësor me Bankën Zhvillimore të Këshillit të Evropës. Vlera totale e kredisë është 35 milionë euro, ndërsa norma e interesit është e subvencionuar nga Banka Zhvillimore e Këshillit të Evropës (CEB) deri në 1 milion euro. Marrëveshja financiare është ratifikuar nga Kuvendi i Kosovës dhe ka hyrë në fuqi. Disbursimi i parë prej 17.8 milionë euro ka ndodhur në fund të 2020, ndërsa pjesa tjetër është disbursuar në prill të 2021. Kjo marrëveshje pritet që të amandamentohet me financim shtesë prej 25 milionë euro të cilat janë miratuar nga Banka, huazimi shtesë do të përdoret për financimin e blerjes së vaksinave për mbrojtje nga COVID-19. Marrëveshja është duke u negociuar dhe pritet të nënshkruhet në muajin maj 2021.

3. **Projekti Emergjent për COVID-19 për Kosovën** – ky projekt është negociuar dhe ratifikuar më 2020. Qëllimi kryesor i projektit është të mbështesë Qeverinë e Kosovës në luftën kundër pandemisë së COVID-19. Komponentët kryesorë të projektit kanë të bëjnë me rimbursimin e shpenzimeve të transfereve sociale që janë bërë në vitin 2020, si dhe komponenta për blerjen e pajisjeve mjekësore. Vlera totale e projektit është 46 milionë euro, si dhe 2 milionë euro grant të dhëna nga BB. Deri më tani janë disbursuar rreth 36 milionë euro, ndërsa prokurimi i pajisjeve mjekësore është duke u kryer nga UNOPS. Pjesa tjetër pritet të disbursohet gjatë 2021. Në muajin qershor 2021 pritet të nënshkruhet edhe financimi shtesë prej 15 milionë eurove nga Banka Botërore për të njëjtin projekt për të mbuluar edhe furnizim me barna esenciale dhe testim për COVID-19, mes tjerash.

4. **Kredia e likuiditetit të urgjencës së infrastrukturës vitale** – për shkak të pandemisë COVID-19, ofruesit e shërbimeve vitale infrastrukturore në Republikën e Kosovës janë përballur në vazhdimësi me humbje të të hyrave. Në mungesë të likuiditet apo ndonjë përkrahje shtesë qeveritare, këto ndërmarrje janë në rrezik të theksuar të kolapsit financiar. Me qëllim të shmangies së këtij rreziku, Qeveria e Kosovës ka negociuar këtë marrëveshje për kredi emergjente për infrastrukturë vitale me Bankën Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim. Vlera e

kredisë është 30,000,000 EUR me kohëzgjatje prej 3 vjet. Marrëveshja financiare është nënshkruar dhe ratifikuar në fund të vitit 2020. Disbursimi i parë prej 10 milionë euro pritet të bëhet në tremujorin e dytë të 2021, ndërsa pjesa tjetër më vonë gjatë vitit në formë të nën-huazimit.

5. **Projekti i Fuqizimit të Sektorit Financiar** – ky projekt ka Fondin Kosovar për Garanci Kreditore (FKGK) si institucion implementues, dhe qëllimi i projektit është përmirësimi i qasjes në financa për ndërmarrjet mikro, të vogla, dhe të mesme, duke forcuar kapacitetin financiar dhe teknik të FKGK-së. Marrëveshja financiare është lidhur me AZhN/Bankën Botërore dhe është disbursuar në tërësi. Me aprovimin e Ligjit për Rimëkëmbje Ekonomike është mundësuar që FKGK të mbulojë më shumë se 50% të garancionit të kredive për investime të caktuara dhe të mbulojë tarifat përkatëse për biznese.

6. **Rehabilitimi i Linjës Hekurudhore 10** – institucioni implementues për këtë projekt është Ndërmarrja Publike “Infrakos” Prishtina. Fillimisht, totali i kostos së projektit është vlerësuar të jetë rreth 194.5 milionë euro, ku BERZH dhe BEI financojnë gjysmën ndërsa Bashkimi Evropian gjysmën tjetër të këtij projekti. Marrëveshjet financiare me BERZH dhe BEI janë nënshkruar dhe ratifikuar. Për sa i përket kontributit të BE-së, marrëveshja e parë dhe e dytë e grantit tanimë është nënshkruar dhe ratifikuar. Por, si pasojë e ndryshimeve të çmimit të tregut ndërkohë dhe nevojës për ekspertë shtesë, vlera totale e projektit pritet të jetë rreth 255 milionë EUR. Si projekt me prioritet të lartë për BE-në, do të mirëmbahet pariteti me institucionet financiare ndërkombëtare (BERZH dhe BEI) për të kërkuar financim shtesë për këtë projekt. Paralelisht do të dorëzohet aplikacion për grant në WBIF. Punët civile për Fazën 1 kanë filluar në fillim të vitit 2019, ndërsa për Fazën 2 pritet të fillojnë në 2021. Për fazën 3 janë duke u përgatitur termat e referencës për dizajnin preliminar detal, ndërsa punët pritet të fillojnë në 2021. Disbursimi i parë nga kreditë dhe marrëveshja e donacionit është realizuar gjatë vitit 2019, dhe për shkak të vonesave në implementim në nëntor të këtij viti është nënshkruar marrëveshja e amandamentimit me BEI me të cilin është bërë zgjatja e afatit të kredisë deri në vitin 2022. Marrëveshja pritet të ratifikohet së shpejti. Kërkesat për financim shtesë i janë dërguar IFN-ve të njëjta në vlerë totale prej 50 milionë eurove.

7. **Rehabilitimi i Ibër-Lepencit** – shuma e financuar nga huamarrja për këtë projekt është 22 milionë EUR, prej të cilave 7 milionë janë kredi direkte tek MEA dhe 15 milionë janë të nën-huazuara tek Ibër-Lepenci që njëkohësisht është organizata implementuese e projektit. Marrëveshja financiare mes Republikës së Kosovës dhe Bankës Botërore është ratifikuar në vitin 2017 ndërsa disbursimi i parë është bërë në janar 2018. Deri në muajin gusht 2020 është disbursuar 18% e shumës së përgjithshme të kredisë. Ministria e Linjës është në diskutime me Bankën lidhur me ristrukturimin e mundshëm të këtij projekti.

8. **Rehabilitimi i Rrugëve Rajonale** - institucioni implementues për këtë projekt është Ministria e Infrastrukturës. Marrëveshja financiare është nënshkruar dhe ratifikuar, dhe projekti ka vlerën prej 29 milionë EUR, me financim nga BERZH. Punët në terren kanë filluar në maj të 2019-ës dhe të gjitha kontratat janë të nënshkruara. Në fund të vitit 2020 është nënshkruar marrëveshja për vazhdim të grantit për mbulimin e shërbimeve shtesë të konsulentit si mbështetje për njësinë implementuese të projektit deri në vlerën 450,000 EUR.

9. **Implementimi i studimit të fizibilitetit për pajisje mjekësore për kujdesin dytësor dhe tretësor** - buxheti i planifikuar për 2020 është 2,000,000 euro, për vitin 2021 është 18,000,000 euro, për 2022 është 33,000,000 euro, vlera totale e projektit është 53,000,000. Ky projekt pritet të financohet përmes kredive me Bankën Zhvillimore e Këshillit të Evropës dhe Bankën Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim.

10. **Ndërtimi i Autostradës N9 Prishtinë - Pejë (SEETO Route 6 A)** segmenti Kijevë - Klinë deri në Zahaq - institucioni implementues për këtë projekt është Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinorë dhe Infrastrukturës (MMPHI). Kosto e projektit është 193 milionë EUR. Marrëveshja e Kredisë me BERZH është nënshkruar në 2017 dhe BEI në pjesën e dytë të vitit 2018. Në janar 2019, marrëveshja prej 1 milion EUR është nënshkruar mes Republikës së Kosovës dhe BEI si pjesë e Iniciativës ERI për mbështetje gjatë implementimit. Pritet që gjatë këtij viti të përfitojmë një grant prej 100,000 eurosh nga BERZH për financimin e rrugës dhe studimin institucional. Procesi për përzgjedhjen e mbikëqyrësit të punimeve ka përfunduar dhe është lansuar tenderi për punë të vrazhda.

11. **Projekti për Konkurrueshmëri dhe Gatishmëri për Eksport** - organizata implementuese për këtë projekt është Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë (MINT). Marrëveshja në shumën 14.3 milionë euro është nënshkruar në vitin 2017 me Agjencinë Ndërkombëtare për Zhvillim – Bankën Botërore, dhe disbursimi i parë është bërë në vitin 2019. Deri në gusht 2020 është disbursuar 2% e shumës së përgjithshme të kredisë. Është përzgjedhur kompania që do të bëjë administrimin e pavarur të skemës së granteve, dhe printet që grantet t'i disbursohen bizneseve në afat optimal.

12. **Financimi Shtesë për Projektin e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural** – organizata implementuese është MBPZhR. Marrëveshja për këtë projekt në shumën 20.8 milionë euro është nënshkruar me Agjencinë Ndërkombëtare për Zhvillim – Bankën Botërore, në vitin 2017. Disbursimi i parë është bërë në mars të 2019-ës. Deri në gusht 2020 është disbursuar 28% e shumës së kredisë, kurse 2.4 milionë EUR pritet të disbursohen gjatë 2021.

13. **Trajtimi i Ujërave të Zeza në Prishtinë (Ndërtimi i Impiantit për Trajtimin e Ujërave të Zeza në rajonin e Prishtinës)** – MMPHI është institucioni implementues i këtij projekti. Financimi i projektit është siguruar përmes marrëveshjes kornizë mes Qeverisë së Republikës së Kosovës dhe Qeverisë së Republikës së Francës, e cila është ratifikuar gjatë 2017. Bazuar në marrëveshjen, projekti ka vlerën 86 milionë EUR. Implementimi ka filluar në pjesën e dytë të vitit 2020, ku është hapur tenderi për dizajn. Paralelisht, Ministria e Financave po punon për të siguruar financimin nga Agjencia Franceze për Zhvillim (AFD) për kontributin e Kosovës.

14. **Ndërtimi i Qarkores së Prishtinës** – institucioni implementues për këtë projekt është Komuna e Prishtinës. Projekti është në fazën e studimit të fizibilitetit, i cili është duke u kryer nga Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim.

15. **Ekonomia Digjitale në Kosovë (KODE)** – organizata implementuese e këtij projekti është MINT. Marrëveshja financiare për kredi në shumën 20.7 milionë euro është nënshkruar

në vitin 2018 me kreditorin ANZh. Disbursimi i parë është bërë në nëntor 2019 dhe deri më tani janë disbursuar 7% e shumës.

16. **Ndërtimi i Impianteve për Trajtim të Ujërave të Zeza në Mitrovicë** – kompania rajonale e ujit të Mitrovicës është institucioni implementues për këtë projekt. Projekti është në proces të vlerësimit nga BERZH (si institucion kryesor financiar) dhe BEI, të cilët do të financojnë projektin së bashku, ndërsa do të mbështetet edhe nga një grant nga Korniza Investuese e Ballkanit Perëndimor (WBIF).

17. **Projekti i Zhvillimit të Trajtimit të Ujërave të Zeza në Gjiilan** - kompania rajonale e ujit të Gjiilanit është institucioni implementues për këtë projekt, i cili ka një vlerë të paraparë prej 23 milionë EUR, që do të financohet prej BERZH dhe BEI. Marrëveshja financiare prej 10 milionë EUR me BERZH është nënshkruar në maj të 2020-ës dhe është ratifikuar në parlament me 23 korrik 2020, ndërsa marrëveshja prej 11 milionë EUR me BEI është nënshkruar në maj 2020 dhe është ratifikuar në fund të 2020. Projekti pritet të fillojë implementimin gjatë vitit 2021.

18. **Projekti për Trajtimin e Ujërave të Zeza në Komunën e Podujevës** – komuna e Podujevës është institucioni implementues i këtij projekti. Marrëveshja financiare për kredi në shumën 5.35 milionë euro është nënshkruar me UniCredit Bank Austria AG, në emër të Qeverisë së Austrisë, në vitin 2018. Disbursimi i parë për projektin është bërë në 2019 dhe deri në fund të 2020 është disbursuar 94% e shumës.

19. **Ndërtimi i Skemës për Furnizim me Ujë në Komunën e Ferizajt** – komuna e Ferizajt është institucioni implementues i këtij projekti. Marrëveshja financiare për kredi në shumën 5,125 milionë euro është nënshkruar në nëntor të vitit 2018 me Raiffeisen Bank International, e cila vepron në emër të Qeverisë të Austrisë. Disbursimi i parë për këtë projekt është bërë në 2019 dhe deri në prill 2021 është disbursuar 69% e shumës dhe pjesa tjetër pritet të disbursohet gjatë 2021.

20. **Ndërtimi i Skemës për Furnizim me Ujë në Komunën e Istogut** – komuna e Istogut është institucioni implementues për këtë projekt, që financohet me kredi në shumën 5,094 milionë euro. Marrëveshja financiare është nënshkruar në nëntor të vitit 2018 me UniCredit Bank Austria AG, e cila vepron në emër të Qeverisë së Austrisë. Disbursimi i parë për këtë projekt është bërë në 2019 dhe deri në gusht 2020 janë disbursuar 67% e shumës së kredisë dhe pjesa tjetër e kredisë pritet të disbursohet në 2021.

21. **Projekti për Trajtimin e Ujërave të Zeza në Komunën e Shtimes** – komuna e Shtimes është institucioni implementues për këtë projekt, që financohet me kredi në shumën 2,385 milionë euro. Marrëveshja financiare është nënshkruar në nëntor të vitit 2018 me UniCredit Bank Austria AG, e cila vepron në emër të Qeverisë së Austrisë. Disbursimi i parë për këtë projekt është bërë në 2019 dhe deri në fund të 2020 është disbursuar 72% e shumës së kredisë dhe pjesa tjetër pritet të disbursohet gjatë 2021.

22. **Ndërtimi i Skemës për Furnizim me Ujë në Komunën e Graçanicës** – komuna e Graçanicës është institucioni implementues për këtë projekt, që financohet me kredi në shumën 5,115 milionë euro. Marrëveshja financiare është nënshkruar në nëntor të vitit 2018 me

UniCredit Bank Austria AG, e cila vepron në emër të Qeverisë së Austrisë. Disbursimi i parë për këtë projekt është bërë në 2019 dhe deri në fund të 2020 është disbursuar 79% e shumës së kredisë, kurse pjesa tjetër pritet të disbursohet gjatë 2021.

23. **Projekti i Kadastrës së Patundshmërisë dhe Infrastrukturës Hapësinore (REGIP)** - institucioni zbatues i këtij projekti është Agjencia Kosovare e Kadastrës. Marrëveshja financiare në shumën 14.6 milion euro me kreditorin ANZh është nënshkruar në shkurt të vitit 2019. Ratifikimi i marrëveshjes është bërë në gusht 2020 dhe brenda vitit 2021 pritet fillimi i disbursimeve. Së shpejti do të lansohet tenderi për vlerësim dhe resgjistrim të pronave.

24. **Projekti i Transportit Publik, Komuna e Prishtinës** - Ndërmarrja Publike e Prishtinës 'Trafiku Urban' është institucioni zbatues për këtë projekt, i cili ka një kosto totale të vlerësuar prej 10 milion EUR. Projekti është financuar nga BERZH dhe implementimi i tij ka filluar në vitin 2016. Pas përfundimit të projektit, tani kredia është duke u paguar.

25. **Projekti për Ambientin dhe Gjelbërimin e Tokës** – ky projekt pritet të financohet nga Banka Botërore, përkatësisht Asociacioni Ndërkombëtar për Zhvillim në vlerë prej rreth 18 milionë eurove. Qëllimi i projektit është të demonstrojë një qasje të bazuar në risk për menaxhimin e tokës së kontaminuar në zona të caktuara dhe të përmirësojë kapacitetin institucional dhe legjislativ të vendit, për menaxhim të tokës së kontaminuar.

26. **Projekti për Ndërtimin e Rrugës Besi-Merdare (Autostrada e Paqes)** – ky projekt financohet nga Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim dhe Banka Evropiane për Investime, shuma totale e projektit pritet të jetë mbi 200 milionë euro. Projekti është pjesë e Planit Investues të Ballkanit Perëndimor të hartuar nga BE-ja, dhe deri më tani ka përfituar nga grante investive dhe të asistencës teknike rreth 45 milionë euro. Projekti kualifikohet për mbështetje deri në 40% me grant, andaj pritet që si Kosovë të aplikojmë për rritje të shumës së grantit gjatë vitit 2021. Marrëveshjet financiare është planifikuar që të konkludohen në vitin 2021.

27. **Projekti për Ujërat (Blue Economy for Sustainable Development)** – ky është projekt i ri i cili do të mbulojë sektorin e ujërave në vend dhe do të diskutohet e finalizohet me Bankën Botërore në 2021.

28. **Projekti për infrastrukturë strategjike** - ky projekt do të dizajnohet në përputhje me prioritetet strategjike të vendit dhe do të financohet nga kredia me Qeverinë Hungareze

ANEKS 2

Tabela 1: Krahasoni i parashikimeve buxhetore në KASH-ët, buxhetet vjetore dhe aktualet e mëhershme, Viti 2020

	KASH Fillestar (2018-2020)	KASH më i fundit (2020-2022)	Buxheti Vjetor I Rishikuar 2020	PRE 2021 - 2023	Aktualet						KASH-i i fundit në raport me Aktualet	Buxheti në raport me Aktualet
						KASH fillestar: Aktualet	KASH më i fundit: Aktualet		Buxheti: Aktualet			
							%	mil Eur	%	mil Eur		
Gjithsej Shpenzimet	2,485	2,466	2,620	2,620	2234.9432	-10.1%	-9.4%	-231.06	-15%	-385.06		
<i>prej të cilave: Shpenzimet Rrjedhëse të Rregullta</i>	1,417	1,643	1,649	1,649	1540	8.7%	-6.3%	-103.33	-7%	-109.43	<p>Në kohën e përgatitjes së KASH 2020-2022 (Prill 2019) pritjet për vitin 2020 ishin më të mira dhe një krizë si ajo e shkaktuar nga pandemia COVID- 19 nuk ishte paraparë. Si rrjedhojë, në vitin 2020 shpenzimet pësuan ndryshime të dukshme në mënyrë që të financoheshin masat e ndryshme të pakove fiskale të ndërmarra nga qeveria.</p> <p>1) Në krahasim me KASH-in e fundit, në 2020 kishte nën performancë në paga dhe mëditje rreth 19.7 mln;</p> <p>2) nën performancë në mallra dhe shërbime rreth 67.61 mln ishte kryesisht për shkak të një aktiviteti më të ngadalshëm të</p>	<p>1) Nënperformanca në subvencione dhe transfere ishte rreth (58.6 mln), ky nën shpenzim është rialokuar në programin për Rimëkëmbje ekonomike në kuadër të Subvencioneve dhe Trasfereve meqenëseky program ka pësuar ndryshime gjatë vitit dhe është ridizajnuar për tu përshtatur me ligjin e aprovuar për Rimëkëmbje Ekonomike.</p> <p>2) Nën performancë e mallrave dhe shërbimeve (rreth 30 mln); kryesisht si rrjedhojë e një aktiviteti më të ngadalshëm nga ana e qeverise në kohë të kufizimeve nga pandemia</p> <p>3) Pagat dhe mëditjet ishin rreth 13.6 mln më të larta</p> <p>4) Shpenzimet rrjedhëse</p>

											qeverisë për shkak të masave të distancimit social, si dhe kursime të mundshme në mënyrë që të financoheshin masat tjera fiskale në kuadër të programit të rimëkëmbjes ekonomike; 3) nën performancë në subvencione dhe transfere rreth 11 mln;	kishin përfshirë në buxhet edhe një rezervë rrjedhëse prej 34.4 mln, e cila është shpenzuar në kategori tjera
Programi Rimekembjes Ekonomike	0	0	365	365	318			317.66	-13%	-46.94	Programi i Rimëkëmbjes Ekonomike nuk ka qenë i paraparë në kohën kur është përgatitur KASH, i cili ka pasur kosto prej 26.5 mln në Paga dhe Shtesa, 13.8 mln në Mallra dhe Shërbime, 29.6 mln në shpenzime kapitale dhe 247.8 mln në Subvencione dhe Transfere	Programi i Rimëkëmbjes Ekonomike kishte mbipërfomancë prej 12.7 mln në Paga dhe Shtesa dhe 63.3 mln në Subvencione dhe Transfere. Nën performanca ishte -23.7 mln në shpenzime kapitale dhe -100 mln kontigjencë nga fondet e likuidimit. Në të njëjtën kohë, ky program ka pësuar ndryshime gjatë vitit dhe është ridizajnuar për tu përshtatur me ligjin e aprovuar për Rimëkëmbje Ekonomike.
prej të cilave: Shpenzimet Kapitale	1070	794	729.9	729.9	380	-64.5%	-52.2%	-414.29	-48%	-350.19	1) Mosekzekutimi i klauzolës së investimeve për shkak të pengesave në njesitë implementuese dhe masave kufizuese lidhur me pandeminë (-142.4 mln); 2) Ekzekutimi më i ulët i buxhetit të rregullt për shkak të një ngadalesimi në ekzekutim si rrjedhojë e masave kufizuese të shkaktuara nga pandemia COVID-19 (-265.9 mln);	1) Mosekzekutimi i klauzolës së investimeve për shkak të pengesave në njesitë implementuese dhe masave kufizuese lidhur me pandeminë (-104.9 mln); 2) Ekzekutimi më i ulët i buxhetit të rregullt për shkak të një ngadalesimi në ekzekutim si rrjedhojë e masave kufizuese të shkaktuara nga pandemia COVID-19 (-114 mln);

											3) Investimeve më të ulta të financuara përmes të ardhurat e likuidimit (-6 mln)	3) Investimeve më të ulta të financuara përmes të ardhurat e likuidimit (-131 mln)
Gjithsej të Hyrat	2257	2060	1789	1789	1722	-23.7%	-16.4%	-337.79	-4%	-66.29	<p>1) Nën performanca në të hyrat nga TAK dhe TAP (30 mln) si rrjedhojë e një aktiviteti më të ulët ekonomik të shkaktuar nga masat kufizuese anti COVID-19, të cilat bënë që shumë biznese të mbyllën në periudha të caktuara apo të punojnë nën kapacitet e tyre.</p> <p>2) Nën performancë prej rreth 10 mln në të hyra nga tatimi në pronë</p> <p>3) Nënperformancë e TVSH-së kufitare dhe TVSH-së së brendshme kryesisht për shkak të aktivitetit më të ulët ekonomik, importeve më të ulëta dhe ekzekutimit më të ulët të shpenzimeve kapitale. (-44.6 mln TVSH e brendshme, -127.2 mln TVSH kufitare)</p> <p>4) Detyrime më të ulta doganore për shkak të importeve më të ulta se sa që ishin paraparë në KASH 2020-2022 (-30.4 mln)</p> <p>5) Të hyra më të ulëta nga akciza duke reflektuar edhe rënien në aktivitetin ekonomik, masat kufizuese që reduktuan lëvizjen për periudha të caktuara (në ulja e kërkesës për derivate), që u karakterizuan me mbyllje apo aktivitet të</p>	<p>1) Nën performanca në të hyrat nga TAK dhe TAP (6 mln) si rrjedhojë e një aktiviteti më të ulët ekonomik të shkaktuar nga masat kufizuese anti COVID-19</p> <p>2) Nën performancë prej rreth 6 mln në të hyra nga tatimi në pronë</p> <p>3) Nënperformancë e TVSH-së kufitare dhe TVSH-së së brendshme kryesisht për shkak të aktivitetit më të ulët ekonomik, importeve më të ulëta dhe ekzekutimit më të ulët të shpenzimeve kapitale. (-15.7 mln TVSH e brendshme, -4.6 mln TVSH kufitare)</p> <p>4) Detyrime më të ulta doganore për shkak të importeve më të ulta (-4.3 mln)</p> <p>5) Të hyra më të ulëta nga akciza duke reflektuar edhe rënien në aktivitetin ekonomik dhe performancën e importeve (-24.5mln)</p> <p>6) rreth 3 mln më pak grante për mbështetje buxhetore</p> <p>7) të hyra më të ulta jo tatimore për 7.7 mln</p> <p>8) 6.6 mln më pak rimbursime tatimore</p>

											kufizuar të sektorit të gastronomisë (rënia e importeve të cigareve dhe pijeve alkoholike), etj , (-90 mln) 6) rreth 21 mln më shumë grante për mbështetje buxhetore 7) të hyra më të ulta jo tatimore për 44.8 mln (taksa koncesionare rreth 10 milionë më pak për shkak të vendimit të qeverisë për shtyerjen e pagesën në vitin 2021), rreth 23 mln Eur më pak në të hyra qendrore dhe 7 mln më pak në të hyra lokale 8) 17 mln më pak rimbursime tatimore	
Bilanci Primar	-228	-376	-802	-802	-485	112.8%	29.0%	-109.22	-39%	316.44		
Pagesa e Interesit	34	29	30	30	28	-19.1%	-5.2%	-1.49	-9%	-2.69		
Bilanci I Përgjithshëm	-262	-405	-832	-832	-513	95.7%	26.6%	-107.73	-38%	319.14		

PJESA E TRETË

3. KORNIZA E SHPENZIMEVE SEKTORIALE 2022-2024 NË NIVEL QENDROR

Në vijim, në pjesën e tretë, do të paraqiten objektivat kryesorë sipas sektorëve të nivelit qendror. Janë paraqitur gjithsejtë 10 sektorë ku secili prej tyre ka të prezantuar trendin e financimit 2020-2021 dhe projeksionet buxhetore për periudhën e ardhshme trevjeçare 2022-2024. Në kuadër të secilit sektor janë të paraqitura edhe organizatat buxhetore sipas sektorëve përkatës.

Tabelat në pjesën e tretë paraqesin projeksionet për vitet 2022-2024 për buxhetin e përgjithshëm të Kosovës, në nivel qendror dhe sipas sektorëve. Në lidhje me projeksionet e shpenzimeve buxhetore për periudhën e ardhshme afatmesme 2022-2024, janë dy elemente kryesore që organizatat buxhetore duhet të kenë parasysh. E para, që organizatat buxhetore mund të planifikojnë shpenzime brenda kufijve buxhetor të dhënë, vetëm pasi të mbulojnë detyrimet, kurse hapësirën e lirë fiskale mund ta shfrytëzojnë për prioritetet tjera. E dyta, që kufijtë buxhetor janë të ndikuar nga pandemia COVID-19 në rrethanat makroekonomike në vend.

Trendet e financimit 2020-2021 dhe vlerësimet 2022/2024

Buxheti i Përgjithshëm i Kosovës	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	2,178,812,824	2,415,736,909	2,526,256,492	2,621,024,855	2,708,581,954
Numri i punëtorëve	83,352	86,242	86,276	86,276	86,276
Paga dhe mëditje	660,132,653	639,815,696	656,735,449	660,089,256	663,238,982
Mallra dhe shërbime	273,002,524	333,824,667	339,708,699	321,779,916	332,896,380
Shpenzime komunale	22,051,433	30,110,654	30,642,405	31,155,405	31,665,405
Subvencione dhe transfere	867,587,695	753,115,438	764,967,466	759,768,290	766,268,290
Shpenzime kapitale	356,038,519	627,416,519	684,130,060	787,048,963	848,957,256
Rezerva	-	31,453,934	5,800,000	4,800,000	4,800,000
Interesi	-	-	44,272,413	56,383,025	60,755,641
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	2,007,541,238	2,037,576,961	2,205,860,649	2,201,929,543	2,260,417,303
Të hyrat vetanake	51,088,362	88,892,133	97,295,489	102,423,690	106,464,858
Financimi nga të hyrat e AKP-së	31,506,265	22,000,000	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	5,223,310	4,274,917	3,749,888	3,914,363	4,128,423
Financimet nga huamarrjet	83,453,648	262,992,898	175,078,054	256,374,234	276,815,729
Financimi nga huamarrja - 04	36,668,038	67,994,329	34,701,801	9,340,505	1,200,000
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	46,785,610	194,998,569	140,376,253	247,033,729	275,615,729
Grantet nga Donatorët *	1,799,420	1,703,760	1,354,377	15,271	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Buxheti i Nivelit Qendror	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	1,663,125,256	1,868,935,628	1,958,727,041	2,025,328,177	2,083,840,790
Numri i punëtorëve	39,003	41,827	41,796	41,796	41,796
Paga dhe mëditje	385,324,283	361,427,271	374,027,667	375,967,935	377,697,054
Mallra dhe shërbime	192,000,543	253,847,833	251,731,865	230,879,916	240,896,380
Shpenzime komunale	12,067,030	18,296,405	18,542,405	18,655,405	18,665,405
Subvencione dhe transfere	847,751,157	737,172,853	745,042,631	738,268,290	743,268,290
Shpenzime kapitale	225,982,244	480,391,265	519,310,060	600,373,606	637,758,020
Rezerva	-	17,800,000	5,800,000	4,800,000	4,800,000
Interesi			44,272,413	56,383,025	60,755,641
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	1,546,898,579	1,576,157,453	1,725,732,854	1,698,768,722	1,732,184,164
Të hyrat vetanake	11,008,411	10,892,133	9,893,833	9,887,833	9,956,833
Financimi nga të hyrat e AKP-së	31,506,265	22,000,000	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	5,223,310	4,274,917	3,749,888	3,914,363	4,128,423
Financimet nga huamarrjet	68,488,690	255,611,125	175,078,054	256,374,234	276,815,729
Financimi nga huamarrja - 04	31,857,388	67,994,329	34,701,801	9,340,505	1,200,000
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	36,631,302	187,616,796	140,376,253	247,033,729	275,615,729
Grantet nga Donatorët *	1,799,420	1,703,760	1,354,377	15,271	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

Në vijim do të paraqiten secili sector veç e veç.

3.1. QEVERISJA E PËRGJITHSHME PUBLIKE

Synimet kryesore në kuadër të këtij sektori janë qeverisja e mirë, administrata publike profesionale, zhvillimi socio-ekonomik dhe avancimi i proceseve integruese të vendit.

Objektivat kryesorë gjatë periudhës së ardhshme trevjeçare 2022-2024 në kuadër të këtij sektori janë:

- Sigurimi i njohjeve të reja, forcimi i subjektivitetit ndërkombëtar të Republikës së Kosovës dhe zbatimi i kriterëve në procesin e integritetit në BE dhe institucione ndërkombëtare;
- Ruajtja e qëndrueshmërisë makro-fiskale, zhvillimi dhe përsosja e sistemit të vjeljes dhe administrimit të të hyrave tatimore dhe doganore dhe zvogëlimi i ekonomisë joformale;
- Ngritja e nivelit të cilësisë së shërbimeve publike;
- Standardizimi dhe thjeshtëzimi i procedurave administrative dhe thellimi i luftës kundër korrupsionit;

- Avancimi i sistemit të prokurimit elektronik dhe ngritja e cilësisë së menaxhimit të financave publike;
- Ndërlidhja më e mirë e planifikimit të dokumenteve strategjike dhe resurseve;
- Avancimi i sistemit të zhvillimit të politikave;
- Zhvillimi i balancuar dhe rritja e bashkëpunimit ndërkomunal dhe ndërkufitar dhe
- Siguria e ushqimit dhe ruajtja e shëndetit publik.

Organizatat buxhetore të cilat e përbëjnë Sektorin e Qeverisë së Përgjithshme Publike janë: Kuvendi i Republikës së Kosovës, Zyra e Presidentit, Zyra e Kryeministrit, Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve (përfshihen ndarjet buxhetore që kanë të bëjnë me ish MPMS), Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal, Ministria e Zhvillimit Rajonal, Ministria e Punëve të Jashtme dhe Diasporës, Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik, Agjencia Kundër Korrupsionit, Organi Shqyrtues i Prokurimit, Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa, Agjencia për Informim dhe Privatësi, Zyra Kombëtare e Auditimit, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës, Gjykata Kushtetuese e Kosove, si dhe Shpenzimet e Paparashikuara.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Qeveria e Përgjithshme	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuara	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	122,218,109	296,002,475	271,867,077	226,846,481	227,698,565
Nr. i punëtorëve	3,786	4,061	4,061	4,061	4,061
Pagat dhe Mëditjet	44,170,147	61,956,522	45,847,276	46,076,512	46,306,894
Mallrat dhe Shërbimet	28,687,046	59,902,468	57,768,603	43,849,171	44,470,873
Shpenzimet Komunale	1,095,820	2,079,346	2,175,346	2,080,346	2,080,346
Subvencionet dhe Transferet	36,683,045	122,750,000	117,470,400	106,320,000	106,320,000
Shpenzimet Kapitale	11,582,051	44,514,139	42,805,452	23,720,452	23,720,452
Rezerva	-	4,800,000	5,800,000	4,800,000	4,800,000
Burimet e Financimit					
Grantet qeveritare	99,935,808	274,841,789	251,415,991	226,548,595	227,517,879
Të hyrat vetanake	68,850	160,686	180,686	180,686	180,686
Të hyrat nga AKP-ja	703,451	-	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	-	-	-	-	-
Financimet nga huamarrjet	21,510,000	21,000,000	20,270,400	117,200	-
Financimi nga huamarrja - 04	100,000	-	270,400	117,200	-
Financimi nga klauzola e investimeve - 06	21,410,000	21,000,000	20,000,000	-	-
Grantet nga donatorët*	372,668	1,703,760	1,354,377	15,271	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.2. MBROJTJA

Spektori i Mbrojtjes përbëhet nga pjesa e stafit civil të Ministrisë së Mbrojtjes (MM) si dhe personeli ushtarak i Forcës të Sigurisë së Kosovës (FSK). Misioni i këtyre dy institucioneve lidhet me hartimin dhe zbatimin e politikave të përgjithshme shtetërore të mbrojtjes. Kompetencat dhe funksionet e Ministrisë së Mbrojtjes janë të përcaktuara me Kushtetutën dhe ligjet në fuqi. Në vitin 2019 janë miratuar disa ligje esenciale si: Ligji për Ministrinë e Mbrojtjes, Ligji për Forcën e Sigurisë të Kosovës dhe Ligji për shërbim në FSK. Baza ligjore e krijuar garanton zgjerimin e misionit të FSK-së, duke u deleguar detyra dhe përgjegjësi për mbrojtjen e integritetit territorial të Republikës së Kosovës. Plani Gjithëpërfshirës i Tranzicionit (PGJT) parasheh ngritjen e njërive me prioritet dhe zhvillimin e aftësive të nevojshme për përmbushjen e misionit ligjor e kushtetues të FSK-së.

Në dy vitet e para të tranzicionit, prioritetet e përcaktuara me PGJT janë realizuar me sukses, sidomos veprimet administrative. Por, situata e pazakontë me pandeminë COVID-19, ka shkaktuar vonesa procedurale në realizimin e projekteve që ndërlidhet me blerjet ushtarake të planifikuara.

Forca e Sigurisë së Kosovës, në dy vitet e fundit, ka bërë riorganizimin e shtabeve, komandove dhe njërive sipas organogramit të ri. Përtej kësaj, FSK-ja ka vazhduar rritjen e aftësisë ushtarake nëpërmes ndjekjes së trajnimeve dhe shkollimit të personelit të saj. FSK-ja tashmë është e përgatitur dhe po merr pjesë në operacione ndërkombëtare në mbështetje të paqes, si dhe ato humanitare.

Objektivat parësore të Ministrisë së Mbrojtjes dhe FSK-së janë: të zhvilloj, standardizojë dhe modernizojë aftësitë dhe kapacitetet për të siguruar pavarësinë e vendit, mbrojtjen e tërësisë territoriale, ndihmën ndaj popullsisë civile, dhe pjesëmarrjen në operacione ndërkombëtare. Bazuar në planet zhvillimore si: Plan programi i Qeverisë së Republikës së Kosovës; Strategjia e Mbrojtjes, Objektivat Strategjike të Ministrit të Mbrojtjes 2022-2024, Plani Gjithëpërfshirës i Tranzicionit, Planin Afatmesëm 2019-2023, objektivat e Sektorit të Mbrojtjes për vitet 2022-2024 janë:

1. Zhvillimi i politikave dhe planeve të mbrojtjes, aktet ligjore dhe nënligjore;
2. Mirëmbajtja, zhvillimi i aftësive dhe kapaciteteve operacionale (gatishmëria, standardizimi, modernizimi dhe ndërveprueshmëria);
3. Avancimi, zhvillimi dhe menaxhimi i burimeve të mbrojtjes (për nevoja të mbështetjes së objektiveve) dhe
4. Bashkëpunimi ndërinstitucional, vendor dhe ndërkombëtar.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Mbrojtja	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	58,985,257	67,317,674	100,605,450	114,455,388	133,061,802
Numri i punëtorëve	3,455	4,039	4,039	4,039	4,039
Paga dhe mëditje	25,731,853	27,371,977	30,195,564	30,346,542	30,346,542
Mallra dhe shërbime	8,283,323	9,024,993	13,983,886	21,532,000	27,026,000
Shpenzime komunale	700,862	1,030,000	1,130,000	1,138,000	1,148,000
Subvencione dhe transfere			-	0	

Shpenzime kapitale	24,269,219	29,890,704	55,296,000	61,438,846	74,541,260
Rezerva					
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	58,985,257	67,317,674	100,605,450	114,455,388	133,061,802
Të hyrat vetanake					
Të hyrat nga AKP - 24			-		
Të hyrat e dedikuara					
Financimet nga huamarrjet	-	-	-	-	-
Financimi nga huamarrja - 04					
Financimi nga Klauzola e investimeve -06					
Grantet nga Donatorët *					

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.3. RENDI, LIGJI DHE SIGURIA PUBLIKE

Misioni i Sektorit të Ligjit, Rendit dhe Sigurisë Publike është të përgatisë politika publike, akte ligjore dhe standarde të detyrueshme në fushën e drejtësisë në përputhje me Kushtetutën dhe legjislacionin në fuqi si dhe të sigurojë sistem të pavarur, të paanshëm profesional dhe efektiv të sistemit prokurorial dhe gjyqësor. Pjesë e këtij misioni është edhe ndërtimi, ruajtja, ngritja si dhe mbrojtja e sigurisë së jetës dhe lëvizjes së lirë për të gjithë qytetarët e Kosovës si dhe avancimi e modernizimi i administratës publike për t’iu shërbyer me efikasitet, transparence dhe profesionalizëm të gjithë qytetarëve të Republikës së Kosovës.

Ministria e Drejtësisë si bartëse e sektorit të ligjit është zotuar të angazhohet që shteti i Kosovës të jetë shtet i së drejtës dhe sundimit të ligjit. Angazhim të veçantë Ministria e Drejtësisë do të tregojë në drejtim të formimit të një sistemi të qëndrueshëm ligjor i cili do të jetë i drejtë, i shpejtë, efikas, dhe i cili do të forcojë besimin e qytetarëve në institucionet e vendit dhe në sistemin e drejtësisë në përgjithësi. Gjithashtu kjo Ministri do të udhëheq dhe zbatojë reforma në lëminë e sundimit të ligjit, duke zbatuar një varg masash në mënyrë që të ngritet efikasiteti, llogaridhënia dhe gjithëpërfshirja në plotësimin e nevojave dhe prioriteteve të qytetarëve. Ministria është e përkushtuar të përmbush obligimet që rrjedhin nga disa dokumente strategjike dhe të planifikimit, përfshirë: Programin qeveritar, Programin e Kosovës për Reforma në Ekonomi 2021-2023, Programin Kombëtar për Zbatimin e Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit (PKZMSA) dhe Programin legjislativ.

Përveç aktiviteteve të lartpërmendura, në bashkëpunim me institucionet përkatëse të Sektorit të Sundimit të Ligjit dhe partnerët ndërkombëtarë është hyrë në fazën përfundimtare të procesit të Rishikimit Funkcional të Sektorit të Sundimit të Ligjit. Ky proces ka për synim kryesor identifikimin e problemeve kryesore të cilat pengojnë funksionimin e mirëfilltë të sundimit të ligjit dhe rrjedhimisht, adresimin e tyre përmes masave të qarta dhe të mirë-menduara, të cilat do të arrijnë sigurimin e mbarëvajtjes së këtij sektori dhe ngritjen e besimit të qytetarëve në drejtësi. Si pjesë e këtij sektori Këshilli Prokurorial i Kosovës si dhe Këshilli Gjyqësor i Kosovës si institucione kushtetuese dhe të

pavarura në ushtrimin e funksioneve të veta sigurojnë që prokurorët dhe gjyqtarët të veprojnë në mënyrë të pavarur, profesionale dhe të paanshme gjatë kryerjes së të gjitha funksioneve.

Sektori i Sigurisë Publike ka implementuar me sukses politikat e saja në drejtim të përmbushjes së objektivave. Lufta kundër krimit të organizuar, korrupsionit dhe terrorizmit, mbrojtja e sigurisë publike, ngritja e sigurisë së dokumenteve dhe përmirësimi i shërbimeve ndaj qytetarëve kanë qenë ndër prioritetet kryesore të Ministrisë së Punëve të Brendshme (MPB). Kjo ministri është duke vazhduar aktivitetet dhe përpjekjet për anëtarësim në Organizatën Ndërkombëtare të Policisë Kriminale INTERPOL si dhe nënshkrimin e marrëveshjes së bashkëpunimit me Agjencinë e Bashkimit Evropian për Bashkëpunimin në Zbatimin e Ligjit EUROPOL. Në fushën e luftës kundër terrorizmit, krimit të organizuar dhe korrupsionit ministria ka zbatuar politikat e saj. Me qëllim të fuqizimit të masave parandaluese të ekstremizmit të dhunshëm si dhe deradikalizimit dhe riintegritit të personave të kthyer nga zonat e konfliktit, Divizioni për Parandalim dhe Riintegrim të personave të radikalizuar brenda Ministrisë së Punëve të Brendshme ka përgatitur dhe ofruar pakot standarde të shërbimeve për personat e kthyer nga zonat e konfliktit.

Objektivat kryesorë strategjik në kuadër të sektorit të rendit, ligjit dhe sigurisë publike janë:

1. Rishikimi Funksional i Sektorit të Sundimit të Ligjit;
2. Vetingu në sistemin e drejtësisë;
3. Luftimi i krimit të organizuar dhe korrupsionit;
4. Adresimi i krimeve kundër njerëzimit dhe vlerave të mbrojtura me të drejtën ndërkombëtare;
5. Parandalimi dhe luftimi i dhunës në familje, dhunës ndaj grave dhe dhunës në baza gjinore;
6. Ruajtja e sigurisë publike dhe përmirësimi i shërbimeve për qytetarët;
7. Përmirësimi i infrastrukturës kapitale të agjencive të MPB-ës dhe ngritja e nivelit të cilësisë së shërbimeve publike;
8. Fuqizimi i kapaciteteve institucionale dhe profesionale me qëllim të ngritjes së efikasitetit dhe efektivitetit të administrimit të sistemit gjyqësor dhe prokurorial, si dhe përmirësimit të integritetit, llogaridhënies dhe transparencës;
9. Sigurimi i hetimit dhe ndjekjes së kryesve të veprave penale me profesionalizëm, efikasitet dhe standarde të larta profesionale dhe etike duke respektuar liritë dhe të drejtat e njeriut;
10. Zbatimi i Strategjisë shtetërore për lëndët e vjetra dhe zgjidhja me kohë e të gjitha lëndëve të evidentuara nëpër gjykata;
11. Krijimi dhe përmirësimi i infrastrukturës së prokurorive dhe gjykatave me qëllim të plotësimit të nevojave që dalin nga reforma gjyqësore.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Rendi, Ligji dhe Siguria Publike	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	221,652,196	234,949,197	243,366,401	247,700,694	249,910,867
Numri i punëtorëve	15,622	16,351	16,351	16,351	16,351
Paga dhe mëditje	158,977,120	131,734,296	149,465,416	150,212,743	150,963,807
Mallra dhe shërbime	36,010,191	42,498,732	40,867,316	41,484,282	42,943,391
Shpenzime komunale	4,831,022	6,635,803	6,735,799	6,735,799	6,735,799
Subvencione dhe transfere	2,084,468	20,369,363	10,069,367	10,069,367	10,069,367

Shpenzime kapitale	19,749,395	33,711,003	36,228,503	39,198,503	39,198,503
Rezerva	-	-	-	-	-
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	219,497,303	232,286,610	240,703,814	245,038,107	247,248,280
Të hyrat vetanake	2,154,893	2,662,587	2,662,587	2,662,587	2,662,587
Të hyrat nga AKP	-	-	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	-	-	-	-	-
Financimet nga huamarrjet	-	-	-	-	-
Financimi nga huamarrja - 04	-	-	-	-	-
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	-	-	-	-	-
Grantet nga Donatorët *	-				

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.4. ÇËSHTJET EKONOMIKE

Në kuadër të këtij sektori synohet që me hartimin dhe zbatimin e politikave në infrastrukturë, energji, miniera, Teknologji të Informacionit dhe Komunikim (TIK), bujqësi, inovacion, tregti, industri dhe ndërmarrësi, të sigurohet zhvillim i qëndrueshëm socio-ekonomik. Objektivat kryesorë në kuadër të sektorit për periudhën e ardhme trevjeçare janë:

- Krijimi i një klime të favorshme për investime private për të siguruar revitalizim ekonomik dhe industrial, inkurajim i investimeve dhe eksportit përmes masave stimuluese dhe politikave për përkrahjen e prodhuesve vendor si dhe investimi në mbrojtjen e pronësisë industriale;
- Sigurimi i lëvizjes së lirë të mallrave përmes përmirësimit të infrastrukturës së cilësisë, mbikëqyrjes së tregut, ngritjes së vetëdijes dhe mbrojtjes së konsumatorit dhe përmirësimit të inspektimit të tregut;
- Sigurimi i furnizimit të qëndrueshëm me energji, diversifikimi i burimeve energjetike, rritja e eficiencës së energjisë, shfrytëzimi maksimal i burimeve të ripërtëritshme të energjisë si dhe krijimi i politikave për zhvillim të qëndrueshëm të sektorit mineral;
- Zhvillimi i infrastrukturës brezgjere dhe kapitalit njerëzor në mënyrë që TIK dhe inovacioni të jenë nxitësit kryesorë të rritjes ekonomike dhe punësimit;
- Hartimi i politikave dhe kornizës logjore për Ndërmarrjet Publike, me qëllim rritjen e vlerës, reformimin, strukturimin dhe ngritjen e nivelit të shërbimeve publike për qytetarët;
- Ndërtimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës rrugore dhe zhvillimi i infrastrukturës hekurudhore;
- Ngritja e nivelit të sigurisë në komunikacion;
- Normalizimi i hapësirës së plotë ajrore të Kosovës;

- Rritja e produktivitetit bujqësor, rritja e aftësisë konkurruese në bujqësi si dhe rritja e potencialit prodhues të fermave;
- Përmirësimi dhe zhvillimi i qëndrueshëm i pyjeve dhe funksioneve të tyre;
- Krijimi i politikave dhe kushteve për zhvillim të qëndrueshëm të inovacionit dhe ndërmarrësisë;
- Përmirësimi i kushteve të punës dhe zvogëlimi i punësimit joformal përmes fuqizimit të mekanizmave të mbikëqyrjes dhe forcimit të dialogut social.

Organizatat buxhetore që bëjnë pjesë në sektorin për çështje ekonomike janë: Ministria e Industrisë Ndërmarrësisë dhe Tregtisë, Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, Ministria e Ekonomisë, Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural, Zyra Rregullative e Energjisë, Autoriteti Rregullativ për Komunikime Elektronike dhe Postare, Autoriteti Kosovar i Konkurrencës, Autoriteti Rregullativ i Hekurudhave, Autoriteti i Aviacionit Civil, Agjensioni për Shërbimet e Navigacionit Ajror, Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale dhe Agjencia Kosovare e Privatizimit.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Çështjet Ekonomike	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	361,972,621	359,336,026	323,322,558	430,420,121	420,287,573
Numri i punëtorëve	1,731	1,922	1,922	1,922	1,922
Paga dhe mëditje	18,416,725	19,565,943	19,368,043	19,473,517	19,571,897
Mallra dhe shërbime	28,098,691	25,748,516	27,012,514	30,590,738	32,392,738
Shpenzime komunale	432,801	875,938	1,009,068	1,009,068	1,009,068
Subvencione dhe transfere	223,804,111	66,222,043	69,683,647	68,559,706	68,559,706
Shpenzime kapitale	91,220,294	246,923,586	206,249,287	310,787,092	298,754,164
Rezerva	-	-	-	-	-
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	314,704,194	193,095,073	192,306,875	219,428,964	224,838,589
Të hyrat vetanake	142,356	183,155	183,155	183,155	183,155
Të hyrat nga AKP - 24	18,155,929	12,000,000	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	5,223,310	4,274,917	3,749,888	3,914,363	4,128,423
Financimet nga huamarrjet	23,746,833	149,782,881	127,082,641	206,893,639	191,137,406
Financimi nga huamarrja - 04	17,245,574	23,095,235	28,978,783	9,223,305	1,200,000
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	6,501,259	126,687,646	98,103,858	197,670,334	189,937,406
Grantet nga Donatorët *	-	-	-	-	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.5. MJEDISI

Në kuadër të këtij sektori synohet zhvillimi i balancuar dhe i qëndrueshëm duke siguruar mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e planifikimit të mirëfilltë hapësinor përmes monitorimit, informimit dhe raportimit mjedisor. Kosova ballafaqohet me problemet e menaxhimit të ujit, të mbeturinave, ndotjes së ajrit dhe tokës. Problemet tjera të mjedisit shkaktohen nga zhvillimet e paplanifikuara hapësinore dhe ndërtimet pa leje të cilat dëmtojnë hapësirën dhe ulin mundësitë për zhvillimin e ardhshëm të vendit. Përderisa gjatë periudhës së fundit, janë bërë përpjekje që sado pak të adresohen sfidat që lidhen me këto probleme, akoma mbetet shumë për t'u bërë. Për sa i përket periudhës së ardhshme, Qeveria synon të ndërmarr veprime konkrete për përmirësimin e gjendjes aktuale. Objektivat kryesorë të sektorit të mjedisit janë:

- Kompletimi i infrastrukturës ligjore në fushën e mjedisit dhe harmonizimi i tyre me legjislacionin e BE-së dhe zbatimin e saj;
- Përmirësimi i gjendjes së mjedisit dhe monitorimi i gjendjes së tij;
- Krijimi i sistemit administrativ efikas për planifikim hapësinor, ndërtim, banim, eficiencë të energjisë në ndërtesa dhe kadastër;
- Administrimi dhe menaxhimi më i mirë i resurseve ujore dhe rehabilitimi i shtretërve të lumenjve dhe menaxhimi i mbeturinave;
- Fuqizimi i inspektoriatit mjedisor, ujërave, natyrës, planifikimit hapësinor, banimit dhe ndërtimit;
- Avancimi i politikave tarifore, ngritja e standardeve të shërbimit të ujit dhe zvogëlimi i humbjeve të ujit.

Objektivat e listuara më lart do të arrihen duke u fokusuar në implementimin e veprimeve konkrete të fushës, si për shembull fillimisht kompletimi dhe zbatimi i legjislacionit primar e sekondar, parandalimi dhe zvogëlimi i ndotjes së mjedisit dhe qasjes së integruar për kontrollin e ndotjes dhe monitorimin e zbatimit të lejeve mjedisore, përmirësimi i monitorimit dhe raportimit për cilësinë e ajrit, etj.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Mjedisi	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	32,344,562	34,184,144	109,000,871	84,969,510	93,298,223
Numri i punëtorëve	321	329	329	329	329
Paga dhe mëditje	2,130,528	2,222,843	2,284,143	2,357,060	2,368,845
Mallra dhe shërbime	2,334,231	2,133,957	2,864,592	2,112,419	2,114,419
Shpenzime komunale	54,829	80,933	97,803	97,803	97,803
Subvencione dhe transfere	-	400,000	200,000	200,000	200,000
Shpenzime kapitale	27,824,974	29,346,411	103,554,333	80,202,228	88,517,156
Rezerva	-	-	-	-	-
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	32,220,279	19,354,144	88,728,476	45,606,115	45,619,900

Të hyrat vetanake	-	-	-	-	-
Financimi nga të hyrat e AKP-së	-	-	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	-	-	-	-	-
Financimet nga huamarrjet	124,283	14,830,000	20,272,395	39,363,395	47,678,323
Financimi nga huamarrja - 04	124,283	400,000	-	-	-
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	-	14,430,000	20,272,395	39,363,395	47,678,323
Grantet nga Donatorët *	-	-	-	-	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.6. ÇËSHTJET E BANIMIT DHE KOMUNITETIT

Në kuadër të këtij sektori synohet krijimi i kushteve për kthim të qëndrueshëm të zhvendosurve, mbrojtja, integrimi dhe zhvillimi i komuniteteve që jetojnë në Kosovë, si dhe të pranoj, krahasoj të zgjidh dallimet dhe mos pajtueshmëritë në mes të dokumenteve kadastrale origjinale të para qershorit të vitit 1999 të cilat janë marrë nga autoritetet serbe, dhe të dokumenteve kadastrale aktuale në Republikën e Kosovës.

Për sa i përket këtij sektori, objektivat kryesorë për periudhën e ardhshme trevjeçare janë:

- Kthimi, riintegrimi në Kosovë dhe ndërtimi i infrastrukturës së nevojshme për funksionimin normal të të kthyerve;
- Stabilizimi i komuniteteve dhe mbyllja e qendrave kolektive në Kosovë;
- Pranimi, krahasimi dhe zgjidhja e dallimeve në mes të dokumenteve kadastrale të marra nga autoritetet e Serbisë dhe dokumenteve aktuale kadastrale në Kosovë për pronën private, komerciale dhe bashkësive fetare;
- Zbatimin e vendimeve të Komisionit të Kërkesave Pronësore të Kosovës dhe vendimeve të Gjykatës Supreme, rrënimin e strukturave të paligjshme në pronat private dhe administrimin e skemës së qirasë;
- Adresimi i informalitetit, përkatësisht njohja dhe formalizmi i të drejtave pronësore të pakontestuar dhe legjitime të bartura në mënyrë joformale para 24 mars 1999.

Këto objektiva do të arrihen përmes ndërmarrjes së veprimeve konkrete: ndërtimin e shtëpive për të kthyerit, ndërtimin e ndërtesave banesore kolektive, ndërtimin e shkollave dhe qendrave shëndetësore, ndërtimin e rrugëve dhe sistemeve të ujitjes e kanalizimit, etj. Organizatat buxhetore që e përbëjnë sektorin për çështjet e banimit dhe komuniteteve janë: Ministria për Komunitete dhe Kthim si dhe Agjencia Kosovare për Krahasim dhe Verifikim të Pronave.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Çështjet e Banimit dhe Komunitetit	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	6,021,030	7,775,483	6,951,227	6,967,708	6,824,408
Numri i punëtorëve	300	321	321	321	321
Paga dhe mëditje	1,843,621	2,106,875	1,999,597	2,009,595	2,019,643
Mallra dhe shërbime	988,936	981,585	1,114,607	1,121,090	967,742
Shpenzime komunale	45,314	105,523	105,523	105,523	105,523
Subvencione dhe transfere	288,399	300,000	300,000	300,000	300,000
Shpenzimet kapitale	2,854,760	4,281,500	3,431,500	3,431,500	3,431,500
Rezerva	-	-	-	-	-
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	5,066,393	6,775,483	6,951,227	6,967,708	6,824,408
Të hyrat vetanake	-	-	-	-	-
Financimi nga të hyrat e AKP-së	954,637	1,000,000	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	-	-	-	-	-
Financimet nga huamarrjet	-	-	-	-	-
Financimi nga huamarrja - 04	-	-	-	-	-
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	-	-	-	-	-
Grantet nga Donatorët *	-	-	-	-	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.7. SHËNDETËSIA

Në kuadër të këtij sektori synohet ruajtja e shëndetit, promovimi i mënyrave të shëndetshme të jetesës dhe ofrimi i shërbimeve cilësore të sigurta, me qasje të lehtë, të barabartë, pa rrezik financiar dhe kosto-efektive.

Sektori i Shëndetësisë në vitin 2020 është fokusuar tërësisht në menaxhimin e pandemisë me qëllim të ruajtjes së shëndetit të qytetarëve të Republikës së Kosovë, fuqizimin e kapaciteteve diagnostikuese me theks në fuqizimin e kapaciteteve të laboratorëve mikrobiologjike për testim të RT PCR si dhe kapaciteteve për ofrimin e shërbimeve cilësore shëndetësore.

Me qëllim të ngritjes së cilësisë së shërbimeve shëndetësore si dhe trajtimit të bazuar në dëshmi, në trajtim të pacientëve me COVID-19, janë aprovuar 18 udhërrëfyes klinik si dhe udhëzues tjerë për të shërbyer në trajtim të pacientëve.

Në vitin 2018-2020 është filluar me shtrirjen e sistemit bazik të informimit shëndetësor në kujdesin parësor shëndetësor. Deri më tani sistemi bazik i informimit shëndetësor është shtrirë në 29 komuna

dhe në 14 ambulanca specialistike. Paralelisht me këtë zhvillim është arritur edhe shtrirja e harduerit i cili është përfunduar në institucionet e kujdesit parësor shëndetësor, spitalet rajonale dhe Qendrën Klinike Universitare të Kosovës. Në Shërbimin Spitalor Klinik Universitar të Kosovës gjatë vitit 2020, edhe përkundër situatës së pandemisë, janë ofruar numer i konsiderueshem i shërbimeve shëndetësore.

Katër prioritetet /objektivat strategjikë në këtë sektor janë:

- Mbrojtja e shëndetit dhe përmirësimi i cilësisë së shërbimeve të ofruara shëndetësore;
- Riorganizimi i sektorit shëndetësor dhe
- Sigurimi i financimit të qëndrueshëm shëndetësor.

Për arritjen e këtyre objektivave, do të ndërmerren veprime të tilla si ofrimi dhe përmirësimi i shërbimeve shëndetësore të arritshme dhe të barabarta, zbatimi i planit të veprimit për edukim dhe promovim shëndetësor, shëndeti i nënës e fëmijës, shëndeti riprodhues, zbatimi i vlerësimit të ndikimit të mjedisit në shëndet, funksionalizimi i plotë i Fondit të Sigurimeve Shëndetësore, zbatimi i Pakos themelore të shërbimeve shëndetësore dhe kontraktimi, zhvillimi dhe funksionalizimi i Sistemit të Integruar Informativ Shëndetësor. Organizatat Buxhetore të cilat e përbëjnë këtë sektor janë: Ministria e Shëndetësisë, Shërbimi Spitalor Klinik Universitar i Kosovës dhe Fondi i Sigurimeve Shëndetësore.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Shëndetësia	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	185,927,887	209,319,844	190,885,842	181,289,861	210,000,879
Numri i punëtorëve	8,236	8,781	8,771	8,771	8,771
Paga dhe mëditje	84,843,712	64,420,537	72,414,131	72,776,202	73,140,083
Mallra dhe shërbime	66,981,669	90,359,888	84,714,442	65,756,390	66,103,527
Shpenzime komunale	2,959,478	3,833,964	3,833,964	3,833,964	3,833,964
Subvencione dhe transfere	9,731,432	8,813,805	8,813,805	8,813,805	8,813,805
Shpenzime kapitale	21,411,597	41,891,650	21,109,500	30,109,500	58,109,500
Rezerva	-	-	-	-	-
Burimet e financimit	-	-	-	-	-
Garantet qeveritare	157,849,756	139,842,900	183,433,224	171,289,861	172,000,879
Të hyrat vetanake	1,668,729	-	-	-	-
Të hyrat nga AKP - 24	4,373,532	-	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	-	-	-	-	-
Financimet nga huamarrjet	22,035,871	69,476,944	7,452,618	10,000,000	38,000,000
Financimi nga huamarrja - 04	13,315,828	43,977,794	5,452,618	-	-
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	8,720,043	25,499,150	2,000,000	10,000,000	38,000,000
Grantet nga Donatorët *	1,426,752	-	-	-	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.8. REKREACIONI, KULTURA DHE RELIGJIONI

Në kuadër të këtij sektori synohet krijimi dhe zhvillimi i politikave, ambientit dhe mekanizmave të përshtatshëm për promovimin dhe rritjen e aktiviteteve sportive, kulturore dhe rinore, evidencimin, vlerësimin e mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, promovimin dhe mbrojtjen e të drejtës së autorit dhe të drejtave të përafërta si dhe rregullimin, menaxhimin dhe mbikëqyrjen e spektrit të frekuencave të transmetimit.

Gjatë vitit 2020 edhe përkundër masave të pandemisë ka vazhduar përfshirja e Kosovës në shume programe ndërkombëtare të rëndësishme. Po ashtu e arritur është pjesëmarrja e Kosovës për herë të dytë në Lojërat Olimpike në TOKIO 2020 dhe shume medalje të arta, argjendta dhe të bronzta duke u vlerësuar sporti i karatesë si storie e suksesit në botë, si dhe arritja e normave për pjesëmarrjen në Lojërat Olimpike dimërore „Pekin 2022”.

Objektivat kryesorë të Sektorit Rekreativ, Kultura dhe Religjioni janë:

- Mbështetja e kulturës së pavarur, përkrahja e veprimtarisë botuese si dhe avancimi i diplomacisë kulturore;
- Avancimi i sistemit ligjor dhe institucional i mbrojtjes në përputhje me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, ligjet tjera relevante si dhe angazhimet karshi Prioriteteve të Partneritetit Evropian dhe anëtarësimit në UNESCO;
- Ruajtja dhe menaxhimi efektiv i aseteve të trashëgimisë kulturore si parakusht për zhvillim të qëndrueshëm;
- Edukimi, promovimi dhe ndërgjegjësimi qytetar, studimi dhe interpretimi objektiv dhe inkluziv i vlerave socio-kulturore dhe ekonomike, rritja e numrit të botimeve, guidave, medimeve virtuale e digjitale për promovimin e trashëgimisë kulturore;
- Krijimi, pasqyrimi, mbrojtja, klasifikimi, përpunimi, shfrytëzimi dhe ruajtja e dokumentacionit arkivor me vlerë historike e shkencore;
- Projektimi, ndërtimi dhe mirëmbajtja e komplekseve memoriale;
- Aktivizimi dhe mobilizimi i të rinjve për pjesëmarrje e përfaqësim aktiv, përgatitja e të rinjve për treg të punës dhe ofrimi i një mjedisi të shëndoshë dhe të sigurtë për të rinjtë;
- Mbështetja financiare e federatave sportive, zhvillimi i sportit cilësor për të gjithë dhe ngritja e infrastrukturës sportive sipas standardeve ndërkombëtare dhe
- Rregullimi, menaxhimi dhe mbikëqyrja e spektrit të frekuencave të transmetimit dhe digjitalizimit të RTK-së, dhe implementimi i transmetimit tokësor televiziv digjital.

Organizatat buxhetore që përbëjnë sektorin e rekreacionit, kulturës dhe religjionit janë: Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit, Këshilli i Kosovës për Trashëgimi Kulturor, Agjencioni për Menaxhimin e Komplekseve Memoriale, Komisioni i Pavarur i Mediave dhe Radio-Televizioni i Kosovës.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Rekreacioni, Kultura dhe Religjioni	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	39,339,577	51,132,476	49,818,479	51,923,762	52,033,208
Numri i punëtorëve	817	855	855	855	855
Paga dhe mëditje	5,632,588	5,754,126	6,074,555	6,104,928	6,135,453
Mallra dhe shërbime	2,323,794	2,623,342	2,978,916	3,053,826	3,132,747
Shpenzime komunale	307,031	498,454	498,458	498,458	498,458
Subvencione dhe transfere	22,350,597	20,916,554	17,526,550	17,526,550	17,526,550

Shpenzimet kapitale	8,725,567	21,340,000	22,740,000	24,740,000	24,740,000
Rezerva	-	-	-	-	-
Burimet e financimit					
Grantet qeveritare	37,332,813	47,077,086	49,781,389	51,892,672	51,933,118
Të hyrat vetanake	17,873	55,390	37,090	31,090	100,090
Të hyrat nga AKP-ja	1,988,892	4,000,000	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	-	-	-	-	-
Financimet nga huamarrjet	-	-	-	-	-
Financimi nga huamarrja - 04	-	-	-	-	-
Financimi nga klauzola e investimeve - 06	-	-	-	-	-
Grantet nga donatorët*	-	-	-	-	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.9 ARSIMI

Ky sektor ka synim zhvillimin e një shoqërie të bazuar në dije dhe shkathtësi konkurruese, e integruar në rrjedhat evropiane, me mundësi të barabarta për avancimin e secilit individ që të përgatiten e të kontribuojnë në zhvillimin e qëndrueshëm shoqëror, ekonomik dhe politik në vend.

Sektori i arsimit ka përgjegjësi shtetërore dhe qytetare në edukimin e mirëfilltë për t'i përgatitur si qytetarë të denjë dhe të dobishëm për vendin.

Ky sektor në vitin 2020 është ballafaquar me vështirësi të shumta, gjendja e pandemisë ndërroi rrjedhën normale në realizimin e aktiviteteve. Gjatë kësaj periudhe i tërë fokusi ka qenë në ofrimin e mësimin në distancë. Megjithatë, me përkushtimin e të gjithë akterëve të përfshirë dhe me ndihmën e partnerëve zhvillimorë dhe donatorëve, është arritur të menaxhohet situata e shkaktuar nga pandemia COVID-19 dhe të shënohen të arritura në të gjitha segmentet e arsimit.

Ky sektor është duke kaluar nëpër një proces reformues që ka për objektiv rritjen e pjesëmarrjes dhe përmirësimin e cilësisë së arsimit. Është punuar në hartim të legjislacionit dhe janë miratuar akte të shumta ligjore e nënligjore, është mbështetur implementimi i Platformës online për nivel të edukimi, janë siguruar pajisjet e teknologjisë, janë ndërtuar, renovuar shumë objekte arsimore dhe janë themeluar institucione të shumta të reja. Është punuar në përmirësimin e kurrikulave dhe në hartimin e sigurimin e teksteve të reja shkollore, të cilat duhet të mbështeten nga praktika të reja të mësimdhënies e të mësimnxënies. Gjithashtu synohet mbështetja e kërkimeve shkencore dhe pjesëmarrja në të gjitha aktivitetet e arsimit në nivel kombëtar, rajonal dhe ndërkombëtar, për të arritur standardet evropiane. Qasja në përfitim të dijes, hulumtimeve shkencore, inovacionit dhe të përfitimit të shkathtësive, që janë në funksion zhvillimit të përsheptuar të shoqërisë sonë dhe aftësive konkurruese brenda dhe jashtë Kosovës në përputhje me standardet ndërkombëtare.

Objektivat kryesore për të përmbushur qëllimet e sektorit të arsimit janë:

- Rritja e përfshirjes dhe parandalimi i braktisjes në arsimin parauniversitar;
- Menaxhimi cilësor dhe efikas i sistemit të arsimit, i bazuar në transparencë dhe në llogaridhënie;

- Zhvillimi i një sistemi funksional për sigurimin e cilësisë, në përputhje me standardet ndërkombëtare;
- Ngritja e cilësisë së mësimdhënies përmes sistemit të qëndrueshëm për përgatitjen dhe zhvillimin profesional të mësimdhënësve;
- Avancimi i të nxëniet përmes mësimdhënies cilësore, duke zbatuar kurrikulën e bazuar në kompetenca dhe duke shfrytëzuar resurse mësimore të cilësisë së lartë;
- Arsimit dhe aftësimi profesional në përputhje me kërkesat e tregut të punës në vend dhe më gjerë dhe
- Ngritja e cilësisë dhe konkurrueshmërisë së arsimit të lartë përmes nxitjes së përsosmërisë në mësimdhënie, kërkimit shkencor, inovacionit dhe ndërkombëtarizimit.

Objektivi i parë ka të bëjë me rritjen e përfshirjes dhe edukimit cilësor në fëmijërinë e hershme, rritjen e përfshirjes së fëmijëve me nevojë të veçanta në arsim cilësor parauniversitar, rritjen e përfshirjes së fëmijëve të komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptian në arsimin parauniversitar, përfshirja e fëmijëve të riadhesuar, zvogëlim të braktisjes dhe mosregjistrimit dhe përkrahja e fëmijëve me inteligjencë të lartë.

Objektivi i dytë ka të bëjë me ngritjen e kapaciteteve menaxhuese në nivelin qendror, komunal dhe në shkollë, profesionalizim të pozitës së stafit udhëheqës të institucioneve edukative-arsimore, zbatimin e një formule të financimit që merr parasysh specifikat e niveleve dhe tipeve të shkollave, avancimi i sistemit të menaxhimit të informatave në arsim, rishikimi dhe plotësimi i legjislacionit dhe krijimi i mjedisit të përshtatshëm dhe të sigurt për procesin edukativ dhe arsimor.

Objektivi i tretë ka të bëjë me ngritjen e kapaciteteve për sigurimin e cilësisë në të gjitha nivelet, ndërtimi i mekanizmave efektivë për sigurimin e cilësisë, avancimi i planifikimit zhvillimor në nivel shkollë dhe komune, ngritja e vetëdijes së palëve të interesuara për sigurimin e cilësisë, rritja e besueshmërisë së rezultateve të testeve kombëtare dhe shfrytëzimi i tyre për politikëbërje, krahas rezultateve të testeve ndërkombëtare.

Objektivi i katërt ka të bëjë me zhvillimin profesional të vazhdueshëm të mësimdhënësve (ZHPM), vlerësimin e performancës së mësimdhënësve, zbatimin e sistemit të licencimit, harmonizim ligjor të dokumenteve për ZHPM për fazën "para shërbimit" dhe "në shërbim" dhe sigurimi i sistemit për financim të qëndrueshëm të zhvillimit profesional të mësimdhënësve.

Objektivi i pestë ka të bëjë me zbatimin e kurrikulës së re në të gjitha shkollat, hartim të teksteve të reja shkollore në harmoni me kurrikulën dhe planprogramet mësimore, hartim/sigurim të materialeve mësimore elektronike në mbështetje të zbatimit të kurrikulës së re dhe pajisja e shkollave me mjete të TIK-ut dhe mjete të tjera të konkretizimit.

Objektivi i gjashtë ka të bëjë me përshtatjen e programeve të Arsimit dhe Aftësimi Profesional (AAP) me kërkesat e tregut të punës, sigurimin e materialeve mësimore për AAP, punën praktike dhe praktikën profesionale, sigurimin e qëndrueshmërisë së qendrave të kompetencës dhe zhvillimin e mëtejshëm të tyre, këshillimin dhe orientimin në karrierë, funksionalizimin dhe fuqizimin e mekanizmave për rregullimin e sistemit të arsimit.

Objektivi i shtatë ka të bëjë me ngritjen e standardeve të cilësisë në Institucionet e Arsimit të Lartë (IAL), përshtatjen e programeve të studimit me kërkesat e tregut të punës, nxitjen e punës kërkimore-shkencore dhe inovacionit në IAL, harmonizimin dhe kompletimin e kornizës ligjore në arsimin e lartë, financimin e IAL në bazë të performancës, nxitjen e bashkëpunimit

ndërkombëtar në fushën e arsimit të lartë dhe kërkimeve shkencore.

Për arritjen e objektivave më lart, institucionet qeveritare do të ndërmarrin hapa konkret, ashtu siç parashihet me strategjitë sektoriale si dhe me dokumente tjera strategjike, duke përfshirë edhe planet e veprimit të tyre. Organizatat buxhetore që e përbëjnë sektorin e arsimit janë: Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë, Universiteti i Prishtinës, Akademia e Shkencave dhe e Arteve të Kosovës dhe Akademia e Drejtësisë.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Arsimi	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	79,444,690	97,166,016	96,400,504	99,449,852	99,872,576
Numri i punëtorëve	3,987	4,349	4,349	4,349	4,349
Paga dhe mëditje	38,488,604	41,172,391	41,349,572	41,556,320	41,764,101
Mallra dhe shërbime	17,074,853	18,950,306	19,087,400	19,880,000	20,094,943
Shpenzime komunale	1,434,680	2,786,959	2,586,959	2,786,959	2,786,959
Subvencione dhe transfere	4,922,515	8,201,088	8,701,088	9,201,088	9,201,088
Shpenzime kapitale	17,524,038	26,055,272	24,675,485	26,025,485	26,025,485
Rezerva	-	-	-	-	-
Burimet e financimit					
Garantet qeveritare	67,042,087	84,814,401	89,570,189	92,619,537	93,042,261
Të hyrat vetanake	6,001,075	6,830,315	6,830,315	6,830,315	6,830,315
Të hyrat nga AKP - 24	5,329,825	5,000,000	-	-	-
Të hyrat e dedikuara	-	-	-	-	-
Financimet nga huamarrjet	1,071,703	521,300	-	-	-
Financimi nga huamarrja - 04	1,071,703	521,300	-	-	-
Financimi nga Klauzola e investimeve -06	-	-	-	-	-
Grantet nga Donatorët *	-	-	-	-	-

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

3.10. MBROJTJA SOCIALE

Në kuadër të këtij sektori synohet zhvillimi, zbatimi, koordinimi i politikave, ligjeve e instrumenteve tjera në reformimin e politikave aktuale për të siguruar mbrojtje sociale dhe pensionale, shkathtësi dhe mundësi pune për çdo qytetarë, të çdo kategorie shoqërore dhe moshe, ku përparësi gjithmonë do të kenë grupet më të cënueshme të shoqërisë. Në vitin 2020 si rezultat i pandemisë Covid 19 Qeveria e Kosovës ka zbatuar disa masa nga Pako Emergjente Fiskale dhe Pako e Rimëkëmbjes, të cilat kanë pasur për qëllim mbështetjen e familjeve pa të ardhura si dhe janë aplikuar pagesa të dyfishta për përfituesit e Skemës së Ndihmës Sociale.

Objektivat kryesorë për periudhën e ardhshme trevjeçare janë:

- Rritja e mirëqenies sociale përmes rristurimit, zgjerimit në ngritjen e cilësisë së mbrojtjes dhe shërbimeve sociale e familjare, me fokus të veçantë në grupet në nevojë dhe barazinë gjinore;
- Ulja e inaktivitetit, rritja e punësimit, zhvillimi i shkathtësive në përputhje me kërkesat e tregut të punës dhe administrimi më i mirë i tregut të punës;
- Përmirësimi i kushteve të punës dhe zvogëlimi i punësimit informal përmes fuqizimit të mekanizmave të mbikëqyrjes dhe forcimit të dialogut social;
- Zhvillimin e sistemit të qëndrueshëm pensional në ngritjen e kapaciteteve institucionale për realizimin e rishikimit, harmonizimit dhe zbatimin e plotë të kornizës ligjore për drejtën në pensione dhe shërbime më të mira;
- Zhvillimi dhe avancimi i Sistemit të Integruar Informativ për të gjitha skemat sociale, pensione dhe beneficioneve.

Sektorin e Mbrojtjes Sociale e përben pjesa e Punës dhe Transfereve në kuadër të Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve.

Trendet e financimit 2020 -2021 dhe vlerësimet 2022 -2024

Mbrojtja Sociale	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022 Vlerësuar	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	555,219,326	511,752,293	522,236,219	524,921,776	530,097,049
Numri i punëtorëve	748	819	798	798	798
Paga dhe mëditje	5,089,385	5,121,761	5,029,370	5,054,517	5,079,790
Mallra dhe shërbime	1,217,809	1,624,046	1,339,590	1,500,000	1,650,000
Shpenzime komunale	205,193	369,485	369,485	369,485	369,485
Subvencione dhe transfere	547,886,590	489,200,000	512,277,774	517,277,774	522,277,774
Shpenzimet kapitale	820,349	2,437,000	3,220,000	720,000	720,000
Rezerva		13,000,000			
Burimet e financimit					
Grantet qeveritare	555,219,326	511,752,293	522,236,219	524,921,776	530,097,049
Të hyrat vetanake					
Të hyrat e dedikuara					
Të hyrat nga AKP-ja					
Financimet nga huamarrjet	-	-	-	-	-
Financimi nga huamarrja - 04					
Financimi nga klauzola e investimeve - 06					
Grantet nga donatorët*					

* Grantet nga donatorët nuk janë pjesë e totalit të shpenzimeve sipas burimit të financimit

Në vijim janë paraqitur kufijt buxhetor për vitet 2022-2024 në nivel të organizatave buxhetore në nivel qendror.

Shtojca 1. Shtojca , Vlersimet ne KASH per vitet 2022-2024 .

Kodi org.	Ministritë/Institucionet	Vlerësimet për vitin 2022								Vlerësimet për vitin 2023			Vlerësimet për vitin 2024		
		Numri Aprovuar	Paga dhe Mëditje	Mallra dhe Shërbime	Shpenzimet Komunale	Subvencione dhe Transfere	Shpenzimet Kapitale	Rezerva	Total 2022	Shpenzime Operative	Shpenzime Kapitale	Total 2023	Shpenzime Operative	Shpenzime Kapitale	Total 2024
101	Kuvendi i Kosovës	415	7,207,105	1,823,000	200,000	70,000	200,000		9,500,105	9,336,141	200,000	9,536,141	9,372,356	200,000	9,572,356
102	Zyra e Presidentit	83	1,110,589	2,096,421	6,700	270,000	15,000	-	3,498,710	3,489,263	15,000	3,504,263	3,494,844	15,000	3,509,844
104	Zyra e Kryeministrit	524	3,904,536	5,501,886	141,373	2,890,000	424,000	-	12,861,795	11,476,973	424,000	11,900,973	11,546,593	424,000	11,970,593
201	Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve	2,737	22,778,589	29,839,350	1,129,952	620,588,174	36,916,452	-	711,252,517	655,264,710	14,416,452	669,681,162	660,529,173	14,416,452	674,945,625
203	Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural	462	3,045,778	3,128,681	135,660	49,477,022	5,966,901	-	61,754,042	55,802,369	4,250,000	60,052,369	55,817,675	4,250,000	60,067,675
204	Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë	296	2,049,812	1,986,303	158,280	7,369,941	6,820,000	-	18,384,336	10,232,737	5,220,000	15,452,737	10,244,092	2,220,000	12,464,092
205	Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës	622	4,002,423	16,899,423	481,490	1,643,814	257,663,590	-	280,690,740	24,216,654	305,346,174	329,562,828	25,737,074	319,227,970	344,965,044
206	Ministria e Shëndetësisë	1,281	9,245,123	40,007,044	227,348	2,813,805	9,403,000	-	61,696,320	33,339,546	18,403,000	51,742,546	33,386,002	46,403,000	79,789,002
220	Sherbimi Spitalor dhe Klinik Universitar i Kosoves	7,438	62,757,261	44,249,346	3,603,416	-	11,706,500	-	122,316,523	110,923,809	11,706,500	122,630,309	111,239,165	11,706,500	122,945,665
207	Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sporteve	777	5,270,572	2,171,079	404,908	8,566,550	17,610,000	-	34,023,109	16,439,462	19,610,000	36,049,462	16,544,868	19,610,000	36,154,868
208	Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit	2,216	19,754,100	15,489,858	1,590,459	6,541,929	19,275,485	-	62,651,831	44,735,258	20,625,485	65,360,743	44,834,523	20,625,485	65,460,008
211	Ministria për Komunitete dhe Kthim	121	792,378	273,517	17,000	300,000	3,000,000	-	4,382,895	1,393,340	3,000,000	4,393,340	1,443,974	3,000,000	4,443,974
212	Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal	129	918,630	262,945	15,500	-	3,350,000	-	4,547,075	1,241,668	2,850,000	4,091,668	1,256,284	2,850,000	4,106,284
213	Ministria e Ekonomisë	182	1,160,321	4,157,453	23,130	11,352,870	36,679,779	-	53,373,553	18,541,805	73,499,796	92,041,601	18,547,636	58,900,000	77,447,636
214	Ministria e Punëve të Brendshme	11,060	94,095,548	27,079,095	4,950,400	2,141,367	28,089,003	-	156,355,413	129,157,792	31,089,003	160,246,795	130,630,623	31,089,003	161,719,626
215	Ministria e Drejtësisë	1,984	13,901,548	5,896,647	1,070,769	6,928,000	1,005,000	-	28,801,964	28,069,825	1,005,000	29,074,825	28,339,680	1,005,000	29,344,680
216	Ministria e Punëve të Jashtme dhe e Diaspores	389	8,116,435	16,950,620	890,551	230,000	1,395,000	-	27,582,606	26,277,568	2,895,000	29,172,568	26,818,354	2,895,000	29,713,354
217	Ministria e Mbrojtjes	4,039	30,195,564	13,983,886	1,130,000	-	55,296,000	-	100,605,450	53,016,542	61,438,846	114,455,388	58,520,542	74,541,260	133,061,802
221	Ministria e Zhvillimit Rajonal	54	377,541	325,000	11,360	1,500,000	1,500,000	-	3,713,901	2,215,788	1,500,000	3,715,788	2,217,685	1,500,000	3,717,685
230	Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik	42	360,146	249,253	5,000	-	100,000	-	714,399	616,200	100,000	716,200	618,009	100,000	718,009
231	Akademia e Shkencave dhe Arteve të Kosovës	20	155,224	281,797	5,000	715,159	-	-	1,157,180	1,196,159	-	1,196,159	1,251,882	-	1,251,882
235	Autoriteti i Rregullator i Komunikimeve Elektronike dhe Postare	40	448,072	258,228	14,700	-	600,000	-	1,321,000	745,013	600,000	1,345,013	787,264	600,000	1,387,264
236	Agjencioni Kundër-Korrupsion	43	413,222	114,056	8,500	-	-	-	535,778	537,844	-	537,844	539,921	-	539,921
238	Zyra Rregullatorit për Energji	32	465,548	185,712	22,000	-	70,800	-	744,060	693,208	70,800	764,008	695,547	70,800	766,347
240	Organi Shqyrtues i Prokurimit	30	256,892	106,355	5,100	-	-	-	368,347	369,631	-	369,631	370,922	-	370,922
241	Agjencia për Ndihmë Juridike Falas	36	252,905	171,090	10,000	-	-	-	433,995	444,170	-	444,170	454,549	-	454,549
242	Univerziteti i Prishtinës	2,081	21,196,599	2,965,745	975,000	1,444,000	5,400,000	-	31,981,344	26,871,582	5,400,000	32,271,582	27,128,095	5,400,000	32,528,095
243	Gjykata Kushtetuese e Kosoves	70	1,388,837	457,356	4,000	-	110,000	-	1,960,193	1,879,781	110,000	1,989,781	1,938,462	110,000	2,048,462
244	Autoriteti Kosovar i Konkurrencës	24	270,316	50,680	14,000	-	-	-	334,996	340,668	-	340,668	347,026	-	347,026
245	Agjencioni Kosovar i Intelejencës	140	5,114,043	1,695,282	40,000	500,000	1,500,000	-	8,849,325	7,374,895	1,500,000	8,874,895	7,400,594	1,500,000	8,900,594
246	Këshilli i Kosovës për Trashigimi Kulturore	18	145,262	58,061	2,550	-	-	-	205,873	230,532	-	230,532	231,262	-	231,262
247	Paneli Zgjedhor per Ankesa dhe Parashesa	20	136,721	42,240	7,820	-	15,000	-	201,781	195,225	-	195,225	198,912	-	198,912
249	Këshilli i Pavarur Mbikqyrës për Sherbimin Civil të Kosovës	30	271,531	95,776	3,825	-	-	-	371,132	374,714	-	374,714	378,079	-	378,079
250	Keshilli Prokurororial i Kosoves	876	10,826,006	2,275,817	199,630	-	3,384,500	-	16,685,953	13,479,766	3,384,500	16,864,266	13,584,167	3,384,500	16,968,667
302	Zyra Kombetare e Auditimit	173	2,281,035	605,320	45,000	-	-	-	2,931,355	3,015,541	-	3,015,541	3,027,003	-	3,027,003
313	Autoriteti Rregullativ i Sherbimeve të Ujit	21	242,121	102,459	6,503	-	-	-	351,083	354,835	-	354,835	358,051	-	358,051
314	Autoriteti Regullativ i Hekurudhave	29	240,728	104,661	6,400	-	-	-	351,789	353,332	-	353,332	356,542	-	356,542
317	Autoriteti i Aviacionit Civil	30	734,719	129,991	13,738	-	-	-	878,448	892,131	-	892,131	900,823	-	900,823
318	Komsioni i Pavarur i Minierave dhe Mineraleve	76	819,256	369,281	30,600	-	200,000	-	1,419,137	1,223,234	200,000	1,423,234	1,227,350	200,000	1,427,350
319	Komisioni i Pavarur i Mediave	39	501,160	288,905	28,000	-	50,000	-	868,065	871,548	50,000	921,548	874,067	50,000	924,067
320	Komisioni Qendror i Zgjedhjeve	86	1,115,253	534,998	63,700	4,200,000	-	-	5,913,951	5,919,527	-	5,919,527	5,925,131	-	5,925,131
321	Institucioni i Avokatit të Popullit	78	987,766	259,000	15,000	-	30,000	-	1,291,766	1,266,704	-	1,266,704	1,271,668	-	1,271,668
322	Akademia e Drejtësisë	32	243,649	350,000	16,500	-	-	-	610,149	621,367	-	621,367	632,592	-	632,592
328	Këshilli Gjygjësor i Kosovës	2,177	24,287,600	3,490,385	450,000	500,000	2,220,000	-	30,947,985	28,709,038	2,220,000	30,929,038	29,031,083	2,220,000	31,251,083
329	Agjencia Kosovare për krahasim dhe Verifikim të Pronës	200	1,207,219	841,090	88,523	-	431,500	-	2,568,332	2,142,868	431,500	2,574,368	1,948,934	431,500	2,380,434
251	Agjensioni per Informim dhe Privatesi	34	239,583	103,617	6,450	-	-	-	349,650	317,231	-	317,231	323,435	-	323,435
253	Agjencioni për Menaxhimin e Komplekseve Memoriale	21	157,561	460,871	63,000	-	5,080,000	-	5,761,432	682,220	5,080,000	5,762,220	683,012	5,080,000	5,763,012
232	Shpenzimet e Paparashikuara		-	-	-	-	2,000,000	5,800,000	7,800,000	4,800,000	1,930,000	6,730,000	4,800,000	1,930,000	6,730,000
248	Radio Televizioni i Kosovës	-	-	-	-	8,960,000	-	-	8,960,000	8,960,000	-	8,960,000	8,960,000	-	8,960,000
224	Fondi i Sigurimeve Shëndetësore	52	411,747	458,052	3,200	6,000,000	-	-	6,872,999	6,917,006	-	6,917,006	7,266,212	-	7,266,212
	Totali	41,359	365,854,576	249,227,631	18,342,035	745,002,631	517,507,510	5,800,000	1,901,734,383	1,357,567,221	598,571,056	1,956,138,277	1,374,031,733	635,955,470	2,009,987,203
239	Agjencioni Kosovar i Privatizimit	257	5,375,088	1,504,719	98,000	40,000	70,000	-	7,087,807	7,089,963	70,000	7,159,963	7,166,973	70,000	7,236,973
254	Agjencioni për Shërbimet e Navigimit Ajror	180	2,798,003	999,515	102,370	-	1,732,550	-	5,632,438	3,914,363	1,732,550	5,646,913	4,128,423	1,732,550	5,860,973
	Totali i përgjithshëm me AKP dhe ASHNA	41,796	374,027,667	251,731,865	18,542,405	745,042,631	519,310,060	5,800,000	1,914,454,628	1,368,571,547	600,373,606	1,968,945,153	1,385,327,129	637,758,020	2,023,085,149

PJESA E KATËRT

Niveli Komunal

1. Hyrje

Me këtë dokument përcaktohen grantet qeveritare për financimin e komunave për vitin 2022 dhe orientimet për vitet 2023-2024, bazuar në prioritetet strategjike të Qeverisë në fushën e marrëdhënieve fiskale ndërqeveritare. Po ashtu, ky dokument përcakton nivelin e të hyrave vetanake të komunave për vitin fiskal 2022 si dhe parashikimin afatmesëm 2023-2024.

Parimet, kriteret dhe formulat e zbatuara për ndarjen e granteve qeveritare për financimin e komunave për vitin 2022, bazohen në Ligjin për Financat e Pushtetit Lokal (LFPL) dhe Tabelën 1 të projeksioneve makro-fiskale, të përgatitur nga Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve siç specifikohet në Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (LMFPP).

Procesi i buxhetit komunal merr parasysh këto aspekte:

- Buxhetimi në nivel të programeve dhe nën-programeve, në përputhje me strukturën ekzistuese të planit kontabël,
- Përmirësimet në qasjen e buxhetimit të orientuar drejt rezultateve dhe performancës,
- Zbatimi i konceptit shumëvjeçar mbi planifikimin e projekteve kapitale, si dhe
- Përcaktimi i strukturës së shpenzimeve sipas kategorive të shpenzimeve.

Projektet kapitale shumëvjeçare duhet të raportohen në sistemin e Projekteve të Investimeve Publike (PIP) bazuar në performancë. Si rrjedhojë, nga komunat kërkohet të hartojnë strategjinë kornizë bazuar në synimet dhe objektivat të orientuara në rezultate.

2. Burimet e Financimit Komunal për vitin 2022-2024

2.1. Granti i Përgjithshëm

Bazuar në Tabelën 1, të paraqitur në vijim, të përgatitur nga Departamenti i Politikave Ekonomike, Publike dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar Financiar të Ministrisë së Financave, Punës dhe Transfereve në përputhje me LFPL, Granti i Përgjithshëm për komuna për vitin 2022 është në shumë prej 193.53 milion euro.

Kjo ndarje bazohet në formulën e përcaktuar në nenin 24 të LFPL. Sipas këtij neni, 10% e të hyrave totale të buxhetuara të Qeverisë qendrore ju ndahen komunave, duke përfshirë: mbështetjen buxhetore dhe grantet, të hyrat nga tatimi në pronë, të hyrat nga interesi si dhe taksat, ngarkesat dhe të tjera nga qeveria lokale.

Siç paraqitet në tabelën në vijim, bazuar në vlerësimet e Departamenti i Politikave Ekonomike, Publike dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar Financiar, të hyrat e përgjithshme qeveritare për vitin 2022 pritet të jenë 2,037.1 milion euro. Nga kjo shumë, zbriten ato të hyra siç specifikohet në nenin 24 të LFPL dhe vijmë tek baza për ndarjen e grantit të përgjithshëm për komuna, i cili grant për vitin 2022 është në shumë prej 193.53 milion euro.

Tabela 1: Përcaktimi i vlerës së Grantit të Përgjithshëm për komuna 2022-2024 (mil. Euro)

Përshkrimi	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024
A. Të hyrat e përgjithshme të Qeverisë	1,920.3	2,060.5	1,921.8	2,037.1	2,130.3	2,231.0
Zbriten:						
Të hyrat e dedikuara	-9.2					
Mbeshtetja buxhetore dhe grante	-5	(10.5)	(15.0)	(10.5)	(10.5)	(10.5)
Tatimi në pronë	-30	(33.2)	(30.0)	(41.0)	(44.7)	(47.3)
Të hyrat nga dividendat						
Grantet e percaktuara të donatorëve						
Taksa ngarkesa dhe të tjera nga Qeveria Lokale	-57	(50.0)	(48.0)	(46.9)	(51.1)	(52.4)
Të hyrat e njëhershme nga borxhet	-8					
Të hyrat nga interesi	-4.2	(4.0)	(3.0)	(3.4)	(3.1)	(2.8)
B. Baza për llogaritjen e grantit të përgjithshëm për komuna	1,806.9	1,962.8	1,825.8	1,935.3	2,020.9	2,118.0
C. Granti i përgjithshëm për komuna (10%)	180.69	196.28	182.58	193.53	202.09	211.80

Me qëllim të nivelizimit të kapacitetit të ulët të të hyrave vetanake të komunave më të vogla, bazuar në LFPL, secila komunë do të pranojë për çdo vit një shumë të përgjithshme fikse prej 140,000 euro, duke zbritur nga 1 euro për kokë banori ose 0 euro për komunat me popullsi të barabartë ose më të madhe se 140,000 banorë. Pas kësaj, shpërndarja e bërë nëpër komuna bazohet në formulën për alokimin e grantit të përgjithshëm në komuna sipas LFPL: (i) numri i popullsisë llogaritet me tetëdhjetë e nëntë përqind (89%); (ii) përmasat gjeografike të komunës me gjashtë përqind (6%); (iii) numri i popullsisë pakicë në komunë me tre përqind (3%); (iv) komunat ku shumica e popullsisë së të cilave përbëhet nga pakicat me dy përqind (2%).

Tabela 2: Struktura e Grantit të Përgjithshëm për 2022-2024 sipas LFPL (mil. Euro)

Faktorët	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024
Granti i përgjithshëm	180.69	196.28	182.58	193.53	202.09	211.80
Kontigjenca për korrektim të formulës (2.7%)	4.9					
Shuma Fikse	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6
Popullsia (banorë)	1,780,021	1,780,021	1,780,021	1,780,021	1,780,021	1,780,021
Buxheti: 89% e shumës agregate	153.3	171.5	159.2	169.0	176.6	185.3
Zona komunale (km ²)	10,901	10,901	10,901	10,901	10,901	10,901
Buxheti: 6% e shumës agregate	10.33	11.56	10.74	11.39	11.91	12.49
Komunitetet pakicë në komunë	107,926	107,926	107,926	107,926	107,926	107,926
Buxheti: 3% e shumës agregate	5.2	5.8	5.4	5.7	6.0	6.2
Popullsia e komunave pakicë	62,031	62,031	62,031	62,031	62,031	62,031
Buxhti: 2% e shumës agregate	3.4	3.9	3.6	3.8	4.0	4.2

Tabela 3 në vijim paraqet shpërndarjen e Grantit të Përgjithshëm nëpër komuna sipas formulës të paraparë në LFPL.

Tabela 3: Shpërndarja e Grantit të Përgjithshëm nëpër komuna 2022-2024

Formula e ndarjës së Grantit të Përgjithshëm për vitin 2022-2024

Kriteret		Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024	
Të hyrat Buxhetore (mil. €)		1,935.3	2,020.9	2,118.0	
Granti i Përgjithshëm (10%)		10%	193,530,000	202,090,000	211,800,000
Shuma Fikse		140,000	3,636,657	3,636,657	3,636,657
Gjithsej			189,893,343	198,453,343	208,163,343
Popullsia		89%	169,005,075	176,623,475	185,265,375
Madhësia gjeografike		6%	11,393,601	11,907,201	12,489,801
Popullsia pakicë		3%	5,696,800	5,953,600	6,244,900
Komunat me popullsi pakicë		2%	3,797,867	3,969,067	4,163,267

Komunat		Kriteret për ndarjen e Grantit të Përgjithshëm (sipas LFPL)											Granti i përgjithshëm për vitin 2022	Granti i përgjithshëm për vitin 2023	Granti i përgjithshëm për vitin 2024		
		Popullsia		Madhësia gjeografike		Popullsia Pakicë		Komunat me popullsi pakicë		Shuma Fikse (140,000-1€)	Shuma për Popullsi (89%)	Shuma për madhësi gjeografike (6%)				Shuma për popullsi pakicë në komuna (3%)	Shuma për Komunat me popullsi pakicë (2%)
		Popullsia	89%	Madhësia gjeografike	6%	Popullsia Pakicë në Komuna	3%	Komunat me popullsi pakicë	2%								
1	Deçan	40,019	2.25%	297	2.72%	551	0.51%		0.00%	99,981	3,799,626	310,446	29,084	-	4,239,137	4,425,722	4,637,374
2	Dragash	33,997	1.91%	430	3.94%	13,559	12.56%		0.00%	106,003	3,227,864	449,462	715,703	-	4,499,031	4,697,060	4,921,699
3	Ferizaj	108,610	6.10%	345	3.17%	4,193	3.89%		0.00%	31,390	10,312,036	360,617	221,325	-	10,925,368	11,416,446	11,973,499
4	Fushë Kosovë	34,827	1.96%	83	0.76%	4,511	4.18%		0.00%	105,173	3,306,669	86,890	238,110	-	3,736,842	3,900,550	4,086,251
5	Gjakovë	94,556	5.31%	587	5.39%	6,679	6.19%		0.00%	45,444	8,977,672	613,685	352,546	-	9,989,347	10,437,597	10,946,069
6	Gjilan	90,178	5.07%	392	3.60%	2,264	2.10%		0.00%	49,822	8,562,000	409,865	119,504	-	9,141,191	9,551,011	10,015,889
7	Glllogoc	58,531	3.29%	276	2.53%	45	0.04%		0.00%	81,469	5,557,258	288,619	2,375	-	5,929,721	6,193,348	6,492,393
8	Hani i Elezit	9,403	0.53%	83	0.76%	44	0.04%		0.00%	130,597	892,773	86,890	2,323	-	1,112,582	1,156,848	1,207,061
9	Istog	39,289	2.21%	454	4.17%	3,085	2.86%		0.00%	100,711	3,730,316	474,669	162,840	-	4,468,536	4,665,428	4,888,773
10	Junik	6,084	0.34%	74	0.68%	4	0.00%		0.00%	133,916	577,649	77,483	211	-	789,259	818,800	852,310
11	Kaçanik	33,409	1.88%	211	1.94%	36	0.03%		0.00%	106,591	3,172,036	220,679	1,900	-	3,501,206	3,654,228	3,827,809
12	Kamenicë	36,085	2.03%	424	3.89%	1,864	1.73%		0.00%	103,915	3,426,110	443,313	98,390	-	4,071,728	4,250,589	4,453,479
13	Klinë	38,496	2.16%	309	2.84%	1,241	1.15%		0.00%	101,504	3,655,024	323,111	65,505	-	4,145,145	4,327,424	4,534,191
14	Leposaviq	13,773	0.77%	539	4.95%	323	0.30%	13,773	22.20%	126,227	1,307,685	563,514	17,049	843,256	2,857,731	2,980,862	3,120,535
15	Lipjan	57,605	3.24%	338	3.10%	3,107	2.88%		0.00%	82,395	5,469,338	353,423	164,001	-	6,069,157	6,339,028	6,645,155
16	Malishevë	54,613	3.07%	306	2.81%	54	0.05%		0.00%	85,387	5,185,261	319,976	2,850	-	5,593,474	5,841,768	6,123,418
17	Mamushë	5,507	0.31%	32	0.29%	379	0.35%	5,507	8.88%	134,493	522,865	33,583	20,005	337,168	1,048,114	1,089,298	1,136,016
18	Mitrovicë	71,909	4.04%	331	3.04%	2,199	2.04%		0.00%	68,091	6,827,440	346,106	116,073	-	7,357,710	7,686,311	8,059,058
19	Novo Bërdë	6,729	0.38%	204	1.87%	3,202	2.97%		0.00%	133,271	638,889	213,362	169,015	-	1,154,537	1,200,574	1,252,795
20	Obiliq	21,549	1.21%	105	0.96%	1,655	1.53%		0.00%	118,451	2,045,982	109,885	87,358	-	2,361,676	2,462,795	2,577,500
21	Pejë	96,450	5.42%	603	5.53%	8,334	7.72%		0.00%	43,550	9,157,498	630,408	439,905	-	10,271,361	10,732,410	11,255,398
22	Podujevë	88,499	4.97%	633	5.81%	849	0.79%		0.00%	51,501	8,402,586	661,765	44,814	-	9,160,666	9,571,289	10,037,077
23	Prishtinë	198,897	11.17%	514	4.72%	4,146	3.84%		0.00%		18,884,385	537,383	218,844	-	19,640,612	20,525,970	21,530,273
24	Prizren	177,781	9.99%	603	5.53%	31,682	29.36%		0.00%		16,879,515	630,408	1,672,313	-	19,182,236	20,046,932	21,027,796
25	Rahovec	56,208	3.16%	278	2.55%	944	0.87%		0.00%	83,792	5,336,700	290,709	49,828	-	5,761,029	6,016,947	6,307,247
26	Shtërpcë	6,949	0.39%	248	2.28%	3,182	2.95%		0.00%	133,051	659,777	259,352	167,960	-	1,220,140	1,269,143	1,324,731
27	Shtëtime	27,324	1.54%	134	1.23%	858	0.79%		0.00%	112,676	2,594,292	140,196	45,289	-	2,892,454	3,017,760	3,159,901
28	Skenderaj	50,858	2.86%	374	3.43%	109	0.10%		0.00%	89,142	4,828,741	391,051	5,753	-	5,314,687	5,550,244	5,817,447
29	Suharekë	59,722	3.36%	361	3.31%	575	0.53%		0.00%	80,788	5,670,338	377,463	30,351	-	6,158,430	6,432,421	6,743,221
30	Viti	46,987	2.64%	270	2.48%	258	0.24%		0.00%	93,013	4,461,207	282,347	13,618	-	4,850,185	5,064,629	5,307,882
31	Vushtrri	69,870	3.93%	345	3.17%	960	0.89%		0.00%	70,130	6,633,846	360,740	50,673	-	7,115,388	7,432,974	7,793,226
32	Zubin Potok	6,616	0.37%	333	3.06%	995	0.92%	6,616	10.67%	133,384	628,160	348,197	52,520	405,067	1,567,328	1,631,967	1,705,290
33	Zveçan	7,481	0.42%	123	1.13%	386	0.36%	7,481	12.06%	132,519	710,288	128,699	20,375	458,027	1,449,907	1,509,292	1,576,655
34	Gracanicë	10,675	0.60%	131	1.20%	3,423	3.17%	10,675	17.21%	129,325	1,013,544	137,061	180,681	653,580	2,114,190	2,203,664	2,305,158
35	Kllot	2,556	0.14%	23	0.21%	1,193	1.11%		0.00%	137,444	242,681	24,176	62,972	-	467,273	482,141	499,006
36	Mitrovica veriore	12,326	0.69%	5	0.05%	867	0.80%	12,326	19.87%	127,674	1,170,299	5,362	45,764	754,663	2,103,762	2,192,840	2,293,885
37	Partesh	1,787	0.10%	29	0.27%	2	0.00%	1,787	2.88%	138,213	169,668	30,447	106	109,410	447,843	461,801	477,634
38	Ranillug	3,866	0.22%	69	0.63%	168	0.16%	3,866	6.23%	136,134	367,060	72,257	8,868	236,697	821,015	851,888	886,909
Gjithsej		1,780,021	100%	10,901	100%	107,926	100%	62,031	100%	3,636,657	169,005,075	11,393,601	5,696,800	3,797,867	193,530,000	202,090,000	211,800,000

Financimi i shërbimeve sociale si kompetencë e transferuar nga MPMS në komuna përfshihet në kuadër të grantit të përgjithshëm të komunës.

Të punësuarit në administratën e Drejtorive Komunale për Arsim para universitar dhe Shëndetësi primare financohen nga granti i përgjithshëm në komuna.

Po ashtu, nga granti i përgjithshëm do të plotësohen edhe grantet specifike për arsim dhe shëndetësi kur është e nevojshme.

2.2. Granti shtesë për financimin e Kryeqytetit

Bazuar në Ligjin Nr. 06/L-012 për Kryeqytetin e Republikës së Kosovës, Prishtinën, neni 19 Kryeqyteti i Republikës së Kosovës Prishtina përfiton një grant shtesë nga niveli qendror, në lartësi jo më pak se 6% e grantit të përgjithshëm.

Për vitin 2022 Kryeqyteti, Prishtina përfiton grant shtesë prej 11,611,800 euro, ndërsa për vitin 2023 përfiton 12,125,400 euro dhe për vitin 2024 përfiton 12,708,000 euro.

Tabela 4: Shpërndarja e Grantit shtesë për financimin e Kryeqytetit 2022-2024

Përshkrimi	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024
Granti i përgjithshëm për komuna	180.69	196.28	182.58	193.53	202.09	211.80
Granti shtesë për financimin e Kryeqytetit (6%)	10.84	11.78	10.95	11.61	12.13	12.71

2.3. Granti specifik për Arsim parauniversitar

Granti Specifik për Arsim para universitar sipas LFPL, bazohet në sistem të hapur të financimit, duke marrë parasysh kriteret në formulën e arsimit para universitar të MASHTI për vitin 2022.

Grantin specifik për arsim para universitar për vitin 2022 është aprovuar në shumë prej 201.5 milion euro, nga të cilat 195 milion euro grant bazë dhe 6.5 milion euro politika në vazhdimësi dhe politika të reja si në vijim:

Paga dhe shtesa në shumë prej 181.3 milion euro;

Mallra dhe shërbime në shumë prej 17.8 milion euro;

Shpenzime kapitale në shumë prej 2.4 milion euro.

Formula trajton nivelin e arsimit para fillor, fillor dhe të mesëm, duke marrë për bazë këto kriterë:

- Numri i nxënësve të regjistruar për vitin 2020/2021;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin fillor dhe të mesëm për nxënësit shumicë 1:21.3 (bazuar në Udhëzimin administrativ nr. 22/2013 të MASHTI-it);
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin fillor dhe të mesëm për nxënësit pakicë 1:14.2;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin parashkollor 1:12;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për arsimin e mesëm profesional për nxënësit shumicë 1:17.2, dhe për nxënësit pakicë 1:11.5;
- Raporti nxënës-mësimdhënës për zonat malore 1:14.2;
- Kalkulimi për stafin mësimdhënës të gjuhës angleze për klasën I dhe II;
- Kalkulimi për stafin teknik administrativ për 630 nxënës 1 staf në arsimin para fillor dhe fillor;
- Kalkulimi për stafin teknik administrativ për 470 nxënës 1 staf në arsimin e mesëm
- Kalkulimi për stafin ndihmës për 170 nxënës 1 staf (pastruar) si dhe 1 staf për shkollë (roje);

- k) Kalkulimi i pagave dhe shtesave është bazuar në pagën mesatare aktuale në arsim parauniversitar;
- l) Shërbimi profesional Pedagogjik/Psikologjik;
- m) Koordinatorët e cilësisë;
- n) Kalkulimi i pagave për zëvendësimet gjate pushimeve të lehonisë 6%;
- o) Mallrat dhe shërbimet janë kalkuluar sipas kriterit për nxënës (23 euro për nxënës shumicë dhe 25 euro për nxënës pakicë) dhe për shkollë (1,500 euro për shkollë parafillore dhe fillore dhe 3,250 euro për shkollë të mesme);
- p) Kapitalet janë kalkuluar sipas kriterit 7 euro për nxënës;
- q) Kalkulimi i tri pagave pas pensionimit me kosto prej 1.5 milion euro;
- r) Paga për asistent për fëmijë me nevoja të veçanta me kosto prej 0.78 milion euro;
- s) Praktika profesionale me kosto prej 3.5 milion euro;
- t) Pagat jubilarë sipas kontratës kolektive për Arsim, me kosto prej 1.25 milion euro;
- u) Paga për para fillor për shkolla (2 deri në 5 vjeç), me kosto prej 1.9 milion euro;
- v) Mallra dhe Shërbime për fëmijë (4 deri në 5 vjeç), me kosto prej 78,848 euro;
- w) Kosto e pagesës së procedurave për validim dhe akreditim për shkollat e mesme të larta profesionale (8 Shkolla), me kosto prej 38,400 euro.

Politikat e reja dhe ne vazhdimësi të aprovuara nga Komisioni i Granteve në vitin 2022 janë si vijon:

- a) 100 asistent për fëmijë me nevoja të veçanta dhe kategoria paga dhe shtesa për asistent për fëmijë me nevoja të veçanta me kosto prej 0.78 milion euro;
- b) Mësimdhënësit me gjendje të rëndë shëndetësore, me kosto prej 1.7 milion euro,
- c) Shpenzimet për shujta ditore për nxënësit nga klasa 1-5 me kosto prej 4 milion euro.

Sipas MASHTI-të është raportuar numri për 11,083 nxënës më pak në arsim para universitar krahasuar me vitin paraprak.

Tabela 5: Shpërndarja e grantit specifik për arsim, granti bazë për vitin 2022-2024

Nr.	Komunat	TOTAL NUMRI I NXËNËSVE	Stafi në arsimin parauniversitar sipas Formules																		GJITHSEJ NUMRI I MESIMDHËN ËSVE, PERSONELIT ADMIN. DHE NDIHMËS		
			Numri i nësimdhësve të arsimit special	Numri i nësimdhësve të arsimit special në pushim rregullor dhe të lehtësisë	Numri i nësimdhësve parafillor	Numri i nësimdhësve në sh. parafillor në pushim rregullor dhe të lehtësisë	Numri i nësimdhësve fillor	Numri i nësimdhësve në sh. fillor në pushim rregullor dhe të lehtësisë	Numri i nësimdhësve të sh. të mesme	Në: i nësimdhësve në Qendër Korëzuar në Lipjar/ SHMLP "Rudina" Dobrovolski	Nësimdhësit e sh. të mesme në pushim rregullor dhe të lehtësisë	Mësimdhësit shkolë për zonat mukore	Numri i nësimdhësve të gjuhës anglizë	Numri i lektoratëve të cilëve	Asistent për fëmijë me nevojat të veçanta	Numri i celbatorëve(4-5)	TOTAL NUMRI I MESIMDHËNËSVE	Numri i personelit administrativ për sh. fillorë	Numri i personelit administrativ për sh. të mesme	Shërbimi Profesional Pedagogjik Psikologjik		Numri i personelit ndihmës për moxhës	
GJITHSEJ			348,727	72	4	2,352	159	9,434	630	4,120	11	276	2,942	305	837	100	286	21,527	1,191	310	520	3,267	26,816
1	Deçan	5,372	1	0.1	37	3	178	12	54	0	4	0	6	20	3	6	322	25	4	8	57.2	417	
2	Dragash	3,439	-	0.0	2	0	-	0	0	0	0	237	7	13	1	4	264	17	1	6	52.0	340	
3	Ferizaj	23,600	11	0.4	122	8	545	36	320	0	21	295	18	47	6	18	1,449	72	21	35	196.5	1,773	
4	Fushë Kosovë	10,130	-	0.0	89	6	352	24	81	0	5	0	5	12	4	7	585	24	6	14	77.1	706	
5	Gjakovë	16,677	9	0.3	125	8	498	33	207	0	14	33	15	46	6	15	1,009	61	14	25	162.0	1,272	
6	Gjilan	17,350	7	0.3	122	8	430	29	253	0	17	145	16	40	5	12	1,083	54	21	26	161.2	1,345	
7	Gllgoç	11,897	2	0.1	64	4	260	17	133	0	9	208	10	31	3	11	753	45	7	18	103.2	926	
8	Hani i Elezit	1,865	-	0.0	13	1	58	4	14	0	1	11	1	4	2	2	111	5	2	3	16.9	137	
9	Istog	7,049	2	0.1	36	2	130	9	74	4	5	165	6	13	3	6	455	26	5	11	76.0	573	
10	Junik	800	1	0.1	8	1	24	2	9	0	1	0	1	2	0	1	47	3	1	1	6.7	60	
11	Kaçanik	6,138	2	0.1	41	3	186	13	60	0	4	30	6	14	3	5	368	22	4	9	59.7	463	
12	Kamenicë	4,040	2	0.1	28	2	121	8	53	0	4	18	7	18	4	3	267	21	6	6	45.6	346	
13	Klinë	7,582	2	0.1	51	4	214	14	77	0	5	60	7	19	3	8	464	29	5	11	74.1	583	
14	Leposaviq	2,264	1	0.1	35	2	63	4	25	0	2	3	2	7	0	0	145	9	4	3	37.3	199	
15	Lipjan	12,599	2	0.1	77	5	280	19	132	7	9	209	11	28	3	9	792	43	9	19	130.4	992	
16	Malishevë	11,646	2	0.1	55	4	288	19	115	0	8	171	12	39	3	11	726	54	8	18	110.7	917	
17	Mamusha	936	1	0.1	8	1	46	3	12	0	1	0	1	2	1	1	75	3	1	1	8.4	89	
18	Mitrovicë	15,903	2	0.1	117	8	456	30	213	0	14	51	12	34	4	14	955	50	14	24	139.5	1,183	
19	Novo Bërdë	1,377	-	0.0	11	1	32	2	13	0	1	23	3	10	1	1	98	10	3	2	33.1	146	
20	Obiliq	4,657	2	0.1	25	2	127	9	45	0	3	71	4	13	3	4	307	17	5	7	49.1	386	
21	Pejë	18,048	2	0.1	137	9	559	37	214	0	14	37	14	34	6	18	1,082	53	14	27	154.9	1,331	
22	Podujevë	17,254	3	0.1	92	6	455	30	208	0	14	170	15	41	4	13	1,051	60	11	26	162.5	1,311	
23	Prishtinë	45,055	5	0.2	389	26	1,369	91	527	0	35	59	29	57	12	37	2,637	106	35	66	337.4	3,181	
24	Prizren	29,998	4	0.2	174	12	869	58	375	0	25	266	28	60	5	28	1,903	93	21	44	259.5	2,320	
25	Rahovec	9,422	2	0.1	68	5	290	19	82	0	6	50	10	34	1	9	576	42	8	14	95.8	737	
26	Shtërpçë	2,306	-	0.0	9	1	50	3	33	0	2	30	4	8	0	1	141	11	3	3	26.5	185	
27	Shtime	5,438	1	0.1	28	2	123	8	60	0	4	89	5	9	1	4	335	15	4	8	51.7	414	
28	Skenderaj	9,472	3	0.2	41	3	196	13	113	0	8	183	9	26	3	9	608	36	7	15	95.1	760	
29	Suharekë	10,466	2	0.1	53	4	219	15	112	0	8	208	10	32	5	10	676	46	7	16	106.9	852	
30	Viti	8,005	2	0.1	54	4	245	16	87	0	6	26	9	21	2	6	477	29	7	12	87.7	612	
31	Vushtrri	13,930	1	0.1	91	6	411	27	153	0	10	94	12	39	3	11	859	55	10	21	130.1	1,074	
32	Zubin Potok	1,262	-	0.0	1	0	48	3	16	0	1	0	1	6	0	0	77	6	4	2	15.4	103	
33	Zveçan	1,158	-	0.0	1	0	44	3	15	0	1	0	1	5	0	0	69	6	2	2	15.8	95	
34	Kllokot	608	-	0.0	4	0	22	2	9	0	1	0	1	6	0	0	44	6	1	1	9.6	61	
35	Mitrovica veriore	4,881	-	0.0	55	4	89	6	131	0	9	0	3	18	0	0	316	16	12	7	46.7	398	
36	Partesh	999	0	0.1	5	0	27	2	20	0	1	0	1	8	0	0	66	5	7	1	15.9	95	
37	Ranillug	1,176	-	0.0	22	2	26	2	21	0	1	0	1	4	0	0	79	4	3	2	15.9	104	
38	Graçanice	3,929	1	0.1	61	4	103	7	56	0	4	0	4	17	0	0	257	17	10	6	43.1	333	

KOMUNAT	PAGA DHE SHITESA					GJITHSEJ PAGA DHE SHITESA	MALLRAT DHE SHËRBIMET					GJITHSEJ MALLERAT DHE SHËRBIMET	SHPENZIM E KAPITALE	GJITHSEJ GRANTI BAZË PËR ARSIM PËR VITIN 2022	Politika në vazhdimësi				TOTAL POLITIKAT E REJA DHE NE VAZHDIMESI	GRANTI SPECIFIK PËR ARSIM PËR VITIN 2022	GRANTI SPECIFIK PËR ARSIM PËR VITIN 2023	GRANTI SPECIFIK PËR ARSIM PËR VITIN 2024
	Pagat e mësimdhënësve (Pedagog/Psikolog, gjdhë anglze, koordinatorit e cilësië, personel administrativ, ndihmës, zonat makore, pushimet mjekësor dhe lehonje)	Asistent për nxënë në arsimin parauniversita r	Tri paga pas pensionimit	Pagat jubileare sipas kontratës kollektive për arsim	Paga për parafillor për shkollë (2 deri në 5 vjeç) për vitin 2022		Mallrat dhe shërbimet për shkollë	Mallrat dhe shërbimet për nxënë	Praktika profesionale	Mallrat dhe shërbime për fëmijë (2 deri në 5 vjeç)	Kosto për validim dhe akreditim për shkollat e mesme të larta profesionale (8 Shkollë)				Asistent për nxënë në arsimin parauniversi tar	Asistent për fëmijë me nevoja të veçanta (paga)	Mësimdhënës me gjendje të rëndë shëndetësore	Shpenzimet për shujtim ditore për nxënësit nga kl. 1-5				
GJITHSEJ	173,228,908	787,662	1,540,470	1,247,057	1,935,679	178,739,776	2,148,000	8,039,062	3,500,000	78,848	38,400	13,804,310	2,417,093	194,961,179	100	787,200	1,746,163	4,000,001	6,533,364	201,494,543	211,569,270	222,147,733
Deçan	3,324,586	23,630	32,899	26,209	39,129	3,446,454	42,500	121,975	31,239	1,594	4,800	202,108	37,121	3,685,683	3	23,616	34,464	67,114	125,194	3,810,877	4,001,421	4,201,492
Dragash	2,837,951	7,877	21,288	20,432	24,821	2,912,369	49,750	84,827	-	1,011	0	135,588	23,765	3,071,722	1	7,872	34,464	47,063	89,399	3,161,120	3,319,176	3,485,135
Ferizaj	11,143,034	47,260	110,310	78,346	122,368	11,501,318	102,500	546,205	274,639	4,985	4,800	933,129	163,681	12,598,128	3	23,616	45,952	276,758	346,326	12,944,454	13,591,676	14,271,260
Fushë Kosovë	2,990,159	31,506	25,158	20,714	49,880	3,117,418	32,250	231,158	68,000	2,032	0	333,440	70,294	3,521,152	6	47,232	34,464	144,094	225,790	3,746,942	3,934,289	4,131,004
Gjakovë	9,013,640	47,260	87,087	64,114	101,578	9,313,679	113,250	380,389	193,039	4,138	4,800	695,615	115,479	10,124,773	5	39,360	80,415	192,466	312,242	10,437,015	10,958,866	11,506,809
Gjilan	10,714,795	39,383	81,281	80,178	83,160	10,998,797	112,750	400,981	220,568	3,387	4,800	742,487	120,421	11,861,705	4	31,488	114,879	187,517	333,885	12,195,590	12,805,369	13,445,638
Gilgoc	5,749,865	23,630	40,641	35,087	72,172	5,921,394	54,500	276,597	122,236	2,940	0	456,273	82,383	6,460,050	3	23,616	22,976	147,128	193,719	6,653,770	6,986,458	7,335,781
Hani i Elezit	761,117	15,753	5,806	5,355	10,514	798,544	10,750	42,776	-	428	0	53,954	12,922	865,420	2	15,744	34,464	24,330	74,537	939,957	986,955	1,036,303
Istog	3,798,310	23,630	40,641	28,323	42,608	3,933,511	57,750	164,406	46,982	1,736	0	270,874	48,818	4,253,203	3	23,616	57,440	84,228	165,284	4,418,486	4,639,410	4,871,381
Junik	389,312	-	1,935	1,691	4,427	397,365	4,750	18,216	-	180	0	23,146	5,544	426,055	1	7,872	22,976	8,844	39,692	465,747	489,035	513,487
Kaçanik	3,322,019	23,630	25,158	25,928	35,651	3,432,386	39,500	140,591	40,800	1,452	0	222,343	42,525	3,697,254	4	31,488	34,464	78,321	144,273	3,841,527	4,033,604	4,235,284
Kamenicë	4,213,498	31,506	36,770	38,609	18,735	4,339,119	41,750	93,503	36,432	763	0	172,448	28,049	4,539,615	5	39,360	34,464	46,361	120,184	4,659,800	4,892,790	5,137,429
Klinë	4,036,622	23,630	42,576	35,932	52,647	4,191,407	48,500	173,953	64,703	2,145	0	289,301	52,423	4,533,131	3	23,616	45,952	93,264	162,832	4,695,962	4,930,760	5,177,298
Leposaviq	1,001,199	-	7,741	705	1,502	1,011,147	44,750	52,093	30,332	61	0	127,236	15,827	1,154,210	-	-	11,488	287	11,775	1,165,986	1,224,285	1,285,499
Lipjan	6,214,075	23,630	71,605	43,259	63,714	6,416,283	92,500	291,427	80,776	2,595	0	467,299	87,402	6,970,984	3	23,616	91,903	155,557	271,076	7,242,060	7,604,163	7,984,371
Malishevë	6,238,017	23,630	48,382	44,387	74,227	6,428,643	69,750	269,705	58,851	3,024	0	401,330	80,605	6,910,577	3	23,616	57,440	144,509	225,565	7,136,143	7,492,950	7,867,597
Mamusha	403,145	7,877	3,871	2,395	5,771	423,058	6,250	22,980	-	235	0	29,465	6,482	459,005	-	-	11,488	12,133	23,621	488,626	506,757	532,095
Mitrovicë	7,610,011	31,506	92,893	55,941	96,914	7,887,266	81,000	363,327	222,547	3,948	0	670,821	110,117	8,668,205	4	31,488	80,415	186,336	298,240	8,966,444	9,414,766	9,885,505
Novo Bërdë	940,312	7,877	7,741	3,805	4,111	963,845	42,750	32,160	18,216	167	0	93,293	9,590	1,066,728	1	7,872	11,488	8,780	28,140	1,094,869	1,149,612	1,207,093
Obiliq	2,309,872	23,630	17,417	15,641	24,031	2,390,591	38,250	109,210	38,740	979	0	187,178	32,298	2,610,067	3	23,616	57,440	52,938	133,993	2,744,061	2,881,264	3,025,327
Pejë	9,213,584	47,260	83,216	67,919	123,791	9,535,770	89,000	412,293	181,829	5,043	4,800	692,964	124,803	10,353,537	6	47,232	80,415	214,210	341,857	10,695,395	11,230,164	11,791,673
Podujevë	8,382,409	31,506	71,605	46,219	91,065	8,622,803	100,000	397,965	192,627	3,709	0	694,301	119,651	9,436,755	5	39,360	45,952	206,355	291,667	9,728,422	10,214,843	10,725,585
Prishtinë	18,577,686	94,519	156,756	145,420	250,270	19,224,651	137,000	1,028,426	405,777	10,195	4,800	1,586,197	312,284	21,123,133	15	118,080	195,295	536,403	849,777	21,972,910	23,071,555	24,225,133
Prizren	13,833,452	39,383	114,181	104,696	192,327	14,284,039	153,750	696,933	327,144	7,834	0	1,185,661	207,599	15,677,299	4	31,488	114,879	375,769	522,136	16,199,435	17,009,407	17,859,877
Rahovec	5,233,303	7,877	52,252	31,705	59,682	5,384,819	70,250	215,964	38,327	2,431	4,800	331,773	65,212	5,781,803	2	15,744	45,952	122,383	184,079	5,965,882	6,264,176	6,577,385
Shëtrpçë	1,186,801	-	5,806	18,037	7,352	1,217,995	23,000	53,585	824	299	0	77,709	16,051	1,311,755	-	-	11,488	6,258	17,746	1,329,501	1,395,976	1,465,774
Shktime	2,680,253	7,877	46,446	18,177	29,723	2,782,476	33,500	126,387	41,377	1,211	0	202,475	37,695	3,022,646	1	7,872	34,464	67,753	110,089	3,132,734	3,289,371	3,453,840
Skenderaj	5,056,981	23,630	50,317	38,187	63,239	5,232,354	67,000	220,468	118,692	2,576	0	408,736	65,520	5,706,610	3	23,616	22,976	113,922	160,514	5,867,123	6,160,479	6,468,503
Suharekë	5,887,244	39,383	50,317	45,514	65,216	6,087,673	74,250	243,952	100,146	2,657	0	421,005	72,450	6,581,128	3	23,616	80,415	131,004	235,035	6,816,163	7,156,971	7,514,820
Viti	4,964,919	15,753	40,641	36,778	39,287	5,097,378	66,750	183,317	48,631	1,600	4,800	305,098	55,545	5,458,021	2	15,744	34,464	94,828	145,036	5,603,057	5,883,209	6,177,370
Vushtrri	6,751,207	23,630	59,993	50,164	76,203	6,961,198	80,500	320,843	154,794	3,104	0	559,241	96,565	7,617,003	2	15,744	80,415	168,871	265,031	7,882,034	8,276,135	8,689,942
Zubin Potok	502,812	-	1,935	1,550	1,897	508,194	17,250	29,159	22,255	77	0	68,741	8,813	585,748	-	-	11,488	1,437	12,925	598,673	628,607	660,037
Zveçan	439,992	-	-	-	1,739	441,731	15,250	26,697	20,936	71	0	62,954	8,085	512,770	-	-	11,488	1,022	12,510	525,280	551,544	579,121
Klllokot	331,574	-	-	845	1,028	333,447	10,750	14,146	12,446	42	0	37,384	4,242	375,073	-	-	11,488	1,756	13,244	388,317	407,733	428,119
Mitrovica veriore	1,372,406	-	-	-	1,976	1,374,382	37,500	112,171	166,415	81	0	316,167	34,139	1,724,688	-	-	11,488	0	11,488	1,736,176	1,822,985	1,914,134
Partesh	411,082	-	3,871	6,764	316	422,032	25,500	22,954	23,986	13	0	72,452	6,986	501,471	-	-	11,488	0	11,488	512,958	538,606	565,537
Ranillug	409,025	-	-	5,355	79	414,459	17,000	27,048	29,426	3	0	73,477	8,232	496,168	-	-	11,488	0	11,488	507,655	533,038	559,690
Graçanice	982,639	-	1,935	2,677	2,530	989,782	44,000	90,275	66,269	103	0	200,647	27,475	1,217,904	-	-	11,488	0	11,488	1,229,392	1,290,862	1,355,405

2.4. Granti specifik për Shëndetësi primare

Granti specifik për Shëndetësi bazohet në sistem të hapur në përputhje me LFPL.

Grantin specifik për shëndetësi primare për vitin 2022 është aprovuar në shumë prej 62.6 milion euro.

Tabela 6: Granti specifik për Shëndetësi primare, granti bazë për vitin 2022-2024

Nr	Komuna	Granti Bazë																Granti specifik për shëndetësinë primare për vitin 2022	Granti specifik për shëndetësinë primare për vitin 2023	Granti specifik për shëndetësinë primare për vitin 2024	
		Popullsia	Demografia						Standardet për mjek dhe infermier												
			Gjinia			Mosha		Numri i personave me nevojë të vecanta	Standardet 1 MF / 2000 banorë	Standardet 01 Stomatolog 5000 banorë	Standardet 01 Farmacist në Q K M F	Standardet 01 Bioteknist në Q K M F	Gjithsej Mjek	Infermiere Familjare	Infermier (për mjek specialist, stomatolog, laborator etj	Gjithsej (mjek dhe infermiere dhe farmacist)					
			M	F	Femra të moshës riprodhuese 15-49 vjeç	Numri i femijëve 0-14 vjeç	Numri i personave të moshuar mbi 65 vjeç														
1	Deçan	40,019	20,123	19,896	10,941	10,471	2,968	50	20	8	1	1	29	40	27	97	1,390,381	1,459,900	1,532,895		
2	Dragash	33,997	17,035	16,962	8,748	8,658	3,139	202	17	7	1	1	25	34	49	109	1,187,422	1,246,793	1,309,133		
3	Ferizaj	108,610	59,841	59,023	33,215	32,462	6,557	1,165	60	24	1	1	85	118	74	278	3,855,475	4,048,249	4,250,661		
4	Fushë Kosovë	34,827	17,621	17,206	9,299	9,996	2,143	293	17	7	1	1	25	34	48	108	1,251,487	1,314,061	1,379,764		
5	Gjakovë	94,556	47,617	47,721	25,430	25,333	10,539	1,083	48	19	1	1	68	94	54	217	3,283,258	3,447,421	3,619,792		
6	Gjilan	90,178	45,354	44,824	24,539	23,464	6,554	180	45	18	1	1	64	90	52	207	3,167,054	3,325,407	3,491,677		
7	Gilgovec	58,531	30,606	29,772	18,260	14,317	4,973	177	30	12	1	1	43	60	71	175	2,052,614	2,155,245	2,263,007		
8	Hani i Elezit	9,403	4,836	4,567	1,824	2,778	560	67	5	2	1	1	8	10	7	26	325,871	342,165	359,273		
9	Istog	39,289	19,677	19,608	10,607	10,524	2,981	479	20	8	1	1	29	40	41	111	1,381,862	1,450,955	1,523,503		
10	Junik	6,084	2,995	3,089	1,595	1,681	420	35	3	1	1	1	5	6	8	20	244,547	256,774	269,613		
11	Kaçanik	33,409	16,970	16,439	9,054	9,683	1,940	200	17	7	1	1	25	34	59	119	1,161,004	1,219,054	1,280,007		
12	Kamenicë	36,085	18,600	17,485	9,700	4,700	6,664	188	18	7	1	1	26	36	57	120	1,278,384	1,342,303	1,409,418		
13	Klinë	38,496	19,293	19,203	15,255	11,355	5,735	52	19	8	1	1	28	38	15	82	1,426,360	1,497,678	1,572,562		
14	Leposavic	13,773	6,969	6,804	3,443	2,754	965		7	3	1	1	11	14	15	41	489,198	513,658	539,341		
15	Lipjan	57,605	29,430	28,395	15,355	17,461	7,042	706	29	12	1	1	42	58	65	166	1,996,362	2,096,180	2,200,989		
16	Malishevë	54,613	33,754	36,566	37276	20,758	3,500	640	35	14	1	1	50	70	29	150	1,892,671	1,987,305	2,086,670		
17	Mamushë	5,507	2,672	2,836	2,543	2,670	737	15	3	1	1	1	5	6	3	15	198,151	208,059	218,461		
18	Mitrovicë	71,909	36,275	35,634	18,624	20,351	5,074	1,250	36	14	1	1	51	72	76	200	2,506,903	2,632,248	2,763,860		
19	Novobërdë	6,729	3,466	3,264	1,726	1,643	732	41	3	1	1	1	5	7	8	21	239,501	251,476	264,049		
20	Obiliq	21,549	10,885	10,664	5,636	6,419	1,239	337	11	4	1	1	16	22	34	73	807,703	848,088	890,493		
21	Pejë	96,450	60,355	54,645	21,930	33,320	12,120	1,005	57	23	1	1	81	116	105	303	3,342,577	3,509,706	3,685,191		
22	Podujevë	88,499	44,955	43,544	23,385	27,061	5,122	879	44	18	1	1	63	88	68	220	3,073,967	3,227,665	3,389,049		
23	Prishtinë	198,897	99,361	99,536	54,800	51,403	13,158	280	99	40	1	1	140	198	156	495	6,950,006	7,297,506	7,662,382		
24	Prizren	177,781	89,176	88,605	48,677	49	11	1,578	89	36	1	1	126	178	116	421	6,161,189	6,469,248	6,792,711		
25	Rahovec	56,208	28,512	27,696	15,393	16,081	3,352	377	28	11	1	1	40	56	77	174	1,951,048	2,048,600	2,151,030		
26	Shtërpçë	6,949	3,554	3,395	1,707	1,777	688	23	3	1	1	1	5	7	8	21	240,825	252,866	265,510		
27	Shtime	27,324	13,850	13,474	5,874	7,877	1,800	249	14	5	1	1	20	28	20	69	967,282	1,015,646	1,066,428		
28	Skenderaj	50,858	26,028	26,447	16,515	14,925	4,150	3,758	26	10	1	1	37	52	50	140	1,775,198	1,863,958	1,957,156		
29	Suharekë	59,722	29,478	30,244	16,413	17,409	4,104	590	30	12	1	1	43	60	38	142	2,091,049	2,195,601	2,305,382		
30	Viti	46,987	23,705	23,284	12,310	14,167	3,028	470	23	9	1	1	33	46	25	105	1,628,384	1,709,803	1,795,293		
31	Vushtri	69,870	36,004	33,866	18,560	19,780	2,189	1,205	35	14	1	1	50	70	55	176	2,425,419	2,546,690	2,674,024		
32	Zubin Potok	6,616	3,408	3,208	1,456	1,588	476	38	3	1	1	1	5	7	-	13	327,004	343,355	360,522		
33	Zveçan	7,481	3,661	3,821	95	117	45	1	4	1	1	1	6	7	-	14	300,002	315,002	330,752		
34	Graçanicë	10,675	5,428	5,248	2,463	2,661	993	81	5	2	1	1	8	11	-	20	462,313	485,429	509,700		
35	Kllokot	2,556	1,416	1,140	688	670	214	18	1	1	1	1	3	3	7	14	118,841	124,783	131,022		
36	Mitrovica Veriore	12,326	6,272	6,054	2,686	2,931	879	82	6	2	1	1	9	12	10	32	448,111	470,517	494,042		
37	Partesh	1,787	922	865	477	340	202	-	1	1	1	1	3	2	-	6	61,930	65,027	68,278		
38	Ranillug	3,866	1,969	1,897	1,012	393	259	-	-	-	1	1	1	4	-	6	133,980	140,679	147,713		
Gjithsej		1,780,021	922,073	906,927	459,294	418,798	124,284	17,794	911	364	38	38	1,313	1,828	1,527	4,706	62,595,332	65,725,099	69,011,354		

2.5. Financimi për Shëndetësi sekondare

Financimi për shëndetësinë sekondare për vitin 2022 është aprovuar në shumë prej 2,603,077 euro sipas propozimit nga MSH dhe projeksioneve të KASH për tri komunat minoritare, si vijon:

- Komuna e Shtërpçës, në shumë prej 522,371 euro,
- Komuna e Mitrovicës së veriut, në shumë prej 989,935 euro, dhe
- Komuna e Graçanicës, në shumë prej 1,090,771 euro.

2.6. Financimi për Shërbimet rezidenciale

Financimi i shërbimeve rezidenciale për shtëpitë e komunitetit për personat e moshuar dhe shtëpitë e komunitetit për personat me aftësi të kufizuara për vitin 2022 është aprovuar në shumë prej 2,320,000 euro.

Tabela 7: Financimi për shërbime rezidenciale për vitin 2022-2024

Nr.	Komunat	Paga dhe Shtesa	Mallra dhe Shërbime	Shpenzimet Komunale	Shpenzimet Kapitale	Gjithsej 2022	Gjithsej 2023	Gjithsej 2024
1	Skenderaj SHKPM	94,500	75,000	8,000	5,000	182,500	185,000	185,000
2	Graçanicë SHKPM/SHKPAK	178,500	150,000	16,000	10,000	354,500	355,000	355,000
3	Istog SHKPM	94,500	75,000	8,000	5,000	182,500	180,000	185,000
4	Deqan SHKPAK	89,250	75,000	8,000	5,000	177,250	180,000	180,000
5	Ferizaj SHKPAK	89,250	75,000	8,000	5,000	177,250	180,000	180,000
6	Kamenicë SHKPAK	89,250	75,000	8,000	5,000	177,250	180,000	185,000
7	Vushtri SHKPAK	89,250	75,000	8,000	5,000	177,250	180,000	180,000
8	Shtime SHKPAK	89,250	75,000	8,000	5,000	177,250	180,000	180,000
9	Lipjan SHKPAK	89,250	75,000	8,000	5,000	177,250	180,000	180,000
10	Prizren SHKPM/SHKPAK	183,750	150,000	16,000	10,000	359,750	360,000	360,000
11	Novobërd SHKPM	89,250	75,000	8,000	5,000	177,250	180,000	180,000
12	Gjilan						185,000	180,000
13	Klinë						185,000	185,000
14	Malishevë						180,000	180,000
15	Podujevë						185,000	185,000
16	Gjakovë					-	-	185,000
17	Mitrovicë							180,000
18	Mitrovicë Veriore							180,000
19	Pejë							180,000
20	Rahovec							185,000
	Gjithsej	1,176,000	975,000	104,000	65,000	2,320,000	3,075,000	3,990,000

2.7. Financimi për Qendrën historike të Prizrenit, Qendrën kulturore të fshatit Zym dhe Keshillin e Hoçës së madhe

Me hyrjen në fuqi të Ligjit Nr.04/L-066 për Qendrën Historike të Prizrenit, Ligjit Nr.04/L-196 për Qendrën Kulturore Historike të Fshatit Zym dhe Ligjit Nr. 04/L-62 për Fshatin Hoçë e Madhe, me planifikimin e buxhetit për vitin 2022 ndahen mjete financiare në shumë prej 69,740 euro, për dy komunat si vijon:

- Komuna e Prizrenit, në shumë prej 44,587 euro, dhe
- Komuna e Rahovecit, në shumë prej 25,153 euro.

2.8. Financimi për zonën e rrezikuar mjedisore të Obiliqit

Bazuar në Ligjin Nr. 05/L-044 për zonën e rrezikuar mjedisore të Obiliqit dhe rreth tij, neni 9 Obiliqi përfiton nga inkasimi i rentës minerale nga institucioni përkatës, 20% e vlerës së kësaj rente rialokohet nga Buxheti Qendror për Buxhetin Komunal të Komunës së Obiliqit, e dedikuar në mënyrë specifike për investime në zhvillimin e komunitetit në lokacionin ku ndodhet njësia biznesore në fushën e mbrojtjes së mjedisit, infrastrukturës, sportit, shëndetësisë dhe arsimit. Për vitin 2022 Komuna e Obiliqit bazuar në planifikimin e inkasimit të rentës minerale përfiton financim shtesë prej 5,000,000 euro, për vitin 2023 përfiton shumën prej 5,000,000 euro dhe për vitin 2024 përfiton shumë prej 5,000,000 euro.

2.9. Financimi për Teatrot

Financimi për Teatrot për vitin 2022 është aprovuar në shumë prej 903,235 si në tabelën e bashkangjitur në vijim.

Tabela 8: Financimi për Teatrot për vitin 2022

Komunat	Paga dhe Shtesa	Subvencione dhe Transfere	Total
Teatri Profesionist Gjilan	101,390		101,390
Teatri Profesionist Gjakovë	73,810	42,500	116,310
Teatri Profesionist Prizren	112,116	29,750	141,866
Teatri Profesionist Pejë	86,067	43,500	129,567
Teatri Profesionist Ferizaj	95,262	18,700	113,962
Teatri Profesionist Mitrovicë	101,390	68,500	169,890
Teatri Profesionist Podujevë	80,199	50,050	130,249
Totali	650,235	253,000	903,235

2.10. Projektionet e të Hyrave Vetanake Komunale për vitin 2022 dhe parashikimet 2023-2024

Projeksionet e të hyrave vetanake komunale për vitin 2022 bazuar, në vlerësimet makro-fiskale, janë aprovuar në shumë prej 87.4 milion euro. Këto të hyra i shtohen financimit komunal krahas granteve komunale.

Projeksionet e të hyrave vetanake për secilën komunë janë bazuar në rekomandimet e komisionit të granteve, të përfshirë në raportin e Vlerësimit të Përshtatshmërisë së Financimit të Komunave. Në këtë projektion janë marrë parasysh të hyrat nga tatimi në pronat e paluajtshme sipas faturimit të tatimit në pronë (ngarkesat tatimore në pronë dhe tokë) dhe mesatarja e tri viteve të fundit e të hyrave jo tatimore, duke përjashtuar të hyrat nga gjobat e gjykatave dhe gjobat në trafik të hyra këto të cilat planifikohen nga niveli qendror.

Tabela 9: Projektionet e të hyrave vetanake komunale për vitin 2022-2024

Nr.	Komuna	Të hyrat tatimore			Të hyrat jo tatimore			Projeksionet për vitin 2022	Projeksionet për vitin 2023	Projeksionet për vitin 2024
		Tatimi në pronë dhe tokë 2022	Tatimi në pronë dhe tokë 2023	Tatimi në pronë dhe tokë 2024	Viti 2022	Viti 2023	Viti 2024			
1	Deçan	804,112	950,208	1,000,605	227,598	234,426	241,458	1,031,709	1,184,633	1,242,064
2	Dragash	327,049	366,593	386,923	154,855	159,500	164,286	481,904	526,093	551,208
3	Ferizaj	3,587,666	4,069,699	4,293,122	2,329,693	2,399,583	2,471,571	5,917,359	6,469,282	6,764,693
4	Fushë Kosovë	1,102,588	1,154,815	1,222,669	1,818,221	1,872,768	1,928,951	2,920,809	3,027,583	3,151,620
5	Gjakovë	2,386,068	2,607,925	2,755,684	1,604,933	1,653,081	1,702,674	3,991,001	4,261,006	4,458,358
6	Gjilan	2,643,737	2,906,539	3,070,398	1,826,316	1,881,106	1,937,539	4,470,054	4,787,645	5,007,937
7	Glogoc	667,491	726,836	768,148	542,495	558,770	575,533	1,209,986	1,285,606	1,343,681
8	Hani i Elezit	225,572	257,439	271,500	155,775	160,448	165,261	381,347	417,887	436,761
9	Istog	571,460	637,887	673,388	589,155	606,829	625,034	1,160,615	1,244,717	1,298,422
10	Junik	92,557	100,405	106,130	66,481	68,475	70,530	159,038	168,880	176,660
11	Kaçanik	410,955	458,419	483,946	278,475	286,829	295,434	689,430	745,248	779,380
12	Kamenicë	502,648	564,316	595,569	380,782	392,205	403,971	883,430	956,521	999,540
13	Klinë	562,236	612,365	647,164	503,630	518,738	534,301	1,065,865	1,131,104	1,181,465
14	Leposaviq				90,000	92,700	95,481	90,000	92,700	95,481
15	Lipjan	1,201,705	1,264,193	1,338,193	907,118	934,332	962,362	2,108,823	2,198,525	2,300,555
16	Malishevë	636,965	730,338	770,071	396,503	408,398	420,650	1,033,469	1,138,736	1,190,721
17	Mamusha	43,518	47,319	50,012	29,631	30,520	31,435	73,148	77,839	81,447
18	Mitrovicë	1,186,345	1,285,730	1,359,103	1,339,421	1,379,604	1,420,992	2,525,766	2,665,334	2,780,095
19	Novobërdë	144,598	162,878	171,873	101,925	104,983	108,133	246,523	267,861	280,006
20	Obiliq	446,186	482,958	510,548	462,544	476,420	490,713	908,730	959,378	1,001,261
21	Pejë	2,913,782	3,187,166	3,367,625	1,943,372	2,001,673	2,061,723	4,857,154	5,188,839	5,429,348
22	Podujevë	678,437	761,602	803,784	677,779	698,113	719,056	1,356,216	1,459,715	1,522,841
23	Prishtinë	10,714,979	11,385,422	12,046,204	19,779,026	20,372,396	20,983,568	30,494,005	31,757,818	33,029,772
24	Prizren	3,221,732	3,523,724	3,723,253	4,144,960	4,269,309	4,397,388	7,366,692	7,793,033	8,120,641
25	Rahovec	702,117	790,521	834,196	648,431	667,884	687,920	1,350,548	1,458,405	1,522,116
26	Shtërpcë	439,455	485,105	512,359	119,057	122,628	126,307	558,511	607,733	638,666
27	Shtime	319,176	365,402	385,307	215,133	221,587	228,235	534,309	586,989	613,541
28	Skenderaj	355,987	396,039	418,142	1,033,293	1,064,292	1,096,221	1,389,280	1,460,330	1,514,363
29	Suharekë	1,158,261	1,269,863	1,341,622	896,728	923,630	951,339	2,054,989	2,193,493	2,292,961
30	Viti	592,320	656,221	692,975	395,549	407,415	419,638	987,868	1,063,636	1,112,613
31	Vushtri	1,059,669	1,138,867	1,204,325	1,203,126	1,239,220	1,276,397	2,262,795	2,378,088	2,480,722
32	Zubin Potok				40,000	41,200	42,436	40,000	41,200	42,436
33	Zveçan				40,000	41,200	42,436	40,000	41,200	42,436
34	Gracanica	1,087,227	1,158,781	1,225,859	1,203,627	1,239,736	1,276,928	2,290,854	2,398,517	2,502,787
35	Kllkot	86,130	95,974	101,323	84,804	87,348	89,968	170,934	183,322	191,291
36	Mitrovica veriore				85,000	87,550	90,177	85,000	87,550	90,177
37	Partesh	71,656	77,561	81,992	35,067	36,119	37,203	106,724	113,680	119,195
38	Ranillug	55,223	62,639	66,078	51,547	53,094	54,687	106,771	115,733	120,765
Gjithsej		40,999,606	44,741,746	47,280,090	46,402,050	47,794,111	49,227,935	87,401,656	92,535,857	96,508,025

2.11. Përmbledhje e financimit komunal për vitin 2022-2024

Për ndarjen e granteve qeveritare sipas komunave për vitin 2022 janë zbatuar kriteret dhe formulat bazë të përcaktuara në Ligjin për Financat e Pushtetit Lokal dhe ligjet e tjera relevante, si dhe bazuar në projeksionet makro-fiskale dhe të dhënave nga ministritë e linjës:

Tabela 10: Përmbledhje e financimit komunal për vitin 2022-2024 (mil. euro)

Përshkrimi	Viti 2018	Viti 2019	Viti 2020	Viti 2021	Planifikimi për 2022	Parashikimi për 2023	Parashikimi për 2024
1. Grantet qeveritare	392.4	419.09	463.54	439.99	457.62	479.39	503.10
1.1 Granti i përgjithshëm	173.6	180.69	196.28	182.58	193.53	202.09	211.80
Granti i përgjithshëm	168.92	175.79		182.58	193.53	202.09	211.80
Kontigjenca për korrektim të formulës	4.68	4.9					
1.2 Granti specifik për shëndetësi	48.5	53.4	61.7	62.6	62.6	65.7	69.1
Granti bazë				61.7	62.6		
Politikat e reja				0.9			
1.3 Granti specifik për arsim	170.3	185	205.56	194.81	201.5	211.6	222.2
Granti bazë				191.97	195		
Politikat e reja dhe në vazhdim				2.85	6.5		
2. Financimi për shëndetësin sekondare	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6
3. Shërbimet rezidenciale	1.65	1.62	2.04	2.3	2.3	3.1	3.9
4. Financimi për QHP, QKHFZ dhe KHM	0.06	0.06	0.06	0.069	0.07	0.07	0.07
5. Granti për Kryeqytetin- Prishtinën		10.84	11.77	11.0	11.6	12.1	12.7
6. Financimi për Obiliqin		4.97	4.2	4.6	5.0	5.0	5.0
7. Të hyrat vetanake komunale	82	87	83.1	78	87.4	92.5	96.5
8. Financimi për teatrot			0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
9. Financimi nga Huamarrja	3.7	4.8	0	0	0	0	0
10. Klauzola e investimeve		23.07	11.53	7.4	0	0	0
Total Financimi Komunal	482.41	554.05	579.74	546.80	567.5	595.7	624.8

Tabela 11: Burimet e financimit dhe struktura e shpenzimeve për vitin 2022-2024

Totali i Nivelit Komunal	Viti 2020 Shpenzimi	Viti 2021 Buxhetuar	Viti 2022	Viti 2023 Vlerësuar	Viti 2024 Vlerësuar
Total	515,687,568	546,801,281	567,529,451	595,696,678	624,741,164
Numri i të punësuarve	44,349	44,415	44,480	44,480	44,480
Paga dhe shtesa	274,808,370	278,388,425	282,707,782	284,121,321	285,541,928
Mallra dhe shërbime	81,001,981	79,976,834	87,976,834	90,900,000	92,000,000
Shpenzime komunale	9,984,403	11,814,249	12,100,000	12,500,000	13,000,000
Subvencione dhe transfere	19,836,538	15,942,585	19,924,835	21,500,000	23,000,000
Shpenzime kapitale	130,056,275	147,025,254	164,820,000	186,675,357	211,199,236
Rezerva		13,653,934			
Burimet e financimit	515,687,568	546,801,281	567,529,451	595,696,678	624,741,164
Garantet qeveritare	460,642,659	461,419,508	480,127,795	503,160,821	528,233,139
Financimi nga të hyrat e AKP-së					
Të hyrat vetanake	40,079,951	78,000,000	87,401,656	92,535,857	96,508,025
Financimet nga huamarrjet	4,810,650		-	-	-
Financimi nga deficitit buxhetor (2%) - 04					
Financimi nga Klausola e investimeve -06	10,154,308	7,381,773			
Grantet nga Donatorët *					